

แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
ของสถาบันการศึกษา

ฐิตยาพร สุระพล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ

คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการศึกษา วิทยาเขตชลบุรี

มิถุนายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
ของสถาบันการศึกษา

ฐิตยาพร สุระพล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ

คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการศึกษา วิทยาเขตชลบุรี

มิถุนายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันการศึกษา

ชื่อเรื่อง แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ชื่อผู้วิจัย รุติยาพร สุระพล

สาขาวิชา การจัดการกีฬาและนันทนาการ

คณะอาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.รชดา เครือติวา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ โอนสูงเนิน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ศาสตร์สูงเนิน)

รองคณบดีคณะศิลปศาสตร์ ประจำวิทยาเขตชลบุรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ โอนสูงเนิน)

กรรมการ

(ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์)

กรรมการ

(ดร.ปัทมทิญา สิงห์คราม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รชดา เครือติวา)

ฐิตยาพร สุระพล. (2559). **แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบัน**

การพลศึกษา. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการจัดการกีฬาและนันทนาการ). คณะศิลปศาสตร์
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.ดร.รชดา เครือติวา,
ผศ.ดร.อภิวัฒน์ โอนสูงเนิน

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
ของสถาบันการพลศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้กำหนดดูแลนโยบาย
และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
รวมทั้งสิ้น 53 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth
Interview) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาการดำเนินการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ตามทฤษฎี 4 Ms พบว่า
มีปัญหาการดำเนินการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อยู่ในระดับ มากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยใน
แต่ละข้อจากมากไปหาน้อย ด้านงบประมาณ (Money) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.73$ (S.D. = 1.00)
รองลงมา ค่าเฉลี่ยด้านการจัดการการบริหาร (Management) อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.66$
(S.D.=1.14) ค่าเฉลี่ยด้านด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่ (Materials) อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.51$ (S.D. =
1.17) และค่าเฉลี่ยด้านบุคลากร (Man) อยู่ในระดับ ปานกลาง $\bar{x} = 3.30$ (S.D. = 1.14) ผู้วิจัยได้
ดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาโดยใช้วิธีการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย โดยนำ
ข้อมูลจากสภาพปัญหาการดำเนินการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ในเชิงปริมาณ มาเป็น
แนวทางในการกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แนวทาง
แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา 2 แนวทาง คือ

1. แนวทางการพัฒนาการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
ที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินงานการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องกับการบูรณาการตามพันธกิจของ
สถาบันการพลศึกษา

คำสำคัญ: สภาพปัญหา แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

Titayaporn Surapol. (2016). Developing Guidelines for Thai Traditional Plays and Sports at the Institute of Physical Education. Master of Arts. (Sport and Recreation Management). Faculty of Liberal arts, Institute of Physical Education, Chonburi Campus. Assoc. Prof. Dr. Rachada Keutiwa, Ass. Prof. Dr. Apiwan Ownsungnoen.

This study investigates the development strategies employed by Institute of Physical Education (IPE) towards Developing Guidelines for Thai Traditional Plays and Sports. Tests were administered to chiefs and officers who involve with Thai Traditional Plays and Sports at IPE. Both chiefs and officers have 53 people by using purposive sampling. Therefore methodology, tests to access questionnaires and in-depth interview. The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The results showed that the problems of Thai children's games and Thai sports to follow on 4 Ms theory are higher scores especially budget, management, and materials. The budget average is $\bar{x} = 3.73$ (S.D. =1.00). The management average is $\bar{x} = 3.66$ (S.D. =1.14). The materials average is $\bar{x} = 3.51$ (S.D. =1.17). Expectably personnel average is $\bar{x} = 3.30$ (S.D. =1.14). The researcher employed in-depth interview with a Thai children's games and Thai sports expert. The study is a qualitative by using two strategies:

1. The development strategy employed by IPE towards Thai Traditional Plays and Sports in which relate to IPE's Thai Traditional Plays and Sports problem.
2. Developing Guidelines for Thai Traditional Plays and Sports in which relate to IPE strategy and integration's IPE mission.

Keywords: problems, development strategies, Thai Traditional Plays and Sports

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.รชดา เครือติวา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ โอนสูงเนินอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือในกาวิจัยเป็นอย่างสูงและผู้ทรงคุณวุฒิที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้สัมภาษณ์ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ อีกทั้ง ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนกระทั่ง วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ที่เป็นแหล่งให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านการเรียนรู้ชีวิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญ ส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน

ฐิตยาพร สุระพล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดและทฤษฎีทางการพัฒนา	6
แนวคิดและทฤษฎีการละเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย	16
สถาบันการพลศึกษา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
งานวิจัยในต่างประเทศ	29
งานวิจัยในประเทศ	35
กรอบแนวคิดของการวิจัย	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	72
วิธีดำเนินการวิจัย	72
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	97
ประวัติผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษา ตามทฤษฎี 4 Ms	48
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษาด้านงบประมาณ	49
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษาด้านการจัดการการบริหาร	50
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่	51
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษาด้านบุคลากร	52
4.7 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านงบประมาณ	55
4.8 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านการจัดการการบริหาร	57
4.9 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านวัสดุอุปกรณ์/สถานที่	61
4.10 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านบุคลากร	63

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย นับเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยที่ได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคม โดยมีรากฐานมาจากความเป็นจริงแห่งวิถีชีวิตของชุมชนที่มีการประพฤติปฏิบัติที่สืบทอดกันมา จากอดีตสู่ปัจจุบัน เป็นผลผลิตที่เกิดจากความคิดและจินตนาการของบรรพชนในท้องถิ่นที่หล่อหลอมจนเป็นภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าและได้กลายเป็นมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่นและประเทศชาติ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่สร้างความรักสามัคคีให้กับคนในท้องถิ่น และยังสามารถใช้เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยสร้างเสริมสุขภาพ ให้ประชาชนมีพละกำลังที่ดีด้วยการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย แต่ปัจจุบันมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้อง กับชีวิตประจำวันของสังคมไทยมากขึ้น ทำให้ความสนใจการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยน้อยลง และไม่แพร่หลาย หากไม่หาทางแก้ไข นับวันศิลปวัฒนธรรมเหล่านี้ย่อมจะสูญหายไปจากสังคมไทยอย่างแน่นอน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญระดับประเทศชาติ ด้วยประเด็นความสำคัญในระดับประเทศชาตินี้ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมไทยการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย เพิ่มมากขึ้นจากคำแถลงการณ์ของคณะรัฐมนตรี ท่านพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการแถลงต่อสภานิติบัญญัติ ในข้อ 4. การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ใน (ข้อ 4.8) อนุรักษ์ พื้นฟู และเผยแพร่มรดกทาง วัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย นำไปสู่การสร้าง ความสัมพันธ์อันดีในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ (คำแถลงนโยบาย ของ คณะรัฐมนตรี : 2557) นับว่าเป็นสิ่งสำคัญของประเทศไทยบ้านเมือง ซึ่งภาครัฐและหน่วยงานต่างๆ จึงมีดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายของ รัฐบาลโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ความเป็นไทย ของชาติ เป็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พ.ศ. 2555 – 2559 การส่งเสริมและพัฒนาการพลศึกษานันทนาการ กีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และสุขภาพ เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ คือ เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย แนวทางการพัฒนาที่ 4.4 ส่งเสริม ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย (ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา พ.ศ.2555-2559 : 68)

ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการบริหารราชการสถาบันการศึกษา โดยสถาบัน การพลศึกษา เป็นสถาบันชั้นนำในระดับอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ที่มีคุณภาพ โดยมีพันธกิจ ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา

กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่น ที่เกี่ยวข้องศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนางานองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ให้บริการทางวิชาการและอาคารสถานที่แก่ชุมชนและสังคมส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ และ อนุรักษ์และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ได้มีนโยบายการบริหารราชการ พ.ศ. 2556-2560 คือ นโยบายด้านการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย หนึ่งในพันธกิจและเป้าหมายที่สำคัญของสถาบันการพลศึกษา คือ การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากสถาบันการพลศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาเฉพาะทางด้านการกีฬา ดังนั้น สถาบันจึงส่งเสริมให้มีการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นเรื่องการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดส่งเสริมสนับสนุนอย่างชัดเจน ทั้งนี้ สถาบันได้มอบหมายให้วิทยาเขตทุกแห่งรับผิดชอบ ดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ พื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย โดยมีนโยบายให้มีระบบและกลไกขับเคลื่อนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างเป็นทางการ (นโยบายและแนวทางการบริหารราชการ สถาบันการพลศึกษา 2556-2560 : 16) สถาบันการพลศึกษาได้มีนโยบายจัดให้มีการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทย โดยมีการแบ่งส่วนบริหารราชการ ของสถาบันการพลศึกษาในการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาเป็นวิทยาเขต 17 วิทยาเขตทั่วประเทศ ดังนั้นเพื่อให้การบริหารราชการของสถาบัน การพลศึกษาในส่วนของวิทยาเขต ครอบคลุมพื้นที่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ จึงมีประกาศของสถาบัน การพลศึกษา กำหนดกลุ่มจังหวัด ที่วิทยาเขตแต่ละวิทยาเขต รับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกระบี่ มีจังหวัดที่รับผิดชอบ คือ กระบี่ ,พังงา ,และภูเก็ต สถาบันการพลศึกษาชลบุรี มีจังหวัด ที่รับผิดชอบ คือ ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด เป็นต้น ซึ่งสถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 วิทยาเขตนั้น ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยตามนโยบายเสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์ เพื่อสะท้อนให้เห็นผลของการดำเนินงานของสถาบันการพลศึกษาว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากน้อยเพียงใด สถาบันการพลศึกษาจึงต้องมีการประเมินคุณภาพในแต่ละปี และมีรายงานสรุปผล การประเมินคุณภาพระดับสถาบันปีการศึกษา 2557 ที่เข้ารับการประเมินผลคุณภาพระดับสถาบัน ในปี พ.ศ. 2557 ยังพบว่า มีจุดที่ควรพัฒนา ระบบกำกับติดตามการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ของสถาบันการพลศึกษาที่เชื่อมโยงไปยังทุกวิทยาเขตยังไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เนื่องจากการ ทำงานในโครงการยังขาดความต่อเนื่อง และไม่มีผลการดำเนินงานวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงภาพลักษณ์โดยรวมด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน ส่วนข้อเสนอแนะนั้น สถาบันการพลศึกษาควรเพิ่มระบบกำกับติดตามการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

ที่เชื่อมโยงกับทุกวิทยาเขต กำกับ ติดตามและประเมินผลความสำเร็จตามตัวบ่งชี้ของแผนเพื่อสะท้อน การดำเนินงานตามนโยบายเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องเหมาะสมกับยุทธศาสตร์ และควรคัดเลือก ผลงานที่ดีเด่นของแต่ละวิทยาเขตและจัดเวทีแสดงผลงาน ที่ดีเด่นของแต่ละวิทยาเขตแสดงต่อสาธารณชน เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับสถาบันโดยภาพรวม ตลอดจนจัดทำเป็นหนังสือเพื่อการอนุรักษ์การเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยโดยสถาบัน (รายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพระดับสถาบัน ปีการศึกษา 2557)

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความตระหนักถึงการให้ความสำคัญและเห็นถึง ประโยชน์อันมีคุณค่าที่ได้จากการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาฯ นี้ยิ่ง และ การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยอยู่บน พื้นฐานของข้อมูลจริง นับว่าเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการพลศึกษา และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติไทย อีกทั้งส่งเสริมให้เห็นคุณค่าและร่วมกัน การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ผู้ที่ได้ ศึกษาวิจัย ในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่นๆ สร้างทัศนคติ ความรู้ และความ เข้าใจการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอันเป็นสมบัติของทุกคนในประเทศชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการออกนโยบาย ผู้ปฏิบัติงานและดำเนินการเกี่ยวกับการ เล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 ระดับ

1. ระดับผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา, รองอธิการบดีสถาบัน การพลศึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ, รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขต 17 วิทยาเขต จำนวน 19 คน
2. ระดับผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ 17 วิทยาเขต, เจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ ประจำวิทยาเขต 17 วิทยาเขต จำนวน 34 คน
3. ระดับผู้ทรงคุณวุฒิภายในและนอกสถาบันการพลศึกษา จำนวน 9 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นกระบวนการพัฒนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบันการพลศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการ 4 Ms ที่ตอบสนองต่อข้อกำหนดของทางด้านต่างๆ อยู่บนพื้นฐานข้อมูลความเป็นจริง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประโยชน์ที่ชัดเจนขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย หมายถึง คือ การเล่นที่ดำเนินการแสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทยของสถาบันการพลศึกษา เป็นกิจกรรมบันเทิงที่แฝงไว้ด้วยสัญลักษณ์อันเนื่องด้วยวัฒนธรรม และประเพณี สะท้อนวิถีชีวิต และความเชื่อของสังคม ที่สืบทอดมาแต่โบราณ

สถาบันการพลศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่หน้าที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้มีการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นเรื่องการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อได้แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
3. เพื่อตอบสนองนโยบายและแนวทางการบริหารราชการสถาบันการพลศึกษา

ด้านการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนา

- 1.1 ความหมายของแนวทาง
- 1.2 ความหมายการพัฒนา
- 1.3 ความสำคัญการพัฒนา
- 1.4 แนวคิดการพัฒนา
- 1.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

2. การเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย

- 2.1 ความหมายการเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย
- 2.2 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญการเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย
- 2.3 ประโยชน์การเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย
- 2.4 ประเภทการเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย

3. สถาบันการพลศึกษา

- 3.1 โครงสร้างการบริหารงานของสถาบันการพลศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 ในต่างประเทศ
- 4.2 ภายในประเทศ

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนา

1.1 ความหมายของแนวทาง

คำว่า “แนวทาง” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 599) ได้ให้ความหมายว่าแนวทาง (น.) ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

คำว่า “แนวทาง” ตามพจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร ได้ให้ความหมายว่าแนวทาง (น.) ทางปฏิบัติที่ควรทำ.

แนวทางที่ดี

1. แนวทางควรจะมีลักษณะชี้เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้างหรือกล่าวทั่วๆ ไปการชี้เฉพาะถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะก่อให้เกิดความชัดเจน
2. แนวทางควรจะจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้แล้วและสิ่งที่ยังไม่รู้ให้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะแนวทางเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคต ฉะนั้นการจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่รู้และรู้ให้เห็นเด่นชัดจะทำให้ผู้ใช้แนวทางคำนึงถึงและพิจารณาสิ่งที่ยังไม่รู้ให้รอบคอบ
3. แนวทางควรจะมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุผลและสามารถนำไปปฏิบัติได้ซึ่งเรื่องนี้ นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้ใช้แนวทางจะต้องคิดวิเคราะห์การคิด วิจัยญาณเป็นฐานในการพิจารณาข้อมูลต่างๆ อย่างมีเหตุผลและตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
4. แนวทางจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและสามารถปรับพัฒนาได้ แนวทางที่นำไปใช้จะต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สามารถเกิดได้ทุกขณะนอกจากนั้นการดำเนินการต่างๆ มักจะมีตัวแปรต่างๆ จำนวนมาก ที่มีผลกระทบต่อแนวทาง ฉะนั้นแนวทางที่ดีจะต้องมีลักษณะยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป
5. แนวทางจะต้องได้รับการยอมรับจากกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องจากการยอมรับจะนำมาซึ่งความตั้งใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำแนวทางไปปฏิบัติ ถ้าแนวทางที่วางนั้นได้รับการยอมรับ จากผู้เกี่ยวข้องย่อมเป็นผลดีแก่การดำเนินงานขององค์การเป็นอย่างยิ่ง

ลำดับขั้นกระบวนการจัดทำแนวทาง

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นงานอันดับแรกที่จะดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้รู้ทิศทางที่จะก้าวเดินต่อไปข้างหน้า เพราะการจัดทำแนวทางเป็นเรื่องของอนาคต และเป็นพื้นฐานที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ในองค์การ สิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักในแนวทางคือจะต้องมีความชัดเจน ทั้งนี้เพื่อองค์การเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และการประสานงานกัน

- 2 พัฒนาข้อตกลงที่เป็นตัวกำหนดขอบเขตในแนวทาง ผู้จัดทำแนวทางจะต้องกำหนดข้อตกลงต่างๆ ที่จะขอบเขตแนวทาง เพื่อสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตได้ถูกต้องใกล้เคียง การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น จะนำมาเป็นพื้นฐานในแนวทาง ขอบเขตและข้อตกลงต่างๆ

ที่เป็นผลมาจากข้อมูล และปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ความรู้สึกของประชาชน นอกจากนี้ปัจจัยภายนอกแล้วแนวทาง จะต้องตระหนักถึงข้อมูลและปัจจัยภายในองค์กรการด้วย จึงจะทำให้ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นมาจากข้อมูลรอบด้านอันเป็นผลทำให้ข้อมูลที่น่ามาใช้เป็นกรอบในแนวทางมีความเชื่อถือได้มากขึ้น

3. พิจารณาข้อจำกัดต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในแนวทาง ข้อจำกัดต่างๆ มักเกิดขึ้นเสมอในการทำงานใดๆ ฉะนั้นถ้าผู้จัดทำแนวทางได้มีการพิจารณาและคำนึงสิ่งเหล่านี้แล้ว ก็จะสามารถขจัดข้อจำกัดต่างๆ ให้เหลือน้อยลง สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาคาดการณ์ในแนวทาง ได้แก่ขอบเขต อำนาจหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพทางการเงินตลอดจนบุคลากรต่างๆ ในองค์กร เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีน้ำหนักสำคัญในการกำหนดแนวทางที่จะดำเนินการต่อไป

4. พัฒนาทางเลือกในแนวทาง ผู้จัดทำแนวทาง ควรได้แสวงหาทางเลือกต่างๆที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการตามแนวทางนั้น เพราะบางครั้งการดำเนินการตามแนวทางหนึ่งๆ ไม่ใช่มีแนวทางปฏิบัติแนวเดียวที่จะบรรลุความสำเร็จของแนวทางนั้น แต่อาจมีแนวทางปฏิบัติหลายๆ แนวทางที่สามารถไปถึงวัตถุประสงค์นั้นได้เช่นกัน ฉะนั้น ผู้จัดทำแนวทางจำเป็นต้องคิดถึงแนวทางต่างๆ หลายๆ แนวทางมากำหนดกิจกรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาความคิดของผู้จัดทำแนวทางให้มีความหลากหลายตามข้อมูลต่างๆ

5. ประเมินทางเลือกการประเมินทางเลือกนี้ ต้องทำหลังจากได้มีการพัฒนาทางเลือกต่างๆ แล้ว ผู้จัดทำแนวทางจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยต่างๆ ของทางเลือกแต่ละแนวทางมาประกอบว่าจะเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่ทางเลือกเหล่านี้ จะทำให้องค์กร ดำเนินไปได้แล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้สูงสุด สิ่งที่เป็นข้อคิดสำหรับจัดทำแนวทางในการประเมินทางเลือกนั้นก็ไม่มีวิธีใดที่ให้ผลสูงสุดเพียงวิธีเดียว ฉะนั้นผู้จัดทำแนวทางควรตัดสินใจเลือกทางเลือกสองแนวทางหรือมากกว่า และนำทางเลือกที่เลือกแล้วมาหลอมรวมกันเพื่อเป็นแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดในการปฏิบัติ

6. เปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติการปฏิบัติผู้จัดทำแนวทางต้องทำการเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติการปฏิบัติซึ่งจะออกมาในรูปการกำหนดเป็นนโยบาย (Policies) ตารางการทำงาน (Schedules) และงบประมาณ (Budgets) การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่กล่าวนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการดำเนินการปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

1.2 ความหมายการพัฒนา

คำว่า “พัฒนา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 779) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนา (พัฒนา -) ถ. ทำให้เจริญ

การพัฒนาเป็นการดำเนินงานที่มีกระบวนการต่อเนื่อง (continuing process) การพัฒนาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับลำดับขั้นตอน (stages) และความเชื่อมโยง (relation or linkage) เพราะฉะนั้นแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาจึงปรากฏชัดเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่หนึ่งมองว่าการพัฒนาเกิดจากการกระตุ้นหรือการชักนำโดยปัจจัยในการพัฒนา เช่น การสะสมทุน การค้าขายระหว่างประเทศ เป็นต้น ส่วนกลุ่มที่สองว่ามองการพัฒนาดำเนินการตามลำดับหรือขั้นตอนจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง โดยมีความพร้อมในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมและมีความเชื่อว่าความพร้อมนั้นสามารถสร้างได้ จึงมักจะเกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ทำให้ประชาชนไม่สามารถสร้างความพร้อมตามแบบอย่างของนักพัฒนาได้ และนักพัฒนาที่ไม่สามารถปรับความพร้อมของตนให้สอดคล้องกับความพร้อมของประชาชนได้เช่นเดียวกัน จึงทำให้เกิดช่องว่าง และปัญหาในสังคม (กระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540) นอกจากนี้ ยังมีบุคคลสำคัญและหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ ดังนี้

ทศพล กฤตยพิสิฐ (กรุงเทพฯธุรกิจ 18 กรกฎาคม 2549) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาไว้อย่างหลากหลาย เช่น ความหมายตามที่ปรากฏในพจนานุกรมว่าหมายถึง การทำให้เจริญเติบโตงอกงามยิ่งขึ้น และการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อยโดยผ่าน ขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่ขยายตัวมากขึ้น รวมทั้งความหมายต่อไปนี้

ความหมายโดยทั่วไป คือการกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบหรือการกระทำที่ดีขึ้นกว่าสภาพเดิม

ความหมายทางด้านการวางแผน คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้าในลักษณะของแผนงานหรือโครงการ แล้วบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการนั้นจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ความหมายทางด้านเทคโนโลยี คือ สภาพการเปลี่ยนแปลงเพื่อเอาชนะสภาพแวดล้อมของมนุษย์ด้วยเทคโนโลยี

ความหมายทางด้านเศรษฐศาสตร์ คือ ความเจริญเติบโต(growth)โดยเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ความหมายทางด้านสังคมวิทยา คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมด้วยการจัดสรรทรัพยากรของสังคมอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ

ความหมายทางด้านการพัฒนาชุมชน คือ การที่คนในชุมชนและสังคมร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ ความสามารถของตนเอง และร่วมกันเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของกันและกันให้ดีขึ้น

สำหรับความหมายทางด้านพุทธศาสนา พัฒนา มาจากคำว่า วัฒนในภาษาบาลีแปลว่า เจริญ ซึ่งแบ่งเป็นสองส่วนได้แก่ การทำให้มีความสุขเรียกว่าภาวนา และการทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เรียกว่าพัฒนา

การพัฒนา โดยความหมายจากรูปศัพท์จึงหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ ความหมายดังกล่าวนี้ เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ (สนธยา พลศรี. 2547: 2)

การพัฒนา ที่เข้าใจโดยทั่วไป มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายจากรูปศัพท์ คือ หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ (ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526: 1) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบทางด้านคุณภาพระหว่างสภาพการณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าในปัจจุบันสภาพการณ์ของสิ่งนั้นดีกว่า สมบูรณ์กว่าก็แสดงว่าเป็นการพัฒนา (ปกรณ ปรียากร. 2538: 5)

การพัฒนา ในความหมายโดยทั่วไปจึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม ความหมายนี้ นับว่าเป็นความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพราะนำมาใช้มากกว่าความหมายอื่นๆ แม้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการก็ตาม (สนธยา พลศรี. 2547: 2)

สรุปว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีสองส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งจะต้องมีทิศทางที่ดีขึ้นเท่านั้น (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2532)

1.3 ความสำคัญการพัฒนา

คำว่า การพัฒนา ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นก็ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไป ดังกล่าวแล้ว เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันโดยรูปศัพท์การพัฒนามาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลง ทีละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ (ปกรณ ปรียากร. 2538:5) ส่วนความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาไทยนั้น หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็น

กรिया ใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ งอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525. 2538: 238)

1.4 แนวคิดการพัฒนา

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทุกประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้มีความ ทันสมัย โดยเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นหลัก มีผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทุกด้าน ส่งผลให้สังคมโลกมีการใช้ทรัพยากรเกินความพอดี ขาดความรอบคอบ ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเหลือน้อยลงจนใกล้จะหมดไปหรืออยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมลง จนไม่สามารถสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด แม้ว่าปรากฏการณ์ การพัฒนาดังกล่าว จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า แต่ใน ขณะเดียวกันได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของมนุษย์ เกิดความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิตของมนุษย์ถูกบั่นทอนลงเรื่อยๆ เกิดการเลียนแบบ พฤติกรรมการผลิตและการ บริโภคที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้สังคมโลกต้องตกอยู่ในภาวะสังคม มีปัญหา และการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน จากสภาพปัญหาที่หลายประเทศทั่วโลกประสบกับภาวะความ ไม่ยั่งยืน ของการพัฒนา ดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ทั่วโลกต่างแสวงหาแนวทาง การพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็นอยู่ร่วมกันของทุกด้านอย่างสมดุล เพื่อ ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ สังคมที่ดี มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ดีกินดี ควบคู่กันไปกับ การรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิมและดีขึ้นอย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวความคิดที่ ประนีประนอมระหว่างกลุ่มที่นิยมการพัฒนา กับกลุ่มที่นิยมสิ่งแวดล้อม ทั้งโลกที่ร่ำรวยและโลกที่ยากจน ต่างก็มีความพึงพอใจในแนวคิดนี้ เนื่องจาก เป็นแนวคิดที่ทำให้การพัฒนาและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ไปด้วยกันได้ กล่าวคือ เป็น แนวคิดที่ไม่ได้ปฏิเสธความเจริญก้าวหน้าและมองว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่ดี และเป็น และสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีการทำลายสิ่งแวดล้อม (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคนอื่นๆ. 2543)

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่ใช่เพียงประเทศไทยเท่านั้นที่ประสบ ปัญหาความไม่ยั่งยืนของการพัฒนา แนวคิดนี้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.2515 ประเทศสมาชิกองค์การ สหประชาชาติได้เข้าร่วมการประชุมของสหประชาชาติที่มีชื่อว่า “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วย สภาพแวดล้อมของมนุษย์” (United Nations Conference on the Human Environment) ที่กรุงสตอกโฮล์ม การประชุมครั้งนี้ได้ข้อสรุปว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นผลมาจากความผิดพลาดของการพัฒนาในอดีตที่มุ่งการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ เน้นการสร้าง ความมั่งคั่งทางวัตถุ เป็นความเจริญที่เสียสมดุล และไม่บูรณาการ จึงต้องเปลี่ยนวิธีการพัฒนา เป็นวิธีใหม่ที่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบด้านคน ซึ่งเป็นฐาน

สำคัญของการพัฒนาภายใต้กระแสการพัฒนาของโลกที่ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ และสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

องค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงผลกระทบของการพัฒนาที่มีต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือยที่ไม่สมดุลกับขีดจำกัดการตอบสนองของธรรมชาติ โดยได้จัดประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development: UNCED) เมื่อ พ.ศ.2535 ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งเป็นที่มาของแผนแม่บทโลกที่ใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน ในการประชุมครั้งนั้น ประเทศสมาชิก จำนวน 178 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมลงนามในการปฏิบัติตามแผนแม่บท ดังกล่าว ซึ่งอีก 10 ปี ต่อมาจึงขยายแนวคิดไปสู่การประชุมสุดยอดระดับโลก ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development) เพื่อกระตุ้นให้ประเทศต่างๆ หันมาให้ความสนใจกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวม มุ่งสู่ดุลยภาพการพัฒนา

สำหรับแนวคิดการพัฒนาของประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ไม่ สมดุลกับการพัฒนาด้านอื่น ดังที่ (สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. 2546:) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา วาถึงแม้การพัฒนาจะทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต แต่เป็นการเติบโตที่มีรากฐานการพัฒนาไม่เข้มแข็ง ขาดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม อีกทั้งไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควรจึงเป็นการเติบโตที่ไม่สมดุลและไม่ยั่งยืน เช่นเดียวกันกับสถาบันทั้งหลายที่ไม่ได้เน้นเรื่อง การ วางรากฐานให้เข้มแข็งและไม่ดูแลเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนา จึงเป็นที่มาของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในทำนองเดียวกัน อมรรววรรณ ทิวถนอม. (2548) ได้ให้แนวคิดว่าการ พัฒนาของไทยที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ทรัพยากรที่เคยมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ถูกทำลายลงมาก เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันมีการเลียนแบบพฤติกรรมกรรมการผลิตและการบริโภคที่ไม่ เหมาะสม ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเริ่มขาดความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม กลายเป็นปัญหาสะสมที่บั่นทอน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยมาจนถึงปัจจุบัน และนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน หากไม่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาให้เหมาะสมและสมดุลอย่างองค์รวมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) นั้น เป็นคำที่ใช้กันมากในการพัฒนา ประเทศ มีการให้คำนิยามแตกต่างกันไปตามการแปลความของประเทศต่าง ๆ และได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากหลายทัศนะ คำนิยามที่ได้รับการอ้างถึงบ่อยครั้ง ได้แก่ คำนิยามที่บัญญัติโดย คณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment

and Development) หรือที่เรียกในอีกนามหนึ่งว่า Brundtland Commission เพื่อเรียกร้องให้ชาวโลก เปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต ให้ปลอดภัยและสอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติ ซึ่งที่ประชุมได้ บัญญัติความหมายของคำว่า การพัฒนา ที่ยั่งยืนไว้ในรายงานที่มีชื่อว่า Our Common Future ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาเพื่อสนองตอบความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปต้องเดือดร้อนหรือสูญเสียโอกาสที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสนองความต้องการของคนรุ่นอนาคตและในทำนองเดียวกันหนังสือ Global Ecology Handbook ได้ระบุความหมายของคำว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็นนโยบายที่สนองความต้องการของคนในปัจจุบัน โดยต้องไม่ทำลาย ทรัพยากรซึ่งต้องใช้ในอนาคต สำหรับประเทศไทยมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ รวมทั้งการให้คำนิยามของ การพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในที่ประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อพุทธศักราช 2545 ณ เมืองโจฮันเนสเบิร์ก แอฟริกาใต้ ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยเป็นการพัฒนา ที่ต้องคำนึงถึง ความเป็นองค์รวมของทุกด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่า เทียม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพระหว่าง มิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างเกื้อกูลกัน เพื่อความเจริญทางเศรษฐกิจและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนตลอดไป

เช่นเดียวกันกับ ชัยยศ อิมสุวรรณ. (2543) ได้สรุปว่าแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นยุทธศาสตร์ ของการพัฒนาที่ต้องการการจัดทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์รวมทั้งทรัพยากรการเงินและวัสดุ ทั้งปวงให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งและอยู่ดีกินดีโดยไม่ทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสงวนไว้สำหรับคนรุ่นหลัง และการที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะเกิดการสมดุล ของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้นั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพในการจัดการการพัฒนา จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาอย่างองค์รวม และต้องบูรณาการบริบททุกด้านของสังคมเข้าด้วยกัน ส่งผลให้กรอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งมีนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้อย่างหลากหลายแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับการนำมิติใดของสังคมมาเป็นกรอบ การพิจารณา ปรีชา เปยมพงศสานต์ และคนอื่น ๆ. (2543)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2546) พจนา เอื้องไพบูลย์, (2546; ภาณี ขนาธิปกรณ, (2548); ทีปรัตน์ วัชรางกูร, (2548); อมราวรรณ ทิวถนอม, (2548) ทั้งนี้ จากการศึกษากรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนของนักวิชาการและ สถาบันที่นำเสนอมานั้น ล้วนเกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาให้ครบทุกด้านและต้อง ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แนวคิดข้างต้น สอดคล้องกับหลักการพัฒนาที่

ยั่งยืน ดังที่นิตยา กมล วัทนนิศา. (2546:) ได้ให้แนวคิดว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการตอบสนองความต้องการ ในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความ ต้องการในอนาคต เป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็น “องค์รวม” คือ การกระทำสิ่งใดต้องคำนึงถึง ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งอื่นๆ ซึ่งการพัฒนาตามแนวคิดนี้ ยึดหลักความรอบคอบ และค่อยเป็น ค่อยไป รวมทั้งเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ได้ปฏิเสธ “ระบบ เทคโนโลยี” เพียงแต่ต้องคำนึงว่า เทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย ในทำนองเดียวกัน วสุธร ตันวัฒนกุล (2549) ได้กล่าวถึงลักษณะที่แสดงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็น การผสมผสานระหว่างการอนุรักษ์ และการพัฒนาที่สนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เปิด โอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคและยุติธรรม มีการผสมผสานกิจกรรม เพื่อให้สังคมเกิดความผูกพันและอนุรักษ์ไว้ซึ่งความ หลากหลายทางวัฒนธรรม คำนึงถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้า มาใช้อย่างสอดคล้องกับชุมชน เช่นเดียวกันกับ ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ (2546) ที่ได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าเป็นการพัฒนาในลักษณะบูรณา การเป็นองค์รวมที่ตัวแปรทั้งหลายต้อง มาประสานกันครบองค์อย่างมีดุลยภาพ แม้ว่าจะอยู่ในบริบทที่ มีความหลากหลายบนความแตกต่าง ทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาตามขีดความสามารถ ในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับ การตอบสนองความ ต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็น ความพยายามในการทำให้ดีขึ้นอย่างมั่นคง ถาวร บนพื้นฐานของศักยภาพและ ทรัพยากรที่มีจำกัด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม ให้เกิด ความสมดุลทุกมิติ เน้นการพัฒนาบนฐานทรัพยากร จุดแข็ง และศักยภาพของ ตนเอง รวมทั้งการ สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจน สามารถอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขและยั่งยืนตลอดไป

ประเทศไทยได้รับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมาปรับใช้ ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม แห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) รัฐได้เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เน้นการ พัฒนาอย่างองค์รวม โดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ดีขึ้น จนกระทั่ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ซึ่งเป็นกรอบ ทิศทางการพัฒนา ประเทศที่ได้บัญญัติและยึดแนวคิด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราช ดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นปรัชญานำทางในการบริหารประเทศ โดยยึดหลักทาง สายกลาง มุ่งการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลกัน สูการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ มั่นคง และยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวม โดย ประชาชนที่ส่วนร่วม มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดี มีสุขของ ประชาชน อย่างถาวร

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่าง องค์กรวมให้มีความสมดุลอย่างรอบด้าน โดยต้องคำนึงถึงทุกมิติอย่างรอบด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคำนึงถึงความเป็นองค์รวมในเชิงบูรณาการ โดยพิจารณาผลเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายบนความแตกต่าง ทางด้าน เศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาตามขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐาน ทรัพยากรของ ตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง อย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยไม่ส่งผลเสียต่อการ พัฒนาในอนาคต

1.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

ทฤษฎีการพัฒนา

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 18 เมื่อนักวิชาการต่างพากันคิดค้น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมมนุษย์ หลังจากนั้น ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ปรับปรุงให้มีอำนาจในการอธิบายสูงขึ้นตามลำดับ การจำแนกทฤษฎีพัฒนานั้น สามารถกระทำ ได้หลายวิธี เช่น จำแนกตามยุคสมัย จำแนกตามสาขาที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามสำนักความคิดของ ผู้สร้างทฤษฎี จำแนกตามอุดมการณ์อำนาจ หรือจำแนกตามวิถีทัศน์ในด้านต่าง ๆ จุดมุ่งหมายของการ จำแนกก็เพื่อที่จะให้ผู้ที่ศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องการพัฒนา รวมทั้งวิวัฒนาการอย่างเป็นระบบ การที่ ผู้ศึกษาจะใช้ระบบการจำแนกแบบใดเพื่อที่จะส่งผลให้การทำความเข้าใจละเอียดอ่อนลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ย่อมจะขึ้นอยู่กับภูมิหลัง รวมทั้งความถนัดของผู้ศึกษาแต่ละคน ในเอกสารวิชาการนี้ ทฤษฎีการ พัฒนา สามารถจำแนกออกได้ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ตามเงื่อนไขของเวลา คือ

1. กลุ่มทฤษฎียุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-Modernization Era)
2. กลุ่มทฤษฎียุคสมัยใหม่ (Modernization Era)

ทฤษฎีทั้ง 2 กลุ่ม มีวิวัฒนาการต่อเนื่องกันมาตามธรรมชาติของสังคม ลักษณะที่สำคัญ ประการหนึ่งของทฤษฎีทางด้านสังคมศาสตร์ ก็คือ การที่จะต้องได้รับการพิสูจน์ความถูกต้องได้ (Falsify) ทุกเมื่อ ตามลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม นั่นคือ ไม่มีทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ทฤษฎี ใดที่ยิ่งใหญ่จนสามารถให้คำอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างลึกซึ้งรอบด้าน (Grand Theory) ดังนั้น จึงเป็นภารกิจ รวมทั้งความจำเป็นที่ผู้ศึกษาจะต้องติดตาม รื้อสร้าง (Deconstruct) ทำให้เป็น ปัจจุบัน (Update) แนวคิดรวมทั้งทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ ทางสังคมให้ทันสมัยอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีบางทฤษฎีก็ยังคงอำนาจในการทำความเข้าใจและ อำนาจในการอธิบายไว้ได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าจะถูกสร้างขึ้นและผ่านอดีตอันยาวนานมาแล้ว ดังจะเห็นได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มทฤษฎียุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-Modernization)

1.1 ทฤษฎีแรกของการพัฒนา (The first development theory)

ทฤษฎีแรกของการพัฒนา เกิดขึ้นจากต้นแบบเก่าดั้งเดิมของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ซึ่งกำหนดขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 โดย อัดัม สมิธ (Adam Smith) อัดัม เฟอร์กูสัน (Adam Ferguson) และจอห์น มิลลาร์ (John Millar) ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการรุ่นใหม่ เช่น จอห์น โทเอ (John Toye) โกวเฟอรี ฮอธรอน (Groffery Howthron) ดัดเล ซีเยร์ส (Dudley Seers) และปีเตอร์ เพรสตัน (Peter Preston) ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของแนวความคิดเกี่ยวกับความก้าวหน้าในปัจจุบัน

ทฤษฎีแรกของการพัฒนาดังกล่าวนี้ ถือว่า วิธีของการยังชีพ (Mode of subsistence) ในสังคมมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดเงื่อนไขของการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม โดยอาศัยพื้นฐานของสังคมอังกฤษและสกอตแลนด์

1.2 ทฤษฎีในสมัยอาณานิคม (Colonialism Theory)

ตั้งแต่ก่อนจนถึงระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สอง นักสังคมศาสตร์ให้ความสนใจกับปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศด้อยพัฒนาน้อยมากทั้งๆ ที่สภาพการณ์ต่างๆ ของประเทศเหล่านั้นยังด้อยพัฒนา ซึ่งแตกต่างกับประเทศพัฒนาอย่างมากมาย ผู้ที่สนใจและทำการศึกษาคำดำรงชีวิตของคนในประเทศด้อยพัฒนาเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นอาณานิคมนั้น มักจะเป็นพวกนักมานุษยวิทยาและนักชาติวงศ์วิทยา (Ethnologist) ที่สนใจในกลไกการทำงานต่างๆ ของสังคมดั้งเดิมที่อยู่เป็นป่าบนภูเขา

2. ทฤษฎีสมัยใหม่ (Modernization Theories)

ในยุคสมัยใหม่ มีทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก กลุ่มทฤษฎีที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ คือ

2.1 ทฤษฎีการทำให้ทันสมัย (Modernization Theory)

2.2 ทฤษฎีจักรวรรดินิยม (Imperialism Theory)

2.3 ทฤษฎีการพัฒนาดังอื่น (Others Development Theories)

ทั้งสองทฤษฎีเกิดจากประเพณีการคิดแบบคนในยุโรปและทั้งสองมีความคิดเหมือนกัน คือ มีเป้าหมายการพัฒนาที่จะให้ประเทศกำลังพัฒนาจำเริญรอยตามกระบวนการความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้ว โดยใช้เวลาน้อยที่สุด เช่น ตามประเทศอุตสาหกรรมให้ทันสมัยในด้านสวัสดิการ แต่ทั้งสองทฤษฎีมีลักษณะตรงกันข้ามเมื่ออธิบายถึงความด้อยพัฒนาและตัวแบบของการเอาชนะความด้อยพัฒนา

แนวความคิดหนึ่งที่น่าสนใจ ก็คือ ความเห็นพื้นฐานอันหนึ่งที่ยอมรับกันแล้วว่าเป็นสาเหตุของความด้อยพัฒนา คือ ความด้อยพัฒนามีสาเหตุมาจากความเข้าใจว่าปัจจัยทางธรรมชาติจำนวนหนึ่งที่มีอยู่ตลอดเวลา โดยมีสามารถจะเอาชนะได้ แม้โดยมาตรการทางการเมืองก็ตาม

2. การละเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย

2.1 ความหมายการละเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย

การละเล่นพื้นบ้านของไทยจัดขึ้นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงของผู้เล่นและผู้ชม การละเล่นพื้นบ้านหมายถึง การละเล่นที่เป็นของชาวบ้าน เกิดจากความต้องการความบันเทิง ความสนุกสนานร่วมกันของคนในท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านของไทยเป็นสิ่งที่ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ ทั้งยังช่วยสร้างความสามัคคีให้แก่คนในแต่ละภาค การละเล่นพื้นบ้านของไทยมีสืบต่อกันมาช้านาน แต่มักจะไม่มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่ทราบแหล่งที่มาหรือกำเนิด ลักษณะการละเล่นและกติกาอาจเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นต่างๆ การละเล่นพื้นบ้านของไทยมีหลายรูปแบบ ทั้งการละเล่นแบบกิจกรรมรื่นเริง เช่น รำวง กลองยาว แอ่ว เซิ้ง ลิเกฮูลู ลิเกบันตน โนรา การละเล่นในลักษณะเพลงพื้นบ้านและเพลงปฎิพากย์ต่างๆ เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงอีแซว การละเล่นพื้นบ้านเมืองที่เป็นการแข่งขัน เช่น วิ่งควาย ค่องอ้อย แข่งขันกิจกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนาน เช่น แข่งกินอาหาร แข่งรอยมาลัย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554: 113)

การละเล่นพื้นบ้านถือเป็นหนึ่งวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการดำเนินชีวิตและสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ ในอดีตและสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ ในอดีตการละเล่นพื้นบ้านนั้นถือเป็นกิจกรรมผ่อนคลายในยามว่างหรือเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ หลายการละเล่นมีลักษณะเป็นกุศโลบายสร้างเสริมความสามัคคีและการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน (การละเล่นพื้นบ้านไทย กรุงเทพฯ 2549 : 2)

อังคณา กลสินันท์ (2539: 13) ได้ให้ความหมายของการละเล่นพื้นบ้านของไทยว่า เป็นการละเล่นของเด็กไทยที่มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งบางอย่างมีการแข่งขัน บางอย่างไม่มีการแข่งขันบางอย่างมีบทร้องประกอบบางอย่างไม่มีบทร้องประกอบ อาจเล่นคนเดียวหรือ หลายคนก็ได้ ทั้งที่มีวัสดุอุปกรณ์และไม่มีวัสดุอุปกรณ์ก็ได้ ส่วนวัสดุอุปกรณ์ในการเล่นเป็นวัสดุ ใกล้เคียงตัวหาได้ง่าย ในท้องถิ่นในการเล่นซึ่งเกิดด้วยความสมัครใจ เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง

ละมุล ชัชวาลย์ (2543: 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการละเล่นของเด็กที่นิยมเล่นกันในท้องถิ่น และเล่นสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมที่เด็กเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน อาจจะเป็นการเล่นคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม การละเล่นจึงมีบทบาทต่อ พัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กและเป็นเครื่องหมายแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย

วีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545: 26) ได้ให้ความหมายของการละเล่นพื้นบ้านของไทยว่าหมายถึง กิจกรรมการเล่นของสังคมซึ่งไม่ทราบที่มา แต่ได้รับการยอมรับและถ่ายทอดการเล่นต่อกันมาโดยไม่ขาดสาย เป็นกิจกรรมการเล่นที่มีการเคลื่อนไหวกิริยา อากาเป็น ส่วนใหญ่ อาจจะมีดนตรีการขับร้อง หรือการฟ้อนรำประกอบการเล่น มีจุดมุ่งหมายในการเล่น เพื่อความสนุกสนาน

เพลิดเพลินในโอกาสต่างๆ ผู้เล่นจะเล่นด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เล่นเพราะ ถูกว่าจ้างหรือผู้เล่นยึดเป็นอาชีพนอกจากนี้การเล่นไม่ต้องสร้างเวทีสำหรับเล่นไม่ มีการสร้างฉาก และเครื่องแต่งกายเป็นเฉพาะ รวมทั้งไม่มีการแบ่งแยกผู้ดูและผู้เล่นออกจากกัน แต่ผู้เล่นจะมี บทบาททั้งผู้เล่นและผู้ดูในขณะเดียวกัน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การละเล่นพื้นบ้านของไทย หมายถึง การละเล่นของเด็กไทยที่มีมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยผู้เล่นต่างสมัครใจร่วมกัน และบางครั้งก็มีห้องบทร้อยกรองเน้นความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีกฎกติกา เหมาะกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อให้เด็กได้เล่นอย่างสมำเสมอ จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และ สติปัญญา อีกทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กอีกด้วย

2.2 ประวัติความเป็นมาและความสำคัญการละเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย

การละเล่นของไทยไม่สามารถลำดับให้เห็นพัฒนาการตามกาลเวลาได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากการละเล่นส่วนใหญ่เป็นกระบวนการถ่ายทอดด้วยการปฏิบัติ มิใช่ตำรา จึงขาดการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรที่จะใช้เป็นข้อมูลในการสร้างลำดับอายุสมัยของการละเล่นแต่ละอย่างได้ยิ่งไปกว่านั้น การละเล่น ของไทยส่วนใหญ่มีลักษณะของการพัฒนาตนเองและค่อยเป็นค่อยไปเพราะจดจำสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ร.อ.หญิงปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2533: 15)

ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของการละเล่นพื้นบ้านของไทย สุขพัชรา ชัมเจริญ (2546: 7-10 อ้างอิงมาจากหอสมุดแห่งชาติ. 2504: 336) กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของการละเล่นพื้นบ้านของไทยว่าการละเล่นพื้นบ้านของไทยมีมาตั้งแต่สมัยก่อน ประวัติศาสตร์โดยศึกษาได้จากศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงที่ได้กล่าวถึงการละเล่นพื้นบ้านของ คนไทยในสมัยนั้นว่าอยู่เย็นเป็นสุข อยากรเล่นก็เล่น ดังที่ใครจักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักเลื้อน เลื้อน แต่ไม่ได้บอกรายละเอียดว่าเล่นอะไรบ้างแต่ในตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ มีการกล่าวถึงการเล่น ของคนสมัยนั้นว่า “เดือนยี่ถึงการพระราชพิธีบูชาภิเชกเถลิงพระโคกินเลี้ยงเป็นนักขัตฤกษ์ หมู่ นางในก็ได้ดูชูดชั้วว่าวฟังสำเนียงว่าร้องเสนาะลั่นฟ้าไปทั้งทิวาราตรี

ในสมัยอยุธยา ได้กล่าวถึงการละเล่นบางอย่างไว้ในบทละครเรื่องนางมโนห์รา ซึ่งสมเด็จพระยาดำรง ราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า แต่ก่อนสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ การละเล่นที่ปรากฏในบทละครเรื่องนี้คือ ลิงชิงหลัก และการเล่นปลาลงอวน วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ก็ปรากฏชื่อการละเล่นหลายอย่าง เช่น ตะกร้อ จ้องเต ชีม้าส่งเมือง เป็นต้น ในเรื่องขุนช้างขุนแผน ก็กล่าวถึงการละเล่นบางอย่างไว้

ผอบ โปษะกฤษณะ (2532: 7-10) การละเล่นพื้นบ้านของไทยในสมัยก่อนนั้นสามารถศึกษาได้จากวรรณคดีของไทย แต่ละสมัยเพราะวรรณคดีจะสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตของคนในยุคหนึ่ง

ในสมัยสุโขทัยศิลาจารึก ของพ่อขุนรามคำแหงกล่าวถึง คนในสมัยนั้นว่าเป็นสุขอยากเล่น ก็เล่น ดังที่กล่าวไว้ว่า “ใครจักเล่น เล่น ใครจักหัว หัว ใครจักมักเลื่อน เลื่อน”

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531: 11) ครั้นถึง สมัยอยุธยาได้กล่าวถึง การละเล่นพื้นบ้านไว้ ในบทละคร ครั้งกรุงเก่า เรื่อง นางมโนห์รา ซึ่งสมเด็จพระเจ้าเอกทัศทรงพระยาตำรากรหาภาพทรงสันนิษฐานว่า แต่ก่อนสมัย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ การเล่นที่ปรากฏในบทละครเรื่องนี้ก็มีการเล่นชิงหลัก และ การ เล่นปลาลงอวน

พระยาอนุমানราชชน อ่างถึงใน ละมุล ชัซวาลย์. (2543: 16-17) ได้กล่าวว่าการ เล่น พื้นบ้านมีมานานตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ก่อนประวัติศาสตร์ เมื่อมนุษย์เพิ่งรู้จักเอาดินมาปั้นเป็นภาชนะ ในครั้งแรกแล้วจึงเจริญเรื่อยมาตามลำดับ เด็กที่เห็นผู้ใหญ่ทำก็เลียนแบบมาปั้นเล่นบ้างเช่น การ เล่น แตก โพละ คือ เอาดินมาปั้นเป็นรูปกระต่ายเล็กๆ แต่ให้ส่วนที่เป็นดินมีลักษณะบางที่สุด เท่าที่จะบาง ได้ เพื่อให้แตกเป็นรูโหว่ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ก็ปรากฏชื่อการละเล่นหลายอย่าง เช่น เล่นตะกร้อ ต้องเต ซี่ม้าส่งเมือง เป็นต้น ดังที่กล่าวไว้ในโอเหนาดังนี้ “บ้างตั้งวงตะตะกร้อเล่น เพลาเย็นแตรมกลม พัด ประตะโต้คู่กับสันทัด บ้างถนัดเข้าตะเป็นนาดู ที่หนุ่มหนุ่มคะนองเล่นต้องเต สรวลเสเฮฮาขึ้นซี้ คู่บ้างราวอย่างชวามลาญ เป็นเหล่าเหล่าเล่นอยู่บุนศิริ”

สุรสิงห์สำรวม ฉิมพะเนา. อ่างถึงใน ละมุล ชัซวาลย์. (2543 : 17) จากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผนก็มีการกล่าวถึง การละเล่นไม้หึ่ง การเล่นเกม บทบาทสมมุติ นอกจากนี้ มีคำฉันท์เยาวพจน์ ของนาย เป็โมรา กวีสมัยรัชกาลที่ 5 ได้แต่งคำฉันท์เกี่ยวกับการเล่นของเด็กตลอดจนบทร้องเล่น โดยแสดงความเชื่อว่าการเล่นของเด็กเป็นการเล่นตามวิธีที่เทวดาสอนให้

2.3 ประโยชน์การละเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย

ประโยชน์ของการละเล่น เนื่องจากการละเล่นมีความสำคัญดังกล่าวแล้ว การละเล่นจึงมี ประโยชน์สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการช่วยบริหารร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง ในขณะที่แสดงการละเล่นร่างกายได้ เคลื่อนไหว การละเล่นบางอย่างได้มีการออกแรงและแข่งขันกันด้วย จึงทำให้ผู้เล่นได้บริหารร่างกาย ผู้ร่วมกิจกรรมได้ออกกำลังกายได้ด้วย อันเป็นผลให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงจึงมี สุขภาพพลานามัยดี มีอำนาจต้านทานโรค ช่วยทำให้สุขภาพจิตดีเพิลิตเพลิน เนื่องจากการละเล่นเป็นนันทนาการส่วนหนึ่ง ทำให้ผู้เล่นรู้สึกสนุกสนานเพิลิตเพลิน จิตใจเราแจ่มใส จึงทำให้จิตใจสบาย มีอารมณ์ดี เป็นการ ช่วยรักษาสุขภาพจิตของผู้แสดงการละเล่น และคลายความตึงเครียดของประสาทได้เป็นอย่างดีด้วย
2. เป็นการส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี รักหมู่คณะ การละเล่นพื้นบ้านแทบทุกอย่าง จะมี คนร่วมกันเล่นคราวละหลาย ๆ คน นอกจากนี้ ยังมีผู้ร่วมชมและการสนับสนุนการแสดงการละเล่น ด้วย บุคคลเหล่านี้จะร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้ได้มีส่วนร่วมการแข่งขัน การแสดง หรือร่วมสนุกสนานกับกลุ่มคนเหล่านี้ เมื่อได้ร่วมกิจกรรมกัน ความรักใคร่กลมเกลียว ความคุ้นเคย

เป็นกันเอง ย่อมมีขึ้นดุจญาติพี่น้องอันแท้จริงย่อมก่อให้เกิดความรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะ บางโอกาส เมื่อผู้ใดมีธุระ การงาน ได้รับความเดือดร้อน หรือมีความจำเป็นอะไรบางอย่างก็จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้สนิทคุ้นเคยเหล่านั้นเป็นอย่างดี ฝึกให้เป็นผู้มีน้ำใจต่อผู้กล้าหาญและมีน้ำใจนักกีฬา การละเล่นบางอย่างย่อมจะมีการต่อสู้และแข่งขันกัน ระหว่างบุคคลต่อบุคคลและหมู่คณะต่อหมู่คณะ การต่อสู้นี้ย่อมต้องอาศัยความสามารถทั้งด้านกำลังกายและกำลังใจผู้ใดได้แข่งขันบ่อย ๆ ย่อมทำให้ร่างกายและจิตใจเข้มแข็งพร้อมที่จะเผชิญปัญหาอุปสรรคต่างๆ เป็นการฝึกคนให้รู้จักต่อสู้และกล้าหาญ ทั้งเป็นการอบรมให้เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ถอย เป็นต้น นับเป็นการสร้างเสริมนิสัยที่ดีแก่ผู้แสดงการละเล่น

3. เป็นการส่งเสริมการริเริ่มสร้างสรรค์ ก่อนแสดงการละเล่น ย่อมมีการปรึกษาหารือ และตกลงกันถึงวิธีการเล่นหรือกติกา การจัดหาอุปกรณ์ และค้นหาตัดแปลงวิธีการเล่นแปลก ๆ ที่เหมาะสมเพิ่มเติม เป็นการฝึกให้บุคคลเหล่านั้น รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งการริเริ่มสร้างสรรค์นี้ควรฝึกให้มีขึ้น โดยเฉพาะเด็ก ๆ และเยาวชน ควรได้มีการฝึกให้มาก ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การละเล่นบางอย่าง เช่น การละเล่นของเด็ก เป็นการเลียนแบบของผู้ใหญ่ ทำให้เด็กมีจินตนาการและได้ฝึกปฏิบัติตามอย่างผู้ใหญ่ เป็นการฝึกให้มีปฏิญาณไหวพริบ ช่วยให้เกิดความรอบรู้บางอย่าง เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยครูอาจารย์อาจนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียน และผลที่ได้จากการแสดงการละเล่น อาจนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อไปด้วย

4. เป็นการฝึกปฏิญาณไหวพริบ เพราะการละเล่นต่าง ๆ ส่วนมากมักจะมีการแข่งขันกัน การแข่งขันกันจะมีชัยชนะได้ จะต้องอาศัยปฏิญาณไหวพริบของผู้เล่นแต่ละคนประกอบด้วยหากผู้เล่นมีปฏิญาณไหวพริบดี ย่อมมีส่วนช่วยให้ผู้เล่นมีชัยชนะในที่สุด ในขณะที่เล่นผู้เล่นทุกคน ต้องพยายามใช้สมองหรือไหวพริบของตนเอง เมื่อมีการฝึกใช้สมองหรือไหวพริบบ่อยๆ เข้า ย่อมจะช่วยให้ผู้ช่วยให้ผู้เล่นนั้นมีปฏิญาณไหวพริบดีขึ้น นอกนี้การเล่นบางอย่างอาจช่วยฝึกการสังเกต และฝึกความจำด้วย ฝึกระเบียบวินัย การเชื่อฟัง และรู้จักหน้าที่ ธรรมดาการเล่นย่อมมีกติกาผู้เล่นต้องอยู่ในขอบข่ายของกติกา และจะต้องถือระเบียบวินัยแห่งการเล่นและปกติการเล่นย่อมมีผู้ตัดสินบางที่มีหัวหน้าทีม ผู้เล่นจะต้องเชื่อฟังผู้ตัดสิน และจะต้องเชื่อฟังหัวหน้าทีมด้วยจึงจะทำให้การเล่นดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และการเล่นถ้าจะให้ได้ดีชัยชนะข้อสำคัญอย่างหนึ่ง คือ ผู้เล่นจะต้องรู้จักหน้าที่ของตน และพยายามทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด การละเล่นจึงนับเป็นการฝึกสิ่งดีงามดังกล่าวไปในตัว ช่วยแก้ปัญหาเรื่องเด็กชุกชุนหรือเล่นเป็นโทษ ตามธรรมชาติของเด็ก ย่อมไม่ชอบบอญูนิ่ง ๆ บางทีการไม่อยู่นิ่งของเด็กอาจเล่นเป็นโทษ เช่น ทำให้เกิดเสียหายหรืออันตรายต่อ ตนเองหรือผู้อื่น ตลอดทรัพย์สินของด้วย เมื่อมีการละเล่นขึ้น เด็กย่อมมีโอกาสระบายออกซึ่ง ความอัดอั้นใน ด้านกำลังกาย และจิตใจ ทั้งการเล่นส่วนมากย่อมมีผู้ควบคุมและอยู่ในกรอบแห่งกติกาการเล่นจึงช่วยให้ผู้เล่น

ได้แสดงออกในทางที่เหมาะสมที่ควรทั้งเป็นการแก้ปัญหาในด้านความชุกชุนหรือการเล่นเป็นโทษของเด็กได้เป็นอย่างดี ช่วยทำให้งานประเพณีสนุกสนานครึกครื้น ในงานเทศกาลตามประเพณี เช่น งานบุญตรุษสงกรานต์ งานบุญเข้าพรรษา บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา เป็นต้น นอกจากนี้ การคบงัน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว เมื่อมีการละเล่นประกอบด้วย ก็จะทำให้งานนั้น ๆ สนุกสนาน ครึกครื้น เป็นการส่งเสริมให้งานมีชีวิตชีวา ช่วยทำให้มีผู้มาร่วมงานมากขึ้น ทำให้ผู้ร่วมงาน รู้จัก คำนึง และรักใคร่ สามัคคี มีความรื่นเริงบันเทิงใจ

5. เป็นการสร้างเสริมในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เนื่องจากการละเล่นพื้นบ้านบางอย่าง ประชาชนได้นำมาเล่นในงานประเพณี ช่วยให้งานนั้น สนุกสนานยิ่งขึ้น การละเล่นจึงนับมีส่วนส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย นอกจากนี้การละเล่นยังเป็นมาดกตททอด ลอกเลียนแบบต่อ ๆ กันมาแต่โบราณ เป็นเครื่องบอกถึงความเจริญก้าวหน้าของบรรพบุรุษเป็นการแสดงออกของวิถีชีวิต การพัฒนาสังคม ความสามัคคี กลมเกลียวก้าวหน้า จึงนับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และการละเล่นของบางท้องถิ่นก็แตกต่างกันไปจึงนับเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นด้วย ที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การละเล่นพื้นบ้านนับว่า เป็นสิ่งที่มีประโยชน์เป็นอย่างมากควรจะได้มีการอนุรักษ์และส่งเสริมให้คงมีอยู่ต่อไปและควรจะได้มีการดัดแปลงแก้ไข การละเล่น บางอย่างให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ก็เชื่อว่า การละเล่นพื้นบ้าน คงจะอำนวยประโยชน์แก่ประชาชน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่เป็นอย่างมาก ([http://student.swu.ac.th/sc511010362/work home/0mean.htm](http://student.swu.ac.th/sc511010362/work%20home/0mean.htm))

2.4 ประเภทการละเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย

ได้มีผู้จัดแยกประเภทของการละเล่นพื้นบ้านของไทยไว้หลายรูปแบบ กล่าวคือ Warren (n.d. อ้างใน คุณาจารย์ชมรมเด็ก. 2545: 11) ได้แบ่งประเภทของการละเล่นออกเป็น 11 ประเภทใหญ่ๆ แต่จะนำมากล่าวถึงเฉพาะประเภทที่ตรงกับการละเล่นของเด็กไทย ดังนี้ คือ

1. การเล่นทาย เช่น ทายหัวก้อย โพงพาง คลุมไก่ ขายดอกไม้
2. การกระโดด เช่น กระโดดเชือกเดี่ยว กระโดดเชือกคู่ ตั้งเต
3. ประเภทซ่อนหา เช่น ซ่อนหา กากไก่
4. ประเภทปรับ ได้แก่ การเล่น ที่มีการปรับผู้แพ้ให้รำ ให้ร้องเพลง เขกเข่า กินน้ำ ฯลฯ เช่น ช่วงชัย หรือช่วงเซलय ชีมาส่งเมือง
5. ประเภทไล่-จับ เช่น มอญซ่อนผ้า งูกินหาง ไล่ให้ทัน อ้ายเข้าอ้ายโขง โปลิศจับขโมย
6. ประเภทคัดออก เช่น รี่ข้าวสาร ลิงชิงหลัก
7. ประเภทกระโดดข้าม เช่น เสือข้ามห้วย
8. ประเภทที่มีการใช้กระดาชดินสอ หรือการวาดรูป เช่น เสือตกลัง งูนางเข้าห้อง
9. ประเภทความแม่นยำ เช่น หมากเก็บ อีตัก ดิดลูกหิน เป่ายาง หรือ เป่ากบ

10. ประเภทไม้ เช่น ไม้หิ้ง

11. ประเภทสำหรับเด็กเล็ก เช่น ตบแผละ จ้าจี้ แมงมุมขยุ่มหลังคา ตีไก่ ชีตู่กลางนา
จับปูด้า เป่ายิงฉุบ จีจ้อเจี๊ยบ

ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์ (2545: 12) ได้แบ่งการละเล่นของเด็กไทยออกตามกติกาการเล่นได้ เป็น
2 ประเภท คือ

1. การเล่นที่เน้นการแพ้ชนะ ได้แก่ การเล่นที่มีผู้แพ้ชนะที่แน่นอน ซึ่งผู้เล่นทั้งสองฝ่าย
ยอมรับการ เอาชนะกัน ในการเล่นที่ผู้เล่นเกิดความรู้สึกว่ามีความสำคัญนั้นต้องเป็นการแพ้ชนะที่เกิด
จากความชำนาญ และความสามารถที่เหนือกว่าของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ใช่การแพ้ชนะที่เกิดจากการ
หมุนเวียนสลับเปลี่ยนตัวผู้เล่น

2. การเล่นที่ไม่เน้นการแพ้ชนะ เป็นการเล่นเพื่อฆ่าเวลา เพื่อความสนุกสนานเพื่อ
การออกกำลังกาย และการฝึกฝนตนเองในบางด้าน ผู้เล่นจะแพ้หรือชนะก็ไม่รู้สึกที่สำคัญ
อาจจะเป็นการเล่นที่ผู้เล่นทุกคนมี โอกาสได้สลับเปลี่ยนหน้าที่กันจึงทำให้ลดความรู้ วิจารณ์ ปนาทกุล
(2531: 29-39) ได้แบ่งการละเล่นของเด็กไทยเป็น 5 กลุ่มดังนี้

2.1 การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการพูด การฟัง ได้แก่ การเล่นที่มีบทร้องและบทเจรจา
โต้ตอบ การเล่นที่เข้าลักษณะนี้ เช่น ชีตู่กลางนา เขยงแก้งกอย ช่วงรำ ซ่อนหา งูกินหาง ขาย แดงโม
แม่เนาครพระโขงง ฯลฯ

2.2 การละเล่นที่เน้นทักษะทางการนับ การคาดคะเน การกระกระยะการจำแนก
ประเภท จำแนกพวก จำแนกเสียง การเล่นที่เน้นเกี่ยวกับการนับ ได้แก่ กำทาย จู๋นางเข้าห้องซ่อนหา
 ฯลฯ การเล่นที่เน้น เกี่ยวกับการคาดคะเน การกระกระยะ ได้แก่ ซี่ม้าโยนบอล ช่วงรำตีดเม็ดมะขาม
 ฯลฯ การเล่นที่เน้นทักษะ การจำแนกประเภท จำแนกพวก จำแนกเสียง ได้แก่ กากฟักไข่ เก้าอีดนตรี
 งูกินหาง ฯลฯ

2.3 การละเล่นที่เน้นทักษะทางการคิด การใช้ไหวพริบ ปฏิภาณ ความคล่องแคล่ว
ว่องไว การเลือก ตัดสินใจ ได้แก่ กากฟักไข่ กระโดดเชือกคู่ เก้าอีดนตรี กำทาย ซี่ม้าส่งเมือง ซ่อนหา
ดมดอกไม้ ฯลฯ

2.4 การละเล่นที่เป็นทักษะการใช้กล้ามเนื้อ การขีดเขียน การลากเส้น การเขียน รูปทรง
การสาน การ วึ่ง การกระโดด การทรงตัว สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ ได้ดังนี้ คือการเล่นที่ใช้ทักษะ
การใช้กล้ามเนื้อ การขีด เส้น ลากเส้น วาดรูป-การเขียนรูปทรง การสาน ได้แก่ กากฟักไข่ จู๋นางเข้าห้อง
ช่วงรำ ตาเขยง ตีจับ ฯลฯ การเล่นที่เน้นทักษะการวึ่ง การก้าวกระโดด ได้แก่ กระโดดเชือกคู่
กระต่ายขาเดียว ซี่ม้าส่งเมือง เดินกะลา ตี จับ เตย ฯลฯ การเล่นที่เน้นทักษะทางการทรงตัว ได้แก่
กระต่ายขาเดียว ซี่ม้าโยนบอล ตะทะนุ่น ทอดนาฬิกา มะลือกักอ็อกแก๊ก ฯลฯ

2.5 การละเล่นที่เล่นการปลูกฝังค่านิยม ทักษะในด้านต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความ เสียสละ ความรับผิดชอบ การยอมรับกติกา การรู้แพ้รู้ชนะ การให้อภัย เป็นต้น เช่น ซ่อนหา ซักกะเย่อ ซี่ม้าส่ง เมือง ฯลฯ

ลักษณะของการละเล่นพื้นบ้านของไทยนั้นมิได้ให้แนวคิดไว้หลายทัศนะกล่าวคือ สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: 35) กล่าวว่า นักมานุษยวิทยาและนักคติชนวิทยา จำนวนไม่น้อย ที่สนใจศึกษาลักษณะการละเล่นพื้นบ้านของกลุ่มชนหรือสังคมหนึ่ง ๆ และได้สรุป ลักษณะการละเล่นของเด็กไทยว่า มีลักษณะเป็นทั้ง “PLAY” และ “GAME” กล่าวคือ การละเล่นของเด็กไทยบางชนิดเล่นเพื่อความสนุกสนานไม่เน้นการแข่งขัน เช่น จ้ำจี้ การขายของ งูกินหาง ตบแผละ เป็นต้น ซึ่งการละเล่นดังกล่าวนี้ เข้าลักษณะของ “PLAY” การละเล่นของเด็กไทยอีกบางชนิดเป็น “GAME” เพราะมีการแข่งขัน มีการตัดสิน มีกฎเกณฑ์ เช่น อีตัก เตย รวมทั้งการละเล่นอื่นๆ ที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการเล่นเพื่อความสนุกสนานและการเล่นที่มีกฎกติกาชัดเจนได้

ธิดา โมสิกรัตน์ (2553: 650-651) กล่าวว่า การละเล่นพื้นบ้านของไทยมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นกิจกรรมของสังคมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพของสังคมนั้นๆ ลักษณะการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย มีดังนี้

1. ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรส่วนใหญ่มีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ และใช้เวลาอยู่กับการประกอบอาชีพทางการเกษตร การเล่นของคนไทยจึงเล่นในเวลาว่างเว้นจากการทำไร่ทำนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นในช่วงว่างภายหลังจากการเก็บเกี่ยวพืชผล คือ ในวันเทศกาลต่าง ๆ ได้แก่วันตรุษ วันสงกรานต์ การละเล่นพื้นบ้านที่นิยมเล่นมี สะบ้า ช่วงซัย ซักเย่อ มอญซ่อนผ้า เป็นต้น นอกจากนี้การเล่นบางอย่างนำมาเล่นในเวลาเย็นและกลางคืน ซึ่งเป็น เวลาที่มีโอกาสพักผ่อนจากงานประจำวัน

2. วิธีการเล่น การเล่นเป็นกิจกรรมทางสังคมซึ่งทำให้คนเล่นมีโอกาสพบปะสัมพันธ์กัน พูดคุยและสนุกสนานร่วมกัน ได้รับความเพลิดเพลิน จิตใจเบิกบาน มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ซึ่งเป็นลักษณะของการนันทนาการอย่างหนึ่ง ดังนั้นลักษณะของการเล่นอันเป็นการละเล่นพื้นบ้านจึงไม่เคร่งครัดหรือเอาจริงจัง แม้จะมีกติกาหรือข้อกำหนดในการเล่นก็เป็นกติกาที่ไม่แน่นอนตายตัว ผู้เล่นสามารถปรับเปลี่ยนกติกาในการเล่นได้ตามสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมขณะที่กำลังเล่น จะเห็น ได้จากการเล่นจ้ำจี้ ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้เล่น เล่นสนุก ๆ ไม่มีการแข่งขัน แต่เป็นการเล่นร่วมกัน ดังนั้นจึงพบว่า การละเล่นพื้นบ้านอย่างหนึ่ง ๆ มีวิธีการเล่นไม่เหมือนกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นการ เล่นต่างถิ่นกัน วิธีการเล่นจะถูกดัดแปลงจนมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นบทร้องประกอบการเล่น กติกาการเล่น การใช้อุปกรณ์การเล่น เป็นต้น

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาชิต (2548: 167) กล่าวถึง ลักษณะการเล่นของไทยสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. การเล่นของเด็กไทยมักนิยมเล่นกันเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะเล่นคนเดียว
2. การเล่นของเด็กไทยประเภทที่มีกฎกติกาส่วนใหญ่มักจะดำเนินการตามที่ได้สืบทอดกันมาแต่โบราณกาลจนถึงสมัยปัจจุบัน แต่อาจมีข้อปลีกย่อยผิดเพี้ยนกันไปบ้างในบางท้องถิ่น
3. การเล่นของเด็กไทยไม่กำหนดจำนวนผู้เล่นไว้ตายตัว สามารถยืดหยุ่นได้
4. การเล่นของเด็กไทยไม่ นิยมใช้อุปกรณ์ที่มีราคาแพง แต่นิยมใช้อุปกรณ์ที่สามารถหาได้ง่าย ๆ จากท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนมากมักจะได้มาจากพืชและวัสดุที่เหลือใช้ เช่น กาบมะพร้าว ก้านกล้วย เมล็ดพืช กะลา ก้อนหิน ก้อนกรวด เป็นต้น

ธิดา โมสิกรัตน์.(อ้างถึงใน สมจินตนา คุปตสุนทร. 2547 : 36) การละเล่นพื้นบ้านของไทย มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นกิจกรรม ของสังคมที่ผูกพันสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ของคนไทย ดังนั้น ลักษณะของการละเล่นพื้นบ้านของไทยจึงมีความโดดเด่นที่ไม่ เหมือนกับสังคมอื่นๆ ดังนี้

1. การละเล่นของเด็กไทยจะไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของชาติ และไม่เป็นการทารุณกรรม ต่อสัตว์
- 2 การละเล่นของเด็กไทยจะมีความเป็นสากล คือ ไม่เป็นการละเล่นเฉพาะเทศกาล เช่น แม่ ศรีลึงลมซึ่งนิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์ จึงไม่เป็นการละเล่นที่เล่นในท้องถิ่น เท่านั้น สามารถเล่นได้ทั่วไปโดยไม่ใช้อุปกรณ์ที่มีเฉพาะท้องถิ่นหรือภาษาถิ่น
- 3 การละเล่นของเด็กไทยจะไม่ใช้การแข่งขันเพื่อพนันเพราะเป็นการปลูกฝัง และเพาะนิสัยที่ไม่ดีให้แก่เด็ก
- 4 การละเล่นของเด็กไทยจะไม่มีการล้อเลียนเหยียดหยามผู้อื่นอันจะนำไปสู่การทะเลาะวิวาทกัน
- 5 การละเล่นของเด็กไทยจะมีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กใน ระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นเด็กที่มีช่วงอายุระหว่าง 6 - 16 ปี
- 6 ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมเกษตร ส่วนใหญ่ มีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติ และใช้เวลาอยู่กับการประกอบอาชีพทางการเกษตร การเล่น ของคนไทยจึงเล่นในเวลาว่างเว้นจากการทำไร่ นา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นในช่วงว่างหลังจาก การเก็บเกี่ยวพืชผล คือ ในวันเทศกาลต่างๆ ได้แก่ วันตรุษ วันสงกรานต์ การละเล่นพื้นบ้าน ที่นิยมเล่นมี สะบ้า ช่วงชัย ชักเย่อ มอญซ่อนผ้า เป็นต้น นอกจากนี้การเล่นบางอย่างนำมาเล่น ในเวลาเย็น และเวลากลางคืน ซึ่งเป็นเวลาที่มีโอกาสพักผ่อนจากงานประจำวัน
- 7 วิธีการเล่น การเล่นเป็นกิจกรรมทางสังคมซึ่งทำให้คนเล่นมีโอกาสพบปะ สัมพันธ์กัน พุดคุย และสนุกสนานร่วมกัน ได้รับความเพลิดเพลิน จิตใจเบิกบานมีสุขภาพกายแลจิตที่ดีซึ่งเป็น ลักษณะของการนันทนาการอย่างหนึ่ง ดังนั้น ลักษณะของการเล่นอันเป็นการละเล่น พื้นบ้านจึงไม่เคร่งครัด หรือเอาจริงเอาจัง แม้จะมีกติกาหรือข้อกำหนดในการเล่นก็ เป็นกติกาที่ไม่แน่นอนตายตัว

ผู้เล่นสามารถปรับเปลี่ยนกติกาในการเล่นได้ตามสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อม ในขณะที่กำลังเล่น จะเห็นได้จากการเล่นจ้ำจี้ ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้เล่น เล่นสนุกๆ ไม่ต้องการเอาชนะ กันจริงจังในเวลา เล่นร่วมกัน ดังนั้น จึงพบว่า การละเล่นพื้นบ้านของไทยอย่างหนึ่งๆจะมีลักษณะของ วิธีการเล่นไม่ เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นการเล่นต่างถิ่นกัน วิธีการเล่น จะถูกดัดแปลงจนมี ความแตกต่าง กันซึ่งอาจเป็นบทร้องประกอบการเล่น กติกาในการเล่น การใช้อุปกรณ์การเล่น เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการละเล่นพื้นบ้านของไทย ผู้ศึกษาสามารถ สรุปได้ว่า การละเล่นพื้นบ้านของไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และมีคุณค่าในทางภูมิปัญญา ของคนไทย และได้กลายมาเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้าน และประเพณี การละเล่นบางอย่างได้ สูญหายไป จากสังคมไทย ทั้งนี้เนื่องมาจากความเจริญความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ เปลี่ยนแปลงไปรวมทั้งมีค่านิยมการเล่นที่สนใจเทคโนโลยีใหม่ เช่น เล่นเกมคอมพิวเตอร์จึงจำเป็นต้องมีการรื้อฟื้นขึ้นใหม่ โดยมีการจัดแสดงหรือสาธิตให้ดูในการจัดงานการแสดงในโอกาสสำคัญต่างๆ การละเล่นพื้นบ้านควร ได้รับการส่งเสริมให้เด็กไทยได้เล่นและรู้จักมากขึ้นเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของ ประเทศ

3.สถาบันการพลศึกษา

ในอดีต กรมพลศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการผลิตครูพลศึกษา โดยรับโอน โรงเรียนพลศึกษากลาง มาดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479 และได้มีการจัดตั้ง “วิทยาลัยพลศึกษา” ขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2496 เพื่อดำเนินการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) และตั้ง “โรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย” ขึ้นในปีการศึกษา 2501 เพื่อดำเนินการสอนใน ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ต่อมาได้ยุบเลิกโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย ในปี พ.ศ. 2512 และได้ขยายหลักสูตรของวิทยาลัยพลศึกษาเป็นระดับปริญญาตรี โดยเป็นส่วนหนึ่งของ วิทยาลัยวิชาการศึกษา แต่ยังคงดำเนินการโดยกรมพลศึกษา และใช้ชื่อว่า “วิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา” ในปี พ.ศ. 2514 ได้ยุติการดำเนินการวิทยาลัยพลศึกษาในส่วนกลางและโอนวิทยาลัยวิชา การศึกษาพลศึกษา ไปให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาดำเนินการต่อไป กรมพลศึกษาได้เปิดดำเนินการผลิต ครูพลศึกษาในส่วนภูมิภาค โดยเริ่มเปิด “วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” ขึ้นเป็นแห่งแรก ต่อมา ในปี พ.ศ. 2515 เปิด “วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม” และมีการเปิดเพิ่มขึ้นในจังหวัดต่างๆ เรื่อยมา จนกระทั่งมีวิทยาลัยพลศึกษารวม 17 แห่ง

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายบรรจุข้าราชการครูจากผู้ที่มิวุฒิกศการระดับปริญญา ตรี กรมพลศึกษาจึงหาแนวทางยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาให้สามารถเปิดทำการสอนในระดับปริญญา ตรี โดยในระยะแรกได้จัดทำโครงการร่วมมือทางวิชาการกับกรมการฝึกหัดครู เป็นสถาบันสมทบของ วิทยาลัยครู เพื่อเปิดสอนระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 ในขณะเดียวกัน

ก็มีแนวทางที่จะเปิดดำเนินการสอนระดับปริญญาตรีด้วยตนเอง จนได้มีการร่างพระราชบัญญัติเพื่อยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญา ในปี พ.ศ. 2538 และใช้ชื่อ “ร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคล พ.ศ. ...”

กรมพลศึกษา ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคลตามลำดับ พร้อมกับที่กรมอาชีวศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และกรมศิลปากรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันพัฒนศิลป์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ แต่เนื่องจากสาเหตุบางประการกรมพลศึกษาได้นำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคลกลับมาพิจารณาทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง เป็นเหตุให้ไม่สามารถนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ทันเวลา เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรหมดอายุลง จึงต้องนำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคล มาเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนใหม่อีกครั้งหนึ่งภายหลังจากที่มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่แล้ว การดำเนินการเพื่อยกฐานะดังกล่าว ได้ดำเนินการเรื่อยมากระทั่งสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2548 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา ตอนที่ 13 ก เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 จึงนับได้ว่าสถาบันการพลศึกษาได้ก่อกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548

ปรัชญา

“พลศึกษาและกีฬา พัฒนาคน พัฒนาชาติ”

วิสัยทัศน์

“เป็นสถาบันชั้นนำในระดับภูมิภาคเอเชีย ที่จัดการศึกษาด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ที่มีคุณภาพ”

พันธกิจ

1. ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
4. ให้บริการทางวิชาการและอาคารสถานที่แก่ชุมชนและสังคม
5. อนุรักษ์และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
6. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

7. สร้างความร่วมมือและจัดการศึกษาในประชาคมอาเซียน

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. ผลิตและเตรียมนักกีฬาระดับเยาวชนให้มีความสามารถถึงขีดสูงสุด
2. ผลิตบัณฑิตทางด้านพลศึกษา กีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ นันทนาการ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอนและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นพัฒนา องค์ความรู้ทางด้านพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา และนันทนาการ
4. บริการวิชาการและเป็นแหล่งความรู้ของชุมชนด้านกีฬา
5. สืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

ยุทธศาสตร์สถาบันการศึกษา พ.ศ. 2556 - 2560

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษาทางด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ของสังคม

เป้าประสงค์ที่ 1 ผู้มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

ตัวชี้วัดเชิงเป้าประสงค์ 1. จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการ กีฬา และอาคารสถานที่แก่สังคม

เป้าประสงค์ เป็นองค์กรที่ให้บริการทางวิชาการ กีฬา และอาคารสถานที่แก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

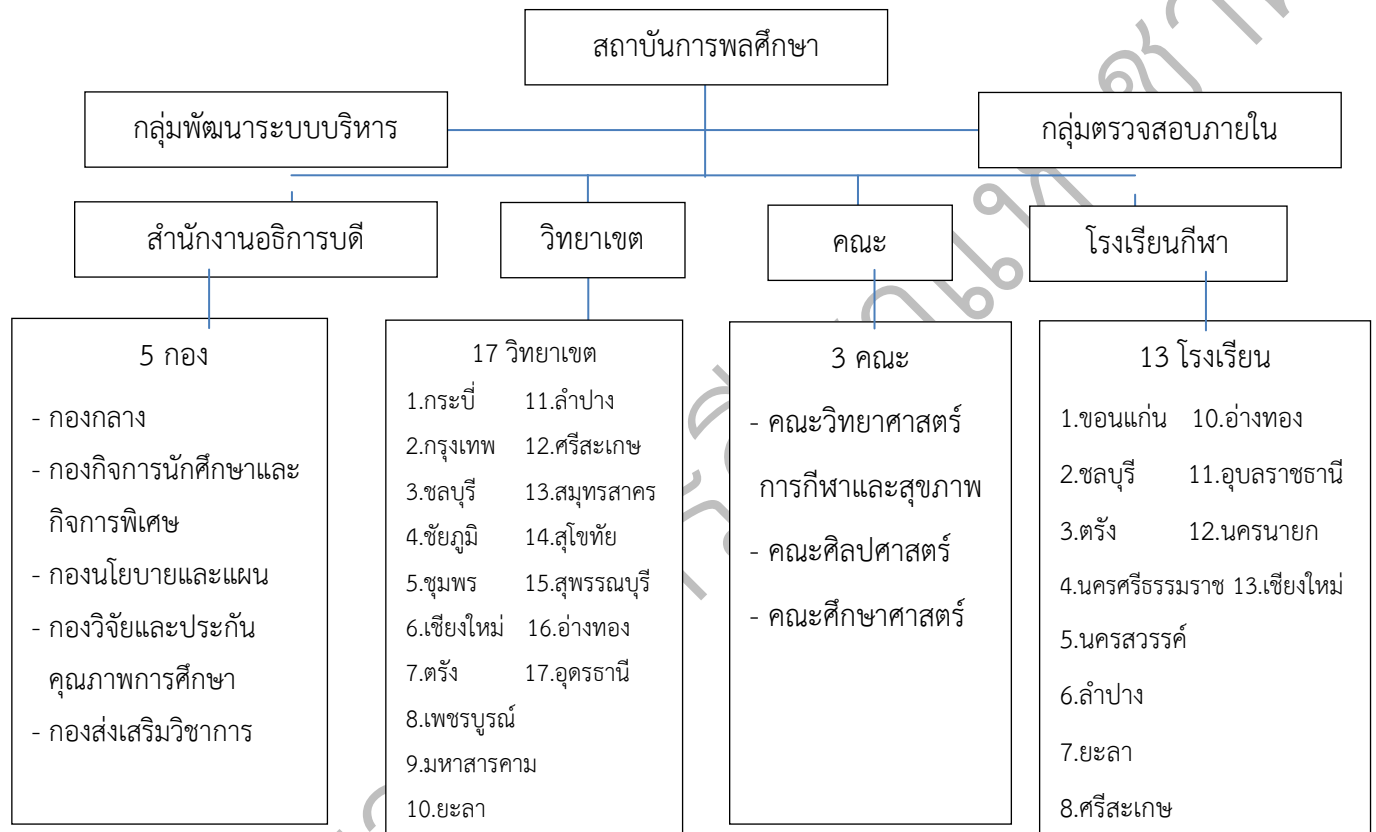
ตัวชี้วัดเชิงเป้าประสงค์ 1. จำนวนกิจกรรม/โครงการที่ให้บริการแก่สังคม 2. จำนวนผู้รับบริการ 3. ระดับความสำเร็จของการให้บริการวิชาการแก่สังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

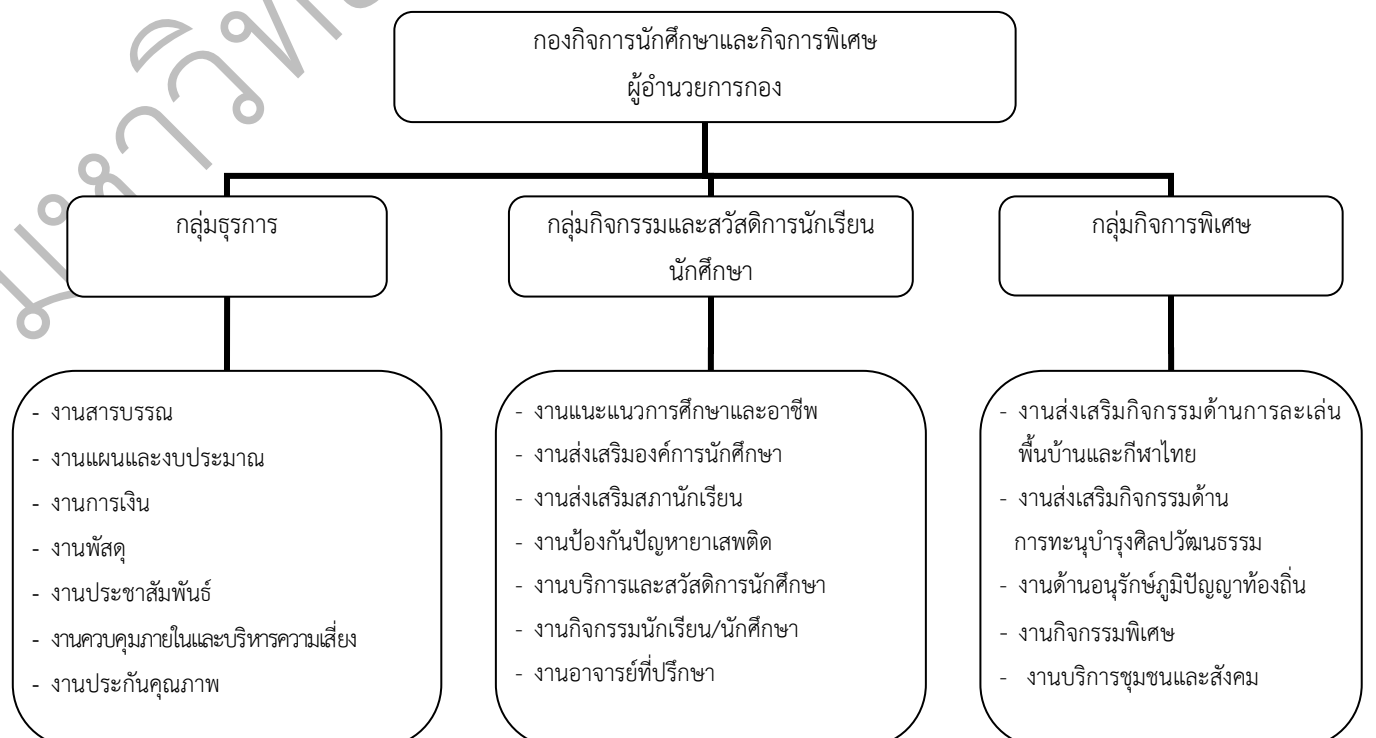
เป้าประสงค์ เป็นแหล่งเรียนรู้ พื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดเชิงเป้าประสงค์ 1. จำนวนผลงานด้านการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย 2. ระดับความพึงพอใจต่อการบริการของแหล่ง การเรียนรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

3.1 โครงสร้างการบริหารงานของสถาบันการพลศึกษา

การบริหารงานด้านสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย แผนงานสำคัญของรัฐบาลที่กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ ต้องรับผิดชอบ

การจัดตั้ง “กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ” เป็นหน่วยงานภายใต้โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในสถาบันการพลศึกษา เพื่อทำหน้าที่โดยตรง ตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านอนุรักษ์ และทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย การให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม การให้บริการและสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา การส่งเสริมกิจกรรมด้านสถานักเรียน องค์กรนักศึกษา การป้องกันยาเสพติด เพื่อให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิต มีจิตสาธารณะให้มีคุณลักษณะเป็นพลเมืองดีเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ สถาบันการพลศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดสถานักเรียน องค์กรนักศึกษา สวัสดิการ แนะแนว จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ และวินัยนักเรียน นักศึกษาในสถาบัน
  2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
  3. จัดบริการทางวิชาการและด้านการพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และวิทยาศาสตร์สุขภาพแก่สังคม
  4. ส่งเสริม สนับสนุน สืบสาน และอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
- ##### หน้าที่ความรับผิดชอบ

การจัดตั้ง “กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ” เน้นการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิต มีจิตสาธารณะ ให้มีคุณลักษณะเป็นพลเมืองดี เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคม โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดสถานักเรียน องค์กรนักศึกษา สวัสดิการ แนะแนวจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและวินัยนักเรียน นักศึกษาในสถาบัน
2. ส่งเสริม สนับสนุน สืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
3. ส่งเสริม สนับสนุน การให้บริการทางวิชาการด้านการพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และวิทยาศาสตร์สุขภาพแก่สังคม
4. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการจัดการ

วิรัช สงวนวงศ์วาน (2550) ได้รวบรวมทฤษฎีการจัดการที่มีการพัฒนาการมาตามลำดับเป็นการสะท้อนถึงการปฏิบัติของผู้บริหารในแต่ละกลุ่มทฤษฎี ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 แนวความคิดดังนี้

1. ทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์

เฟรดเดอริค เทเลอร์ ทฤษฎีการศึกษาหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Principles of Scientific Management) จนได้รับการเรียกขานว่า บิดาของการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ (Father of Scientific Management) เน้นการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One best way) ในการทำงาน การใช้คนให้เหมาะสมกับงานและเหมาะสมกับเครื่องมือ เครื่องใช้ การกำหนดมาตรฐานของวิธีปฏิบัติงาน รวมทั้งการจูงใจ ในรูปตัวเงินแก่พนักงานหลักการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ของเทเลอร์ มี 4 ประการ ได้แก่

1. นำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้กับงานของพนักงานแต่ละคนแทนการใช้วิธีการแบบเดิม
2. ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือก ฝึกอบรม สอนงานและพัฒนาทักษะของพนักงาน
3. ผู้บริหารต้องร่วมมือร่วมใจกับพนักงานเพื่อให้สามารถใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์กับการทำงานอย่างจริงจัง
4. มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียมกันระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่องานทั้งหมดในส่วนที่เหนือกว่าความสามารถของพนักงาน

2. ทฤษฎีการบริหารงานทั่วไป (General administrative theory)

เฮนรีฟาโยล เป็นบิดาด้านการจัดการตามหลักการบริหาร เขาเป็นนักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารงาน 14 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการจัดการที่มีประสิทธิภาพของ Fayol (Fayol's principles of effective management) ดังนี้

1. การแบ่งงาน ผู้บริหารควรจัดให้พนักงานทำงานเฉพาะอย่างตามความถนัดเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพิ่มประสิทธิภาพของพนักงาน
2. อำนาจหน้าที่ ผู้บริหารให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้บังคับบัญชาให้สอดคล้องหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา
3. ระเบียบวินัย พนักงานจะต้องเชื่อฟังและเคารพกฎ ระเบียบขององค์กร
4. เอกภาพในการบังคับบัญชา พนักงานแต่ละคนต้องรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ลำดับถัดจากตนเพียงคนเดียว

5. เอกภาพในการอำนวยการ ในทุกองค์การจะมีแผนงานหลักที่จะชี้นำการทำงานของผู้บริหารและพนักงานในทิศทางเดียวกัน
6. ผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ ควรต้องสำคัญกว่าคนส่วนน้อย ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ขององค์การโดยรวมมากกว่าผลประโยชน์ของพนักงานบางคนหรือบางกลุ่ม
7. การให้ผลตอบแทน พนักงานต้องได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม
8. การรวมอำนาจ ผู้ใต้บังคับบัญชา ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามความเหมาะสม นั่นคือองค์การควรมีการรวมอำนาจ หรือกระจายอำนาจมากขึ้นตามความเหมาะสม
9. สายการบังคับบัญชา องค์การทั้งหลายควรจัดให้มีลำดับชั้นสายการบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม
10. การจัดลำดับการงานทำงาน การจัดการทำงานของพนักงาน เครื่องจักร หรือวัสดุมีความประสานกันเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ
11. ความเสมอภาค ผู้บริหารควรให้ความเมตตาและความเป็นธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
12. ความมั่นคงในงาน ผู้บริหารมีแผนงานและหลักงานและหลักเกณฑ์ในการบรรจุแต่งตั้งและเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ของพนักงานให้ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ
13. ความคิดริเริ่ม ผู้บริหารควรให้โอกาสพนักงานได้แสดงความคิดเห็นและความริเริ่มเพื่อผลงานที่ดีขึ้น
14. ความสามัคคี ผู้บริหารส่งเสริมให้พนักงานมีจิตสำนึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความสามัคคี ประองตอง มีเอกภาพเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อให้เกิดพลัง

3. ทฤษฎีการใช้การคำนวณ (Quantitative approach)

เป็นการนำเทคนิคทางคณิตศาสตร์มาพัฒนาการตัดสินใจอาจเรียกว่า การจัดการศึกษาวิจัย (Operation research) หรือการจัดการแนววิทยาศาสตร์ (Management science) มีจุดเริ่มต้นจากการนำคณิตศาสตร์มาช่วยคำนวณการยิงอาวุธในช่วงสงครามโลก ครั้งที่ 2 เมื่อสงครามโลกยุติจึงแพร่หลายเข้ามาในธุรกิจเช่น การใช้สถิติมาประยุกต์ในงานธุรกิจ (Optimization Model Computer Linear-Program Mini Critical - Path Analysis) เป็นต้น

4. ทฤษฎีการจัดการพฤติกรรมของมนุษย์ (Organizational behavior)

เป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลในการท างานจึงเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญแก่ตัวคนหรือพนักงานมากขึ้นในยุคแรกๆของความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 จนถึงต้นศตวรรษที่ 19 ต่อเนื่องถึงต้นศตวรรษที่ 20 มีผู้เสนอแนวคิดในกลุ่มนี้ที่ความเด่นอยู่ 4 คนได้แก่ โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) ฮิวโก (Hugo Munsterbery) แมรี พาร์คเกอร์ فولเลต (Mary Parker Follett) และเชสเตอร์บาร์นาร์ด (Chester Barnard) ทั้ง 4 คนนี้มีความคิดและผลงานเน้นแง่มุม

แตกต่างกันแต่ทั้ง 4 คนมีความเห็นพ้องกันว่า “คน” เป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญที่สุดในโลกองค์การ แนวคิดนี้ จึงนำมาสู่แนวปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับคนในองค์การหลายประการ เช่น วิธีการเลือกสรร พนักงาน โปรแกรมการจูงใจ การทำงาน หมู่คณะ เป็นต้น ตั้งแต่ 4 คนมีจุดเน้นที่ต่างกัน ดังนี้

1. โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) เน้นการปรับปรุงสภาพการทำงานสนับสนุนการลงทุนในตัวเอง

2. ฮิวโก มอนสเตอร์เบอร์รี่ (Hugo Munsterbery) ให้ความสำคัญกับเรื่องจิตวิทยาในการเลือกพนักงาน การฝึกอบรมการจูงใจ

3. แมรี พาร์คเกอร์ فولเลต (Mary Parker Follett) ให้ความสำคัญกับคนและกลุ่มคนต่อความสำเร็จขององค์การผู้บริหารต้องไม่ใช่อำนาจบังคับ แต่ควรจูงใจและอย่างมีจรรยาบรรณ

4. เซตเตอร์เบอร์นาร์ต (Chester Barnard) เน้นความร่วมมือระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน การสื่อสาร การจูงใจและการมององค์การในลักษณะเปิด

5. ทฤษฎีการสร้างระบบ (The system approach)

คำว่า ระบบ (System) หมายถึงองค์ประกอบที่ต่างมีปฏิสัมพันธ์ (Interrelated) ต่อกัน และขึ้นต่อกัน (Interdependent) ด้วย ในองค์การแบบปิด (Closed system) จะไม่เกี่ยวข้องและไม่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ส่วนในองค์การแบบเปิด (Open system) จะได้รับอิทธิพลอย่างมากจากสิ่งแวดล้อมขององค์การ โดยปกติองค์การแบบเปิดจะได้รับทรัพยากรนำเข้า (Input) จากสิ่งแวดล้อมและจะทำการแปรสภาพ (Transform) หรือดำเนินการผลิตให้เป็นผลผลิต (Output) คืนให้กับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารในองค์การแบบเปิดจึงไม่เพียงแต่จะต้องประสานกิจกรรม และฝ่ายต่างๆ ภายในองค์การเท่านั้น แต่จะต้องเข้าใจถึงผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ ที่จะมากระทบต่อการดำเนินงานขององค์การด้วย

6. ทฤษฎีการจัดการตามสถานการณ์ (The contingency approach)

ในทฤษฎีการจัดการลำดับแรกๆ อาทิเช่น ทฤษฎีของเทเลอร์ฟายล์ และ เว็บบอร์ได้ให้หลักการบริหารซึ่งเชื่อว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์การ ทุกสถานการณ์ หรือเป็นสากล (Universality) แต่ต่อมามีงานวิจัยพบว่า มิได้เป็นเช่นนั้น เช่น หลักการในเรื่องแบ่งงาน (Division of work) ซึ่งเป็นที่นิยมนำไปใช้อย่างกว้างขวางนั้น ในบางกรณีการแบ่งงานมากเกินไปก็ทำให้เกิดความล่าช้า พนักงานต้องทำงานซ้ำซาก เกิดความเบื่อหน่ายหรือหลักราชการ ซึ่งอาจเหมาะกับองค์การขนาดใหญ่ แต่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัว เมื่อใช้ในองค์การขนาดเล็ก หลักการจัดการทั้งหลายจึงไม่สามารถนำไปใช้ในทุกสถานการณ์หมายความว่า เมื่อสถานการณ์มีความแตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้บริหารก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทาง (Approach) และเทคนิคการจัดการให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น

แนวทางการจัดการตามสถานการณ์ (Contingency approach หรือ Situational approach) จึงมีหลักการว่า ไม่มีหลักการบริหารใดที่เป็นสากลและสามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ หรือ

ทุกองค์การ ซึ่งองค์การทั้งหลายมีความแตกต่างกัน ทั้งสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกการเผชิญสถานการณ์ที่ไม่เหมือนกัน จึงต้องมีแนวทางในการจัดการที่แตกต่างกัน ดังเช่น

1. ขนาดขององค์การ เมื่อองค์การมีขนาดใหญ่ขึ้น โครงสร้างและจำนวนพนักงานเพิ่มขึ้นปัญหาการประสานงานจะเพิ่มขึ้น
2. ลักษณะงานขององค์การที่มีรูปแบบการทำงานเป็นแบบแผนแน่นอนตายตัวจะมีโครงสร้าง องค์การ รูปแบบของภาวะผู้นำและระบบการควบคุมแตกต่างจากองค์การที่มีลักษณะงานยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนตามความต้องการของลูกค้า
3. ความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมวิธีการทำงานและการจัดการในองค์การที่มีภายใต้สภาพแวดล้อมคงที่หรือสภาพแวดล้อมที่สามารถทำนายความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ย่อมแตกต่างจากวิธีการทำงานและการจัดการในองค์การที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถทำนาย ความเปลี่ยนแปลงได้
4. แตกต่างกันทั้งความทะเยอทะยานในความก้าวหน้า ความเป็นอิสระในความคิดของตนเอง ความมีมานะอดทนต่อความไม่แน่นอนและความคาดหวัง

7. ทฤษฎีจัดการองค์การ

วิจิตร ศรีสอาน (2536) กล่าวว่าตามทฤษฎีองค์การในการบริหารจัดการนั้น ถือว่าองค์ประกอบสำคัญมีสองส่วน คือ “งาน” และ “คน” ในขณะที่ ทรัพยากรการบริหารที่สำคัญมี 4 อย่าง หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4Ms ซึ่งได้แก่บุคลากร (man) เงิน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และการจัดการ (management) หากมีการบริหารจัดการปัจจัยทั้ง 4 ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือตามเป้าหมายที่วางไว้โดยเฉพาะถ้าหากมีการบริหารจัดการ “งาน” และ “คน” อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพร (ศิริอร) ชันธหัตถ์ (2549) สรุปว่าการจัดการมีความหมายคล้ายกับการบริหาร คือ หมายถึงกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ดำเนินการเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีจัดการ (Method) องค์ประกอบการบริหารประกอบด้วย 4M's

1. คน (Man) หมายถึง การบริหารกำลังคน การใช้คนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับงานให้มากที่สุด
2. เงิน (Money) หมายถึง การบริหารเงิน การจัดสรรเงินให้ใช้จ่ายต้นทุนน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
3. วัสดุอุปกรณ์ (Materials) หมายถึง การบริหารวัสดุในการดำเนินงาน การทำให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด หรือเกิดประโยชน์สูงสุด

4. การจัด (Management) คือการจัดการ เป็นกระบวนการจัดการบริหารควบคุม เพื่อใช้งานทั้งหมด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

สมคิด บางโม (2538) กล่าวว่า คำว่า Management จะใช้ในภาษาไทยว่า การจัดการ แต่ยังมีบางคนมักจะเข้าใจสับสนกับคำว่า การบริหาร ซึ่งจะตรงกับคำว่า Administration มากกว่า ทั้งนี้ ความหมายของคำว่าการบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการ เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ส่วนการจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือ เป็นเรื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ดีในภาพรวมแล้วนักวิชาการส่วนใหญ่ยังคงมองว่า การจัดการและการบริหารเป็นเรื่องเดียวกัน

DuBrin and Ireland (1993: 245) กล่าวว่า ทรัพยากรองค์การ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบของและทรัพยากรสารสนเทศ องค์ประกอบหรือ ประเด็นที่สำคัญของเทคนิค SWOT analysis ในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อหน่วยงาน ปรีดี (2539) ได้แก่

1. “S” มาจากคำว่า “STRENGTH” คือ “จุดแข็ง” หรือจุดเด่นที่เสริมสร้างให้หน่วยงาน เข้มแข็งขึ้น หรือความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงาน
2. “W” มาจากคำว่า “WEAKNESS” หมายถึง “จุดอ่อน” ของหน่วยงาน อาการป่วยของ หน่วยงาน หรือหมายถึงสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้อยความสามารถซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ (Hutanuwatr, 1998) อาจจะมีบางส่วนบางองค์ประกอบที่กระทบต่อหน่วยงานแล้วหน่วยงานยังคงอนุรักษ์หรือยืนยันไม่เปลี่ยนแปลงท่าที เช่น ทักษะของคณบดีคนไทยบางส่วนที่ยึดติดกับการรวมอำนาจ ในขณะที่สภาพแวดล้อมภายนอกเข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่จะเป็น ผู้คิดตัดสินใจลงมือแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
3. “O” มาจากคำว่า “OPPORTUNITY” หมายถึง “โอกาส” ที่หน่วยงานจะได้รับการ พัฒนาไปอย่างเนื่อง หรือปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กร บรรลุ วัตถุประสงค์ (Hutanuwatr, 1998) ทั้งนี้ อาจจะเป็นความพร้อมและศักยภาพของบุคลากร บุคลากรที่ดีมีความรู้ มีคุณภาพ มีความสามารถ และมีการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ เป็นโอกาสที่จะสร้างงานและพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่อง
4. “T” มาจากคำว่า “THREAT” หมายถึง ข้อจำกัด แรงกดดัน หรืออันตรายที่ บั่นทอน ความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน หรือปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงาน

ขององค์กรไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Hutanuwatr, 1998) ซึ่งเป็นเรื่องที่หน่วยงานจะต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

คุณลักษณะ 7 ประการของกระบวนการวิเคราะห์ SWOT Analysis

นันทิยา และ ณรงค์ (2543) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 7 ประการของกระบวนการวิเคราะห์ SWOT Analysis ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม เป็นผู้มีอิทธิพลและมีส่วนร่วมสูงสุดในการกำหนดกลยุทธ์ของกลุ่ม ผู้นำจะเป็นผู้คิดริเริ่ม ค้นหาปัจจัย ตัดสินใจ ตลอดจนสามารถเสนอกลยุทธ์ทางเลือกได้นอกจากนี้ กระบวนการ SWOT ยังเอื้อให้สมาชิกซักถาม เสนอแนะ และมีส่วนร่วม จัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ ซึ่งทำให้สมาชิกทราบถึงทิศทาง และแผนงานของกลุ่ม
2. กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เข้าร่วมต้องคิดอย่างจริงจัง ต้องเสนอความคิดเห็นของตนต่อกลุ่ม ต้องอภิปรายโต้แย้ง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและที่สำคัญต้องตัดสินใจเลือกทิศทางและกลยุทธ์ของกลุ่มการวิเคราะห์ SWOT เอื้อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เรื่องหลัก 2 เรื่อง คือผู้เข้าร่วมเรียนรู้ เรื่องของกลุ่มตนเองได้กระจ่างขึ้น และทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องการวางแผนแบบทีม และเป็นระบบ
3. การใช้เหตุผล การวิเคราะห์ SWOT เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ซึ่งเอื้อให้เกิดการให้เหตุผลในการคิด และตัดสินใจกำหนดกลยุทธ์ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผู้เข้าร่วมต้องใช้ความคิดและอภิปรายถึงเหตุผลต่าง ๆ ในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดความรอบคอบในการกำหนดกลยุทธ์
4. การใช้ข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ SWOT มาจาก 3 แหล่งคือ 1) จากประสบการณ์การทำงานของผู้เข้าร่วม 2) จากผลการศึกษาวิเคราะห์องค์กร และ 3) จากแหล่งข้อมูลภายนอก เช่น วิทยากรที่เชิญมาให้ความรู้และเพิ่มเติมข้อมูล เป็นต้น ข้อมูลที่สำคัญและถูกต้องนี้ทำให้เกิดผลดีต่อ กระบวนการ SWOT 3 ประการ คือ 1) เอื้อให้เกิดการมองการณ์ไกลได้ดี 2) กำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสถานการณ์และ 3) ระบุจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัด ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง
5. กระตุ้นให้คิดและเปิดเผยประเด็นที่ซ่อนเร้น การวิเคราะห์ SWOT เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิด การวิเคราะห์ และการ อภิปราย โต้เถียง เพื่อบรรลุถึงการตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้น การวิเคราะห์ SWOT จึงสร้างสรรค์ให้เกิดการคิด และความเข้าใจใฝ่แจ่มใสมุมใหม่ โดยผู้เข้าร่วมอาจจะยังไม่เคยคิดหรือเห็นแง่มุมใหม่นี้มาก่อนซึ่งก่อให้เกิดการเปิดเผยประเด็นที่ซ่อนเร้นของกลุ่มหรือคลัสเตอร์ สถานการณ์ที่ซับซ้อนให้เห็นได้ ชัดเจนขึ้น ความชัดเจนดังกล่าวมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์
6. การเป็นเจ้าของและพันธะสัญญา จากการที่ผู้เข้าร่วมเป็นผู้คิด วิเคราะห์ใช้เหตุผล อภิปราย แลกเปลี่ยน จนกระทั่งนำไปสู่การตัดสินใจของเขาเองในการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์และกลยุทธ์

ของกลุ่มกระบวนการ วิเคราะห์ SWOT จึงช่วยสร้างให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของแผนงาน และเกิดความผูกพันต่อการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ อย่างไรก็ตามการปฏิบัติตามแผนยังต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือมีตัวแปรบางอย่างที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ดังนั้นกระบวนการวิเคราะห์ SWOT จึงควรใช้อย่าง ต่อเนื่องเป็นประจำเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลง

7. การปฏิบัติทันที กระบวนการวิเคราะห์ SWOT เปิดเผยให้เห็นจุดอ่อนที่เป็นปัญหา ซึ่งเห็นว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไข เมื่อเสร็จสิ้นการวางแผนจะลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาต่างๆ ทันทีหรือบางครั้ง อาจจะไม่รจนสิ้นสุดกระบวนการ ก็ทำการแก้ไขปัญหานั้นๆ เลย จึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการ วิเคราะห์ SWOT ทำให้เกิดผลทางการปฏิบัติทันที

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ในต่างประเทศ

แกรน ซุตตัน สมิท (Grain Sutton-Smith 1995) ได้นำเสนอผลงานชื่อ The Game of New Zealand ด้านคติชนวิทยา ให้ความสนใจการเล่นเพียงเล็กน้อย และไม่ค่อยคำนึงถึงธรรมชาติของการเล่นจะมุ่งแต่สนใจในด้านประวัติและการถ่ายทอดวิธีเล่น ไม่มีการจัดแบ่งประเภทของการเล่น Children โดยเขาได้จัดประเภทของการเล่นออกเป็น 4 แบบ แต่ละแบบมีพื้นฐานจากพฤติกรรมดังนี้

1 นันทนาการ (recreation) เป็นการเล่นที่เลียนแบบการแสดง หรือละคร เป็นการเล่นตามบทบาทและการเลียนแบบ

2 เกม (game) เป็นการแข่งชัน ซึ่งจะมีผู้แพ้และผู้ชนะ

3 การแข่งชันระหว่างบุคคลกับกลุ่มคน เป็นการเล่นที่เน้นหนักไปในการวางแผน

4 การเล่นที่อาศัยโชค เช่น การทาย

ดร.ชาร์ฟีโอดิน ชาอิช, ดร.บาบาซาฮับ อัมเบตกา และ ดร.มอส อับดุล บาร์ (Dr.Shafioddin Sharfoddin Shaikh, Dr.Baba Saheb Ambedkar, Dr.Mord. Abdul Bari 2014) ได้นำเสนอผลงานชื่อ Important Traditional Games Of India เกมการเล่นพื้นบ้านของอินเดีย เป็นการเล่นเพื่อพัฒนาระบบความคิด หลักพื้นฐานเลขคณิต เกมการเล่นพื้นบ้านนั้น ก่อให้เกิดความสนุกสนาน และสอนให้รู้แพ้ รู้ชนะ นอกจากนั้นยังก่อให้เกิด การพัฒนาในด้าน ระบบการเคลื่อนไหว การแยกแยะของสีต่างๆ การพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนต่างๆในร่างกาย เช่น มือ กับ ตา สุดท้ายการเล่นพื้นบ้านของอินเดีย นั้น นอกจากก่อให้เกิดความสนุกกับผู้เล่น ผู้ชมก็มีความสุขเช่นกัน

แวงจี้ โบโต้ โมติลาโน (Prof. Vangie Boto-Montillano* 2014) นักวิชาการ ได้นำเสนอผลงานชื่อ Revisiting Philippine Traditional Game In The Province Of Cavite – “A Community

Based Program Intervention” An Intial Paper มีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุและจำแนกเอกสาร เกมแบบดั้งเดิมในจังหวัดคาวิต, ฟิลิปปินส์ เกมที่เป็นแบบดั้งเดิมหายไปปฏิบัติในจังหวัดดังกล่าว เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เข้ามาแทนที่ในเกมแบบดั้งเดิมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เยาวชน บทความนี้จะพยายามที่จะค้นพบและนำมาเกมใช้อีกครั้งในเกมที่หายไปแบบดั้งเดิมของจังหวัด มันเป็น ความหวังว่าบทความนี้จะช่วยให้การตรวจสอบอย่างละเอียดมากขึ้นเป็นเหตุผลที่ว่าทำไมเกมแบบ ดั้งเดิมจะค่อยๆหายไป ผลลัพธ์ของวัสดุการวิจัยครั้งนี้จะได้รับการตีพิมพ์ ในรูปแบบของวัสดุการ เรียนการสอนหนังสือซึ่งจะนำมาใช้เป็นการเรียนการสอนโดยมีวัตถุประสงค์ของการอุปถัมภ์การรับรู้ ทางวัฒนธรรมและการรักษาคงไว้ รูปแบบให้กับชุมชนตามการแทรกแซงของโปรแกรมคือ "เกมเป็น AB" ฟิลิปปินส์เกมแบบดั้งเดิมสามัคคี สุขภาพและมิตรภาพ

4.2 ภายในประเทศ

จากการศึกษาผลของการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพโดยใช้เกมการเล่นที่บ้านไทย เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน หลังได้รับการจัดโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพลดลงกว่าก่อนการ ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จักรีย์ อย่กาเสี่ยสตัย (2557)

การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมพลศึกษาโดยใช้เกมการเล่นที่บ้านอาเซียนที่มีต่อ ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาจำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มกิจกรรมพลศึกษา โดยใช้เกมการเล่นที่บ้านอาเซียนสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษาได้ พีรวัฒน์ ชลเจริญ (2558)

กิจกรรมการเล่นที่บ้านและกีฬาไทยส่งผลต่ออารมณ์และจิตใจของเด็กนักเรียน ส่วนทางด้านสุขภาพมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาโดยใช้เกมการเล่นที่บ้านไทย ที่มีต่อสุขสมรรถนะของนักเรียนประถมศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านความอ่อนตัว ด้านความทนทานของกล้ามเนื้อ ด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ด้านความทนทาน ของระบบไหลเวียนโลหิตและหัวใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปนิษฐา เรื่องปัญญาวุฒิ (2557)

ละมุล ชัชวาลย์ (2543) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นการเล่นของเด็กที่นิยมเล่นกัน ในท้องถิ่น และเล่นสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นกิจกรรมที่เด็กเล่นเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน อาจจะเป็นการเล่นคนเดียวหรือเป็นกลุ่ม การเล่นจึงมีบทบาทต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กและเป็นเครื่องหมายแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย

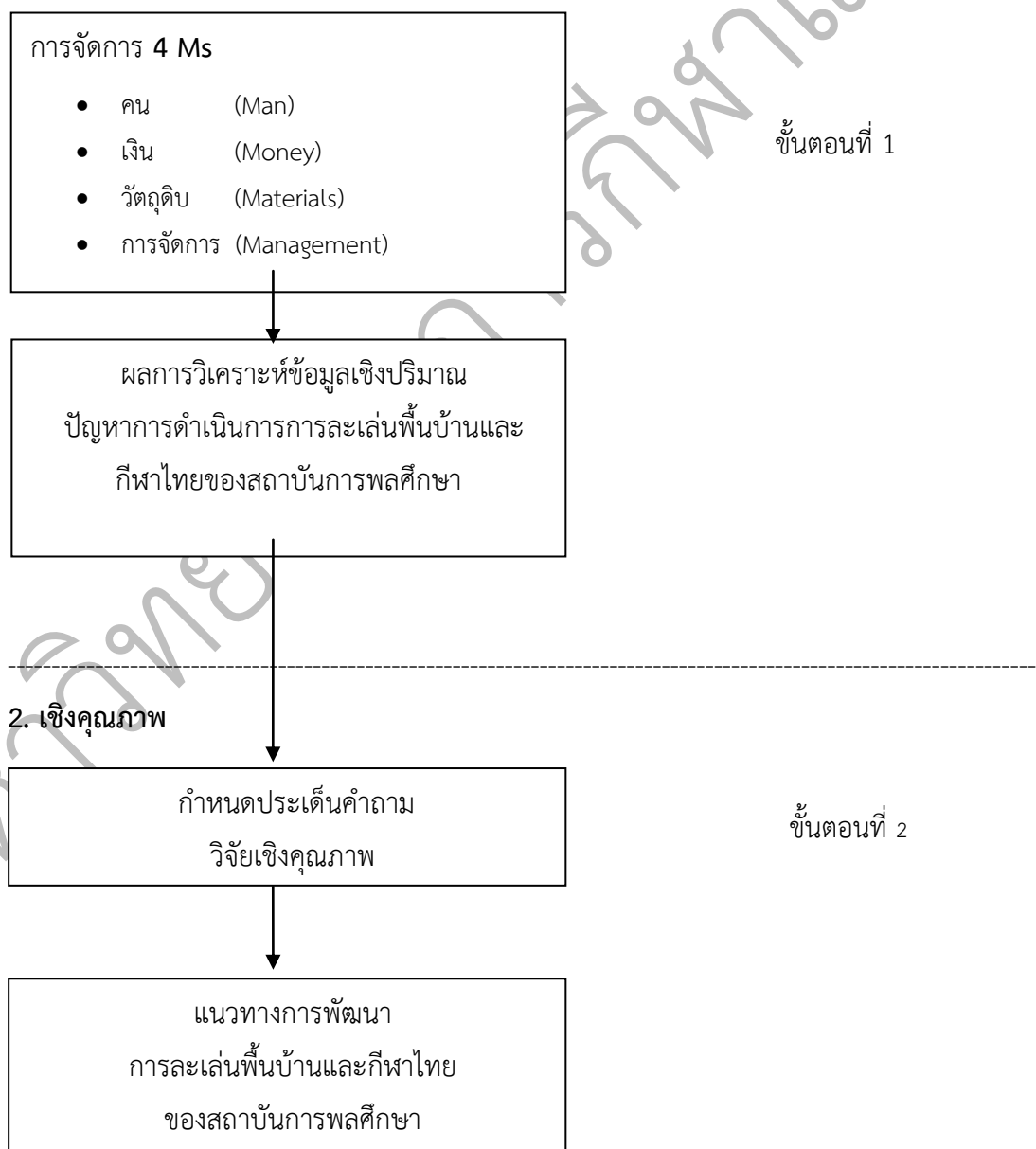
วีรพงศ์ บุญประจักษ์ (2545) ได้ให้ความหมายของการเล่นที่บ้านของไทยว่าหมายถึง กิจกรรมการเล่นของสังคมซึ่งไม่ทราบที่มาแต่ได้รับการยอมรับและถ่ายทอดการเล่นต่อกัน มาโดยไม่ขาดสาย เป็นกิจกรรมการเล่นที่มีการเคลื่อนไหวกิริยา อาการเป็น ส่วนใหญ่อาจจะมิดนตรี

การขบร้อง หรือการฟ้องร้องประกอบการเล่น มีจุดมุ่งหมายในการเล่นเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินในโอกาสต่างๆ ผู้เล่นจะเล่นด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เล่นเพราะ ถูกว่าจ้างหรือผู้เล่นยึดเป็น อาชีพนอกจากนั้นการเล่นไม่ต้องสร้างเวทีสำหรับเล่นไม่มีการสร้างฉาก และเครื่องแต่งกายเป็นเฉพาะ รวมทั้งไม่มีการแบ่งแยกผู้ดูแลและผู้เล่นออกจากกัน แต่ผู้เล่นล่นจะมีบทบาททั้งผู้เล่นและผู้ดูแล ในขณะเดียวกัน

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีกรอบแนวคิดในการวิจัย และได้นำเสนอดังต่อไปนี้

1. เชิงปริมาณ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา” ครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยคุณภาพผู้วิจัยได้ โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพ หาแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้ที่กำหนดนโยบาย และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา รวมทั้งสิ้น 53 คน

1. ผู้บริหาร คือ ได้แก่ อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา จำนวน 1 คน, รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ จำนวน 1 คน, รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขต 17 วิทยาเขต จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน

2. ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ 17 วิทยาเขต จำนวน 17 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษประจำวิทยาเขต 17 วิทยาเขต จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 34 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรที่มีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา คือ เป็นผู้ที่กำหนดดูแลนโยบาย และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

1. ผู้บริหาร คือ ผู้ได้แก่ อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา จำนวน 1 คน, รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ จำนวน 1 คน, รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขต 17 วิทยาเขต จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 19 คน

2. ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ 17 วิทยาเขต จำนวน 17 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษประจำวิทยาเขต 17 วิทยาเขต จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 34 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม สภาพปัญหาของการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งการสร้างแบบสอบถาม แบบมาตราส่วน (Rating scale) ประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพปัญหาของการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการตามทฤษฎี 4 Ms ได้แก่ 1. คน (Man) 2. เงิน (Money) 3. วัสดุอุปกรณ์ (Materials) 4. การจัดการ (Management) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง วิทยาเขตที่ทำงาน ระยะเวลาการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพสภาพปัญหาของการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการตามทฤษฎี 4 Ms ได้แก่ 1. คน (Man) 2. เงิน (Money) 3. วัสดุอุปกรณ์ (Materials) 4. การจัดการ (Management) ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งระดับสภาพปัญหาของการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทอันดับอันดับ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2540, 153) มีเกณฑ์คะแนนระดับสภาพ การดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ดังต่อไปนี้

คะแนน 1	หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด
คะแนน 2	หมายถึง ระดับปัญหาน้อย
คะแนน 3	หมายถึง ระดับปัญหาปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง ระดับปัญหามาก
คะแนน 5	หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

4.50 - 5.00	หมายถึง ปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง ปัญหามาก
2.50 - 3.49	หมายถึง ปัญหาปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง ปัญหาน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง ปัญหาน้อยมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questions) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม พร้อมข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการหาคุณภาพในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาเนื้อหาและความถูกต้อง
2. หาคุณภาพความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนในเรื่องการใช้ภาษาตลอดจน โดยการใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (index of item-objective congruence : IOC) การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์) ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2543: 69)
  - ให้ +1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
  - ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการหรือไม่
  - ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการ
 โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไป เป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้
3. นำแบบสอบถามที่จัดทำเรียบร้อยแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเข้าใจของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วนำไปปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แบบอัลฟาของครอนบาค (Cronbach s alpha coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .93
5. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมีขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์โดยออกจากคณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงสถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 วิทยาเขต โดยระบุรายชื่อผู้ดำเนินการให้ข้อมูลในการทำวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. ประสานงานผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 วิทยาเขต
3. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (field research) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานและขอความร่วมมือจากบุคลากรของสถาบันการพลศึกษา ที่ดำเนินงานทางด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาทั้ง 17 วิทยาเขต
4. อธิบายและชี้แจง วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย รวมถึงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือต่อกลุ่มประชากรและแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มประชากรในการทำวิจัย ด้วยตนเองครบตามจำนวนที่กำหนด
5. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำข้อมูลมาศึกษาแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการโดยวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

นำแบบสอบถามตรวจสอบความครบถ้วนที่ตอบเรียบร้อยสมบูรณ์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard deviation)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณหาส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 3 นำข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการพลศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการ ละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการพลศึกษา จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำสภาพปัญหาการดำเนินงาน การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่ได้จากศึกษาเชิงปริมาณในตอนต้นที่ 1 นำมาเป็น ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการละเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประสานงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการพลศึกษา จำนวน 9 คน
2. ดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อหาแนวทางการพัฒนา การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้การบันทึก ข้อมูลด้วยเครื่องช่วยบันทึกข้อมูล แถบบันทึกเสียง และนำมาถอดเทป
4. สรุปรายงานการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากการบันทึกข้อมูลด้วย เครื่องช่วยบันทึกข้อมูล แถบบันทึกเสียง และนำมาถอดเทป นำเสนอในลักษณะของการพรรณนา วิเคราะห์ (Analytical Description) เป็นแนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาของสถาบัน การพลศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากการบันทึกข้อมูล ด้วยเครื่องช่วยบันทึกข้อมูล แลบบันทึกเสียง และนำมาถอดเทป นำไปการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และสรุปเนื้อหา เพื่อนำไปสู่การพรรณนา และสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างครอบคลุม

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณและการนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{x}$	หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	หมายถึง จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษา ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questions) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม พร้อมข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (n=53)	ร้อยละ
1. อายุ		
20 – 30 ปี	8	15.09
31 – 40 ปี	10	18.87
มากกว่า 40 ปีขึ้นไป	35	66.04
รวม	53	100
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	20	37.74
ปริญญาโท	30	56.60
ปริญญาเอก	3	5.66
รวม	53	100
3. ระดับตำแหน่ง		
อธิการบดี	1	1.89
รองอธิการบดี	18	33.96
ผู้ช่วยอธิการบดี	17	32.08
เจ้าหน้าที่	17	32.08
รวม	53	100
4. ระยะเวลาการทำงาน		
1 – 5 ปี	2	3.77
6 – 10 ปี	18	33.96
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	33	62.26
รวม	53	100
5. สังกัด		
วิทยาเขต 17 แห่ง	51	96.22
ส่วนกลาง	2	3.77
รวม	53	100

จากตาราง 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมาก มีอายุ มากกว่า 40 ปีขึ้นไปจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 66.04 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 18.87 อายุ 20 – 30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.09 มีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.09 ปริญญาโท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.60 ปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.74 ระดับตำแหน่งอธิการบดี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.89 ระดับตำแหน่งรองอธิการบดี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 33.96 ระดับตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 32.08 ระดับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 32.08 ระยะเวลาการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 62.26 ระยะเวลาการทำงาน 6 – 10 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 33.96 ระยะเวลาการทำงาน 1 – 5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77 วิทยาเขต ทั้ง 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.22 จำนวน 51 คนและส่วนกลางจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบัน การพลศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทยของสถาบันการพลศึกษา ตามทฤษฎี 4 Ms

สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ตามทฤษฎี 4 Ms	n = 53		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านบุคลากร	3.30	1.22	ปานกลาง	4
2. สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านงบประมาณ	3.73	1.09	มาก	1
3. สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่	3.51	1.17	มาก	3
4. สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านการจัดการการบริหาร	3.66	1.14	มาก	2
รวม	3.55	1.15	มาก	

จากตาราง 4.2 สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ตามทฤษฎี 4 Ms พบว่า มีปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อยู่ในระดับ มาก โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.73$ รองลงมา ค่าเฉลี่ยด้านการจัดการการบริหาร อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.66$ ค่าเฉลี่ย

ด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.51$ และค่าเฉลี่ยด้านบุคลากร อยู่ในระดับ ปานกลาง $\bar{x} = 3.30$ รวมสภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยตามทฤษฎี 4 Ms อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.55$ รวมสภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยตามทฤษฎี 4 Ms อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.55$

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาด้านงบประมาณ

สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านงบประมาณ	n = 53		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. มีจำนวนเพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.74	1.11	มาก	5
2. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.26	1.17	ปานกลาง	8
3. มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม	3.62	1.19	มาก	6
4. การใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรมมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา	3.87	0.83	มาก	3
5. ระยะเวลาในการดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.89	1.15	มาก	2
6. มีการสรุปและชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรมเพื่อใช้ในการวางแผนในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป	3.75	1.05	มาก	4
7. มีการคำนวณงบประมาณของการดำเนินงานกับผลผลิตหรือผลลัพธ์ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่	3.60	1.24	มาก	7
8. มีความต้องการของงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	4.13	1.00	มาก	1
รวม	3.73	1.09	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านงบประมาณโดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.73$ เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความต้องการของงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 4.13$ รองลงมา ระยะเวลาในการดำเนินการ

จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬา อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.89$ และการใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรมมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.87$ ตามลำดับ

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาด้านการจัดการการบริหาร

สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านการจัดการการบริหาร	n = 53		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. การเผยแพร่ ให้ความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของหน่วยงานกับเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง	3.42	1.23	ปานกลาง	9
2. ความปลอดภัยการดำเนินการ	3.58	1.20	มาก	8
3. ความสามัคคีในผู้ร่วมดำเนินการ	3.79	1.21	มาก	4
4. ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	3.72	1.08	มาก	6
5. การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก	3.79	1.03	มาก	5
6. การประสานงานข้ามสายงาน (Cross-Functional Working)	3.70	1.11	มาก	7
7. มีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ในการฝึกฝน ทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน	3.92	1.03	มาก	2
8. การมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดกิจกรรม	2.98	1.40	ปานกลาง	10
9. การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของหน่วยงาน	3.81	1.044	มาก	3
10. การทบทวน ปรับปรุง การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ นโยบายและวัตถุประสงค์	3.94	1.04	มาก	1
รวม	3.66	1.14	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านการจัดการบริหาร โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.66$ เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การทบทวน ปรับปรุง การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ นโยบายและวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.94$ รองลงมามีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ในการฝึกฝนทักษะ อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.92$ และความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของหน่วยงาน อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.81$

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬา
ไทยของสถาบันการพลศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่

สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่	n = 53		ระดับ	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. มีวัสดุอุปกรณ์จำนวนเพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.94	1.11	มาก	1
2. อุปกรณ์มีความปลอดภัยต่อการใช้งานระหว่าง ดำเนินการ จัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.19	1.28	ปานกลาง	6
3. การเก็บรักษาวัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่	3.21	1.29	ปานกลาง	5
4. การสรรหาวัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่มาดำเนินการยากลำบาก	3.36	1.30	ปานกลาง	4
5. ความปลอดภัยการในใช้วัสดุอุปกรณ์สถานที่ระหว่าง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.83	0.89	มาก	2
6. การใช้วัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่ตรงตามวัตถุประสงค์	3.53	1.13	มาก	3
รวม	3.51	1.17	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านวัสดุ
อุปกรณ์สถานที่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.51$ เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีวัสดุอุปกรณ์จำนวนเพียงพอต่อการ
ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.94$ รองลงมา ความปลอดภัย
การในใช้วัสดุอุปกรณ์สถานที่ระหว่าง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อยู่ในระดับ
มาก $\bar{x} = 3.83$ และการใช้วัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับ มาก
 $\bar{x} = 3.53$ ตามลำดับ

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาด้านบุคลากร

สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านบุคลากร	n = 53		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. จำนวนคนของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในการดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.42	1.24	ปานกลาง	6
2. ความรู้ ความสามารถทักษะและเข้าใจในวัตถุประสงค์ตามนโยบายของกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ใช้ขณะปฏิบัติงานในการดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.81	1.25	มาก	2
3. เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานของหน่วยงาน	3.26	1.21	ปานกลาง	8
4. เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะเพียงพอในตำแหน่งงานที่ทำอยู่	3.79	1.06	มาก	3
5. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานจะปรึกษาหารือกันอย่างเปิดใจและหาแนวทางแก้ปัญหา มากกว่าจะโทษกันและกัน	3.45	1.28	ปานกลาง	5
6. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	2.62	1.37	ปานกลาง	9
7. สวัสดิการที่หน่วยงานจัดให้มีความเหมาะสมเพียงพอแล้ว	2.49	1.28	น้อย	11
8. แรงจูงใจเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	2.55	1.24	ปานกลาง	10
9. เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นและความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	3.49	0.96	ปานกลาง	4
10. ต้องการให้หน่วยงานจัดการอบรมเรื่องการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่เจ้าหน้าที่ทุกคน	4.06	1.33	มาก	1
11. รู้สึกภูมิใจที่จะบอกเพื่อนๆ ทุกคนว่าเป็นเจ้าหน้าที่และทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	3.34	1.143	ปานกลาง	7
รวม	3.30	1.220	ปานกลาง	

จากตาราง 4.6 พบว่า ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านบุคลากรโดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.30$ เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ต้องการให้หน่วยงานจัดการอบรมเรื่องการเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่ เจ้าหน้าที่ทุกคน อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 4.06$

รองลงมา ความรู้ ความสามารถทักษะและเข้าใจในวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ใช้ขณะปฏิบัติงาน ในการดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.81$ และเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะเพียงพอในตำแหน่งงานที่ทำอยู่ อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.79$ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม พร้อมข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

1. ควรส่งเสริมและพัฒนา การดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ให้คงอยู่และเกิดความยั่งยืน
2. ควรประชาสัมพันธ์ในด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ให้มีความโดดเด่นในสังคมให้มากที่สุด เช่น กิจกรรมกีฬามวยไทย กระบี่กระบอง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสถาบันการพลศึกษาที่มีผู้สืบทอดมากที่สุด โดยอาจมีการดำเนินการจัดแถลงข่าว เรียนเชิญสื่อมวลชนจากแขนงต่างๆ ทั่วประเทศ หน่วยงานราชการต่างๆ ตัวแทนของสถาบันการศึกษา เพื่อเข้าร่วมการแถลงข่าวของผลจากการดำเนินการด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา หรืออาจกำหนดจัดเป็นวันประจำปีทุกๆ ปี ของสถาบันการพลศึกษาสำหรับอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้ง การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กับสื่ออื่นๆ อย่างเช่น การจัดทำวารสารเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับ การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย รวบรวมสรุปผลงานที่ได้ดำเนินการจัดมาให้เป็นที่ประจักษ์
3. งบประมาณควรให้อิสระหรือความยืดหยุ่นในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และดำเนินการจัดทำแผนงบประมาณรายละเอียด เพื่อสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากสถาบันการพลศึกษาและหน่วยงานภายนอก
4. ควรจัดการแข่งขันการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยแห่งประเทศไทย โดยมีการคัดเลือกตัวแทนที่มีความสามารถในการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของแต่ละวิทยาเขตทั้ง 17 แห่ง มาทำการแข่งขันการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความสามัคคีแก่ผู้เล่นในการที่นำการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยมาแข่งขัน ทำให้เห็นถึงประโยชน์คุณค่าเพิ่มมากขึ้น และเข้าใจมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย รวมทั้งให้ตระหนักถึงคุณค่าของมรดกชาติไทย อย่างการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยมากยิ่งขึ้นและยังเป็นพัฒนาการเผยแพร่เกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยมากยิ่งขึ้น
5. ควรจัดการประกวดการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของแต่ละวิทยาเขตที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ประจำภูมิภาค มาจัดเวทีการประกวดเพื่อสรรหาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่มีความเป็นที่นิยมและชื่นชอบในหมู่เด็ก เป็นการเล่นส่งเสริมให้คนในชาติเกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

6. ควรจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มมูลค่าของการเล่นพื้นบ้านละก็ฬาไทยให้กับสังคมในยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดความประทับใจเป็นที่จดจำว่าการเล่นพื้นบ้านละก็ฬาไทยเป็นสิ่งที่คนในประเทศชาติควรอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

7. ด้านการปฏิบัติงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของตนในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ตั้งแต่ ร่วมการวางแผนขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การสรุปงาน และการพัฒนาความรู้ทักษะการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารควรกำกับติดตามผลกาปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

8. ควรควบคุมดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายของสถาบันการพลศึกษาเป็นหลัก ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดของการประเมินประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา

9. อื่นๆ ควรมีการไปศึกษาดูงานด้านการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ขององค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศว่ามีวิธีการจัดการบริหารอย่างไร เพื่อนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มาเป็นแนวทางจัดและการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการพลศึกษา จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักมีคุณลักษณะคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่1 เป็นเพศชาย อายุ 58 ปี โดยมีลักษณะเป็นผู้นำ สามารถออกนโยบายได้ และอดีตเคยเป็นผู้ร่วมกำหนดการดำเนินงานด้านการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาเกินกว่า5ปี

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่2 เป็นเพศหญิง อายุ 57 ปี โดยมีลักษณะผู้นำเอานโยบายเกี่ยวกับด้านการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ไปดำเนินการภายในวิทยาเขต และเป็นผู้สั่งการ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเกี่ยวกับด้านการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่3 เป็นเพศชาย อายุ 50 ปี โดยมีลักษณะ เป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยซึ่งมีความเชี่ยวชาญชำนาญการเกินกว่า 10 ปี

เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับเกี่ยวกับดำเนินการด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยในระดับประเทศและปฏิบัติงานประจำของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่4 เป็นเพศชาย อายุ 56 ปี โดยมีลักษณะ เป็นผู้นำและขับเคลื่อนการดำเนินการเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยไปยัง 17 วิทยาเขต ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาเป็นเวลาเกินกว่า 5 ปี

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่5 เป็นเพศชาย อายุ 56 ปี โดยมีลักษณะผู้นำเอานโยบายเกี่ยวกับด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ไปดำเนินการภายในวิทยาเขต และเป็นผู้สั่งการ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเกี่ยวกับด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่6 เป็นเพศชาย อายุ 65 ปี โดยมีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยซึ่งมีความเชี่ยวชาญชำนาญการเกินกว่า 20 ปี เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับเกี่ยวกับดำเนินการด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยในระดับประเทศ มีผลงานต่างๆ เกี่ยวกับด้านการส่งเสริม สนับสนุน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ที่มีชื่อเสียงระดับต้นๆของประเทศ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่7 เป็นเพศชาย อายุ 57 ปี โดยมีลักษณะ โดยมีลักษณะผู้นำเอานโยบายเกี่ยวกับด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ไปดำเนินการภายในวิทยาเขต และเป็นผู้สั่งการ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเกี่ยวกับด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่8 เป็นเพศชาย อายุ 56 ปี โดยมีลักษณะ ผู้นำการออกนโยบายต่างๆ มีความเชี่ยวชาญและปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการดำเนินการด้านประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันการพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่9 เป็นเพศชาย อายุ 45 ปี โดยมีลักษณะเป็นผู้นำ ซึ่งอดีตเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงานเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยไปยัง 17 วิทยาเขต ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ได้แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบัน การพลศึกษา 2 แนวทางคือ

1. แนวทางการพัฒนาการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินงานการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา

โดยนำเสนอแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาทั้ง 2 แนวทางดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ด้านงบประมาณ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 ควรมีการทำรายละเอียดการของงบประมาณ รายละเอียดปัญหา วัตถุประสงค์ สาเหตุ วิธีการของการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 เห็นว่าควรเปรียบเทียบงบประมาณ จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 เห็นว่า ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบตามระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 เห็นควรว่าการดำเนินงานนั้น สามารถเปิดเผยได้ การมีระบบ ตรวจสอบ ภายในองค์กร และควรการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและข้าราชการที่ดีของแผ่นดิน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นตรงกับทุกท่านและเพิ่มเติมว่าควรมีการรายงานผลการ ดำเนินการ เป็นไตรมาสและการจัดการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เห็นควรว่าควรมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใน เขตพื้นที่ที่จะเข้าไปดำเนินงาน และสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่หรือในเขตจังหวัดที่ รับผิดชอบ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7,8 และ9 เห็นตรงกันกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน

ด้านการจัดการ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 เห็นควรว่า สำหรับกีฬาไทยบางชนิด ต้องมีการอบรมความรู้จาก ผู้เชี่ยวชาญในชนิดกีฬานั้นอย่างแท้จริง และการส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมกับสมาคมกีฬาไทย เพื่อให้ทราบ ถึงเกณฑ์การตัดสิน กฎกติกาที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 ควรสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ของหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานนั้นราบรื่นขึ้น และเป็นที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรม

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 ควรสร้างความน่าเชื่อถือแก่หน่วยงานภายนอก ให้เห็นถึงศักยภาพ ของการดำเนินงานของหน่วยงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 ควรสร้างความแข็งแกร่งในองค์กร และสร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจ ของผู้ร่วมดำเนินการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นควรว่า ควรมีจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประจำวิทยาเขต หรือศูนย์การ เรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมของหน่วยงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เห็นควรตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 และเพิ่มเติมว่าควรนำเอา ข้อมูลกีฬาสถาบันการศึกษาที่ได้จัดการแข่งขันไปแล้วมารวบรวมในพิพิธภัณฑ์ของสถาบัน การพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7 เห็นควรว่า การผสมผสานระหว่างดั้งเดิมกับในปัจจุบัน เพื่อให้เกิด ความท้าทายมากยิ่งขึ้น และวางแผนจัดรูปแบบการนำเสนอกิจกรรมให้เกิดความตื่นเต้นหรือความ ประทับใจ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 8 เห็นควรว่า การดำเนินงานการเผยแพร่ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ของสถาบันการศึกษาและจัดทำแผนการดำเนินงานโดยยึดนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถาบัน การพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 9 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลทุกท่านและเพิ่มเติมว่า ควรมีการประชุมเพื่อ ปรับปรุงตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดกิจกรรมโดยนำข้อมูลจากการสรุปผลของกิจกรรม

ด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 เห็นควรว่า สนับสนุนการเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่ ใช้ดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างที่เต็มที่ วางแผนการดำเนินงานประสานหน่วยงานที่ให้ความปลอดภัย ของพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 เห็นควรว่ามีการลงพื้นที่สำรวจตรวจสอบสถานที่ที่จะดำเนินการ กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 เจ้าหน้าที่ทุกคนมีมาตรฐานในการให้ความรู้ที่จะดำเนินงานเชิญ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตัดสินจากสมาคมมาร่วมให้ความรู้และฝึกทักษะ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 และ ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เพิ่มเติมควรมีการลงพื้นที่สำรวจตรวจสอบสถานที่ที่จะดำเนินการ และประเมินว่าควรดำเนินการเพื่อการวางแผนการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7 เห็นควรว่าดำเนินการจัดสวัสดิการเมื่อเกิดอุบัติเหตุจากการ ปฏิบัติงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 8 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 และเพิ่มเติมว่า ควรจัดให้ เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย การเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทยจากหน่วยงานอื่นๆบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 9 เห็นตรงกับทุกท่านที่กล่าวมาและขอเพิ่มเติมคือการรายงานสรุปผล ประเมินผลการดำเนินงาน

ด้านบุคลากร

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 เห็นควรว่าควรจัดโครงการอบรมเรื่องการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่าง มีประสิทธิภาพแก่เจ้าหน้าที่ทุกคน - มีการส่งผู้นำกิจกรรม ผู้ฝึกสอนกิจกรรมเข้าไปพัฒนาความรู้ไปเรียนรู้จากสมาคมกีฬาไทยและจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 เห็นควรว่าจัดประชุมพร้อมทั้งร่วมกันทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และการประชุมมอบนโยบายขององค์กรเพื่อให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานของกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยให้ดำเนินการตามนโยบายของสถาบันการพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 เห็นตรงกันกับผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 และ 2

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 เห็นควรว่าในบางชนิดกีฬาไทยต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปเรียนรู้กฎกติกาจากสมาคม หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้คำแนะนำต่างๆ ในการแข่งขันหรือการตัดสิน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นควรว่าควรดำเนินการตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานและผลงานตามยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษาและมีความเสมอภาคยุติธรรม หรือ Equity ในหมู่เจ้าหน้าที่ ซึ่งความยุติธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญต่อขวัญกำลังใจ และความกระตือรือร้นในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เห็นควรว่าการจัดนักศึกษาในสถาบันการพลศึกษามาช่วยในการดำเนินงาน อีกทั้งนักศึกษาจะได้ประสบการณ์และยังเป็นการเรียนรู้ไปในตัว

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน และเสนอว่าควรสร้างความท้าทายในการดำเนินงานให้มีความสำคัญในผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่และเพิ่มสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 8 เห็นควรว่าควรดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 9 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7 และเพิ่มเติมว่าควรพิจารณาเพิ่มเติมในการดำเนินการจัดสรรสวัสดิการเพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลงานดีเด่น

สรุปแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาที่สอดคล้องกับ
ปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.7 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ
การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านงบประมาณ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการพลศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
ด้านงบประมาณ			
1.	มีความต้องการขอ งบประมาณเพิ่มเติมต่อ เพื่อจัดกิจกรรมการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย	ดำเนินการจัดทำแผน งบประมาณรายละเอียด เพื่อสนับสนุนงบประมาณ เพิ่มเติม	- การทำรายละเอียดการขอ งบประมาณ ปัญหา วัตถุประสงค์ สาเหตุ วิธีการ - การเปรียบเทียบงบประมาณ จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ
2.	ระยะเวลาในการ ดำเนินการจัดสรร งบประมาณเพื่อจัด กิจกรรมการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย	ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ งานประจำปีของเจ้าหน้าที่	- จัดสรรงบประมาณอย่าง เป็นระบบตามระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ
3.	การใช้จ่ายงบประมาณใน กิจกรรม มีความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้ตลอดเวลา	ดำเนินการบริหาร งบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยยึดตามระเบียบของ สถาบันการพลศึกษา	- สามารถเปิดเผยได้ การมี ระบบตรวจสอบภายในองค์กร - การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลและข้าราชการ ที่ดีของแผ่นดิน □
4.	มีการสรุปและชี้แจงการใช้ จ่ายงบประมาณในกิจกรรม เพื่อใช้ในการวางแผนในการ จัดกิจกรรมในครั้งต่อไป	ดำเนินการบริหารงบประมาณ อย่างเป็นระบบ โดยยึดตาม ระเบียบของสถาบันและสรุป รายงานงบประมาณ	- มีการรายงานผลการ ดำเนินการ เป็นไตรมาส - บริหารความเสี่ยงภายใน องค์กร □

ตาราง 4.7 ต่อ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการพลศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
5.	มีจำนวนเพียงพอต่อการ ดำเนินการจัดกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทย	ดำเนินการจัดทำแผน งบประมาณรายละเอียดและ การสรุปแผนการใช้ งบประมาณดำเนินงาน	- การขอรับการสนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใน เขตพื้นที่
6.	มีการจัดสรรงบประมาณ ที่เหมาะสม	การทำสรุปผลของแผนการ ใช้งบประมาณดำเนินงาน	- จัดสรรงบประมาณตาม แผนและนโยบายของสถาบัน การพลศึกษา
7.	มีการคำนวณงบประมาณ ของการทำงานกับ ผลผลิตหรือ ผลลัพธ์ว่ามี ประสิทธิภาพหรือไม่	ดำเนินการตามกลยุทธ์และ ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา	- มีขั้นตอนดำเนินการตาม นโยบายและยุทธศาสตร์สถาบัน การพลศึกษา - มีรายงานเบิกจ่ายการ ดำเนินงาน □
8.	การได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ดำเนินการช่วยประสานงาน ต่างๆในการขอสนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	- สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่หรือในเขต จังหวัดที่รับผิดชอบ

จากตาราง 4.7 สรุปแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับ
ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านงบประมาณ เนื่องจากมีความต้องการขอ
งบประมาณเพิ่มเติม เพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยนั้น ควรดำเนินการจัดทำแผน
งบประมาณรายละเอียดให้ชัดเจน เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงาน และการทำ
รายละเอียดงบประมาณในการดำเนินงาน อธิบายปัญหา วัตถุประสงค์ สาเหตุ วิธีการขั้นตอนการ
ดำเนินงาน รวมถึงการเปรียบเทียบงบประมาณจากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นฐานการคำนวณ
งบประมาณ และความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เห็นควรให้มีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณใน
การทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในเขตพื้นที่ หรือร่วมดำเนินงาน

ตาราง 4.8 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ
การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านการจัดการการบริหาร

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการพลศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
ด้านการจัดการการบริหาร			
1.	การทบทวน ปรับปรุง การ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ นโยบายและวัตถุประสงค์	จัดประชุมพร้อมทั้งร่วมกัน ทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ ดำเนินกิจกรรมการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย ตัวบ่งชี้ ระบบและกลไกการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ของการ ประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษา	- รายงานสรุปผลการ ดำเนินงาน เพื่อนำ ข้อเสนอแนะต่างๆ มา ปรับปรุงในครั้งต่อไป - ยึดนโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถาบัน การพลศึกษาเป็นหลัก
2.	มีแผนการฝึกอบรมที่ เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ ในการฝึกฝน ทักษะและความสามารถที่ จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน	ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ งานประจำปีของเจ้าหน้าที่	- สำหรับกีฬาไทยบางชนิด ต้องมีการอบรมความรู้จาก ผู้เชี่ยวชาญในชนิดกีฬานั้น อย่างแท้จริง - ส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมกับ สมาคมกีฬาไทย เพื่อให้ ทราบถึงเกณฑ์การตัดสิน กฎกติกาที่ต้อง
3.	การสร้างความสัมพันธ์กับ หน่วยงานภายนอก	สนับสนุนการดำเนินการจัด โครงการต่างๆ หน่วยงาน ภายนอกเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์	- การสร้างเครือข่าย ความสัมพันธ์ของหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้อง - เผยแพร่นโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถาบันการ พลศึกษาอย่างชัดเจน - สร้างความน่าเชื่อถือแก่ หน่วยงานภายนอก

ตาราง 4.8 ต่อ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
4.	ความสามัคคีในผู้ร่วม ดำเนินการ	ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ งานประจำปีของเจ้าหน้าที่	- ผู้บริหาร บริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลและข้าราชการ ที่ดีของแผ่นดิน - สร้างความแข็งแกร่งใน องค์กร - มีความเชื่อมั่น ใฝ่ใจของผู้ ร่วมดำเนินการ - เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน
5.	การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัด กิจกรรมของหน่วยงาน	ดำเนินการตามเป้าประสงค์ ของยุทธศาสตร์สถาบันการ พลศึกษา คือ เป็นแหล่งเรียนรู้ ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและ เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม การเล่นที่บ้านและกีฬา ไทยอย่างต่อเนื่อง	- การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประจำ วิทยาเขต หรือศูนย์การ เรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมของ หน่วยงาน - การเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานของสถาบันการ พลศึกษาทุกสื่อทุกช่องทาง ทั้งในประเทศและอาเซียน - สร้างความประทับใจ แก่ผู้ที่มาเยือนมาดูงาน หรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ ดำเนินการ
6.	ความสนใจของผู้เข้าร่วม กิจกรรม	ดำเนินการจัดโครงการ/ กิจกรรมตามยุทธศาสตร์ของ สถาบันการศึกษา คือ โครงการจัดการแข่งขัน กีฬาที่บ้านแห่งประเทศไทย	- มีการผสมผสานระหว่าง ดั้งเดิมกับในปัจจุบัน เพื่อให้ เกิดความท้าทายมากยิ่งขึ้น - การวางแผนจัดรูปแบบการ นำเสนอกิจกรรมให้เกิดความ ตื่นเต้นหรือความประทับใจ

ตาราง 4.8 ต่อ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
7.	การประสานงานข้ามสายงาน (Cross-Functional Working)	ส่งเสริมสนับสนุนการ ดำเนินการจัดโครงการต่างๆ หน่วยงานภายนอกเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์	- ชี้แจงถึงหลักการและ เหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการ ดำเนินงาน ขั้นตอน ดำเนินงานอย่างชัดเจน - สร้างเครือข่ายกับคนใน พื้นที่ หน่วยงานต่างๆในพื้นที่
8.	ความปลอดภัยการ ดำเนินการ	ดำเนินการจัดสวัสดิการเมื่อ เกิดอุบัติเหตุจากการ ปฏิบัติงาน การเล่น ที่บ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการศึกษา	- ในการดำเนินการบางชนิดกีฬา ควรมีการเชิญกรรมการผู้ตัดสิน จากทางสมาคมกีฬาไทยมาช่วย กำกับหรือให้ความรู้อย่าง ถูกต้องถูกวิธี - มีการเตรียมความพร้อม ด้านความปลอดภัยระหว่าง การดำเนินการ
9.	การเผยแพร่ให้ความรู้ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของ หน่วยงานกับเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้อง	จัดประชุมพร้อมทั้งร่วมกัน ทำคู่มือ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ ดำเนินกิจกรรมการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทย ตัวบ่งชี้ ระบบและกลไกการ ทะนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรม ของประกัน คุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา	- การดำเนินงานการเผยแพร่ ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ของสถาบันการศึกษา - จัดทำแผนการดำเนินงาน โดยยึดนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของสถาบันการ พลศึกษา

ตาราง 4.8 ต่อ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
10.	การมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการจัดกิจกรรม	จัดประชุมพร้อมทั้งร่วมกัน ทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การดำเนินกิจกรรม การเล่นที่บ้านและกีฬา ไทย ตัวบ่งชี้ 4.1 ระบบและ กลไกการทำงานบูรณาการศิลปะ และวัฒนธรรม ของการ ประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษา	- มีการประชุมเพื่อปรับปรุง ตัวชี้วัดความสำเร็จของการ จัดกิจกรรมโดยนำข้อมูลจาก การสรุปผลของกิจกรรม

จากตาราง 4.8 สรุปแนวทางการพัฒนาการเล่นที่บ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับ
ปัญหาการดำเนินการการเล่นที่บ้านและกีฬาไทย ด้านการจัดการบริหาร คือ ควรมีการประชุม
ร่วมกัน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการเล่นที่บ้านและกีฬาไทย
และยังสามารถบรรลุตามการประเมินประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา ในเรื่องของการพัฒนาระบบ
และกลไกการทำงานบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรม และ ควรมีการทบทวน ปรับปรุง การจัดกิจกรรมให้
สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ อีกทั้ง ควรมีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ใน
การฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน สำหรับกีฬาไทยบางชนิด ต้องมีการ
อบรมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในชนิดกีฬานั้นอย่างแท้จริง

ตาราง 4.9 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ
การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านวัสดุอุปกรณ์/สถานที่

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
ด้านวัสดุอุปกรณ์/สถานที่			
1.	มีวัสดุอุปกรณ์จำนวน เพียงพอ ต่อการ ดำเนินการจัดกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทย	ดำเนินการจัดทำ แผนปฏิบัติงาน ประจำปีของเจ้าหน้าที่	- สนับสนุนการเบิกจ่าย งบประมาณสำหรับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการ ปฏิบัติงานได้อย่างที่เต็มที่ - วางแผนการดำเนินงาน
2.	ความปลอดภัยการในใช้ วัสดุอุปกรณ์สถานที่ ระหว่าง ดำเนินการจัด กิจกรรมการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย	จัดโครงการอบรมเรื่อง การเล่น พื้นบ้านและกีฬา ไทยอย่างมี ประสิทธิภาพแก่ เจ้าหน้าที่ทุกคน	- มีการลงพื้นที่สำรวจ ตรวจสอบสถานที่ที่จะ ดำเนินการกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทย - ประสานหน่วยงานที่ให้ ความปลอดภัยของพื้นที่
3.	การใช้วัสดุ/อุปกรณ์/ สถานที่ ตรงตามวัตถุประสงค์	จัดโครงการอบรมเรื่อง การเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่ เจ้าหน้าที่ทุกคน	- เจ้าหน้าที่ทุกคนมีมาตรฐาน ในการให้ความรู้ที่จะ ดำเนินงาน - เชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตัดสิน จากสมาคมมาร่วมให้ความรู้ และฝึกทักษะ
4.	การสรรหาวัสดุ/อุปกรณ์/ สถานที่ มาดำเนินการ ยากลำบาก	ดำเนินการสนับสนุนการ ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่	- การลงพื้นที่สำรวจ ตรวจสอบสถานที่ที่จะ ดำเนินการและประเมินว่า ควรดำเนินการ - การวางแผนการดำเนินงาน

ตาราง 4.9 ต่อ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
5.	การเก็บรักษาวัสดุ/ อุปกรณ์/สถานที่	การสรุปรายงานแผนการ ดำเนินงาน	- การรายงานสรุปผล ประเมินผลการดำเนินงาน
6.	อุปกรณ์มีความปลอดภัย ต่อการใช้งานระหว่างการ ดำเนินการ จัดกิจกรรม การเล่นที่บ้านและ กีฬาไทย	ดำเนินการจัดสวัสดิการเมื่อ เกิดอุบัติเหตุจากการ ปฏิบัติงานการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	- การป้องกันการเกิด อุบัติเหตุและหลังการเกิด อุบัติเหตุ

จากตาราง 4.9 สรุปแนวทางการพัฒนาการเล่นที่บ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับ
ปัญหาการดำเนินการการเล่นที่บ้านและกีฬาไทย ด้านวัสดุอุปกรณ์/สถานที่ ควรดำเนินการ
จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของเจ้าหน้าที่ชี้แจงถึงการทำงานอย่างไร ตลอดจนการใช้วัสดุ
อุปกรณ์/สถานที่ ว่าตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อให้มีความชัดเจน มีผลทำให้การขอสนับสนุนการ
เบิกจ่ายงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างที่เต็มที่ และความปลอดภัย
การในใช้วัสดุอุปกรณ์/สถานที่ระหว่าง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นที่บ้านและกีฬาไทย
ควรลงพื้นที่สำรวจตรวจสอบสถานที่ที่จะดำเนินการประสานหน่วยงานที่ให้ความปลอดภัยของพื้นที่

ตาราง 4.10 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ
การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านบุคลากร

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการพลศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
ด้านบุคลากร			
1.	ต้องการให้หน่วยงาน จัดการอบรมเรื่อง การเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทยอย่างมี ประสิทธิภาพแก่ เจ้าหน้าที่ทุกคน	จัดโครงการอบรมเรื่อง การเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่ เจ้าหน้าที่ทุกคน	- มีการส่งผู้นำกิจกรรม ผู้ ฝึกสอนกิจกรรมเข้าไปพัฒนา ความรู้ ไปเรียนรู้จากสมาคม กีฬาไทยและจากผู้เชี่ยวชาญ ในด้านนั้น
2.	ความรู้ ความสามารถ ทักษะและเข้าใจใน วัตถุประสงค์ ตามนโยบาย ของกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ใช้ ขณะปฏิบัติงาน ในการ ดำเนินกิจกรรมการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย	จัดประชุมพร้อมทั้งร่วมกัน ทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การดำเนินกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทย ตัวบ่งชี้ 4.1 ระบบและ กลไกการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม ของการ ประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับอุดมศึกษา	- มีการประชุมมอบนโยบาย ขององค์กรเพื่อให้เข้าใจถึง วัตถุประสงค์ เป้าหมายใน การดำเนินงานของกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทย - ดำเนินการตามนโยบาย ของสถาบันการพลศึกษา
3.	เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะ เพียงพอในตำแหน่งงานที่ ทำอยู่	ดำเนินการประเมินความพึง พอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทย	- ในบางชนิดกีฬาไทยต้องส่ง เจ้าหน้าที่ไปเรียนรู้กฎกติกา จากสมาคม หรือเชิญ ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ คำแนะนำต่างๆ ในการ แข่งขันหรือการตัดสิน

ตาราง 4.10 ต่อ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
4.	เจ้าหน้าที่ที่มีความ กระตือรือร้นและความใส่ใจ ใจของเจ้าหน้าที่ ในการ ปฏิบัติงาน	ดำเนินการตั้งเป้าหมายของ การดำเนินงานและผลงาน ตามยุทธศาสตร์ของสถาบัน การศึกษา	- มีความเสมอภาคยุติธรรม หรือ Equity ในหมู่เจ้าหน้าที่ - ความยุติธรรมเป็นสิ่งที่ สำคัญต่อขวัญกำลังใจ และ ความกระตือรือร้นในการ ทำงาน
5.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ ที่ร่วมงาน จะปรึกษาหารือ กันอย่างเปิดใจและหา แนวทางแก้ปัญหามากกว่าจะ โทษกันและกัน	จัดโครงการเพื่อประสาน เชื่อมความสัมพันธ์ของ บุคลากรในหน่วยงาน	- การมีมิตรภาพในที่ทำงาน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน - ผู้บริหารควรเข้าใจในความ ต้องการพื้นฐานของทุกคน
6.	จำนวนคนของเจ้าหน้าที่ใน การปฏิบัติงานในการ ดำเนินกิจกรรมการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทย	ดำเนินการจัดเจ้าหน้าที่ เพิ่มเติมในการดำเนินงาน อย่างเพียงพอ	- การจัดนักศึกษาในสถาบัน การพลศึกษามาช่วยในการ ดำเนินงาน อีกทั้งนักศึกษาจะ ได้ประสบการณ์และยังเป็นที่ การเรียนรู้ไปในตัว
7.	รู้สึกภูมิใจที่จะบอก เพื่อนๆ ทุกคนว่าเป็น เจ้าหน้าที่และทำงาน เกี่ยวกับกิจกรรม การเล่นที่บ้านและ กีฬาไทย	ดำเนินการเปิดเวทีแสดง ผลงานจัดสรรสวัสดิการ เพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่ที่มี ผลงานดีเด่น	- เน้นการจัดการขององค์กร ที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ และไว้วางใจของเจ้าหน้าที่ - ให้ความสำคัญในผลการ ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่
8.	เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมใน การจัดทำแผนงานของ หน่วยงาน	ดำเนินการให้มีการสรุป รายงานการปฏิบัติงาน	- เปิดโอกาสให้แสดง ความคิดเห็นมีส่วนร่วมใน การจัดทำแผน

ตาราง 4.10 ต่อ

ลำดับ	ปัญหาการดำเนินการ	แนวทางการพัฒนาการเล่น ที่บ้านและกีฬาไทยของ สถาบันการศึกษา	ความคิดเห็น จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
9.	ระยะเวลาในการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ งานประจำปี	- มีการควบคุมหลักเกณฑ์ โดยใช้นโยบายและ ยุทธศาสตร์ของสถาบันการ พลศึกษาเป็นหลัก
10.	แรงจูงใจเจ้าหน้าที่ในการ ปฏิบัติงาน	ดำเนินการจัดสรรสวัสดิการ เพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่ที่มี ผลงานดีเด่น	- สร้างความท้าทายในการ ดำเนินงาน - ให้ความสำคัญในผลการ ดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ - เพิ่มสวัสดิการให้แก่ เจ้าหน้าที่
11.	สวัสดิการที่หน่วยงานจัด ให้มีความเหมาะสม เพียงพอแล้ว	ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ งานประจำปีในการขอ สนับสนุนงบประมาณ เพิ่มเติม	- จัดสวัสดิการขั้นพื้นฐาน - การเบิกจ่ายอุปกรณ์สำหรับ การดำเนินงาน

จากตาราง 4.10 สรุปแนวทางการพัฒนาการเล่นที่บ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับ
ปัญหาการดำเนินการการเล่นที่บ้านและกีฬาไทย ด้านบุคลากร ควรส่งผู้นำกิจกรรม ผู้ฝึกสอน
กิจกรรมเข้าไปพัฒนาความรู้ ไปเรียนรู้จากสมาคมกีฬาไทยและจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นหรือให้
หน่วยงานจัดการอบรมเรื่องการเล่นที่บ้าน และกีฬาไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่เจ้าหน้าที่ทุกคน
เพื่อเวลาไปดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้อง รวมทั้ง จำนวนคนของ
เจ้าหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานในการดำเนินกิจกรรมการเล่นที่บ้านและกีฬาไทย ควรจัดนักศึกษาใน
สถาบันการพลศึกษามาช่วยในการดำเนินงาน อีกทั้งนักศึกษาจะได้ประสบการณ์และยังเป็นการเรียนรู้
ซึมซับการเล่นที่บ้านและกีฬาไทยไปในตัว

2. แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องกับการบูรณาการตามพันธกิจของ สถาบันการพลศึกษา

2.1 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์
สถาบันการพลศึกษา

ตามยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา มีวัตถุประสงค์ คือเป็นแหล่งเรียนรู้ พื้นฟู
อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างต่อเนื่องนั้น
แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทยตามยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาจำเป็นต้อง
ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ต้องดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีการวางแผนการ
ดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการที่อยู่ ในขอบเขตของการส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

2.1.2 ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบ
สานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อย่างเร่งด่วน เพื่อให้มีการดำเนินงาน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการมีการวางแผนการ ดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการที่มีขอบเขตการ
สร้างคุณค่า ตระหนักเพิ่มขึ้นของศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

2.1.3 เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมการเล่น
พื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยประชาสัมพันธ์ผ่านการสื่อสารต่างๆ เช่นทาง
เว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ และผลการดำเนินงาน
การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เผยแพร่ทางสื่อวารสารเพื่อประชาสัมพันธ์
จากการดำเนินงานด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา และการจัดแถลง
ข่าวด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ดีเด่น
ให้เป็นที่ประจักษ์

2.1.4 ควรกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ เพื่อวัดค่า
ความสำเร็จ จะคำนึงถึง ปัจจัยหรือทรัพยากรนำเข้า (input) ในเชิงเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้ (output)
กล่าวคือ หากสถาบันการพลศึกษา สามารถดำเนินงานใดๆให้อัตราส่วนระหว่างทรัพยากรนำเข้ากับ
ผลผลิตมีค่าน้อยได้เท่าใด ก็หมายถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการพลศึกษา
มีมากเท่านั้น

2.15 ควรตั้งเป้าหมาย 5 ปี เพื่อให้การดำเนินงานได้ ประสิทธิภาพ และเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์ต่างๆ และต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความร่วมมือภายในและภายนอกของสถาบันการพลศึกษาตามที่กำหนดไว้ เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว ควรมีการทบทวน สรุปผล ประเมินผลตลอดการดำเนินงานสถาบันการพลศึกษาบรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมาย และนำเอาข้อเสนอแนะ หรือข้อบกพร่องนำมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในครั้งต่อไป

2.2 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา

สถาบันการพลศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษามีภารกิจที่สำคัญ คือ จัดการเรียนการสอนให้ไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน และสังคม โดยเน้นการให้บริการด้านกีฬาและอาคารสถานที่ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย จึงมีแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สามารถบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ได้ดังนี้

2.2.1 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์ สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงหลักสูตรในการเรียนการสอน ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้ความรู้และจัดกิจกรรม เกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย แก่นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันการพลศึกษาได้ตระหนักถึงคุณค่าเกิดจิตสำนึกที่ดีและถูกต้อง ในการนำการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยไปใช้บูรณาการในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเห็นถึงประโยชน์การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยเพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปเผยแพร่ โดยบูรณาการกับวิชาต่างๆ เช่น การเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย วิ่งเปรี๊ยะ วิ่งกระสอบ นั้น เป็นพื้นฐานของกรีฑาประเภทลู่วิ่ง การวิ่งในระยะสั้น ฯลฯ สามารถนำมาปรับใช้ในทักษะการออกสตาร์ทและวิ่งเข้าเส้นชัย เป็นต้น

2.2.2 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และส่งเสริมให้นำเสนอผลงานวิจัยด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และนำเสนอผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาโดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2.2.3 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการให้บริการทางวิชาการ และอาคารสถานที่แก่ชุมชนและสังคมทางด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยโดยมีการส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย มีการวางแผนการ ดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการบริการทางด้านการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย ให้แก่ชุมชนและสังคม ทำให้ชุมชนและสังคมเกิดการคุณค่า เกิดความตระหนัก เพิ่มขึ้น ในด้านศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ควรจัดให้บุคลากร คณะอาจารย์ นักศึกษาของสถาบันการพลศึกษาไปดำเนินงานจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยให้แก่ ชุมชนและสังคม หรือจัดให้บริการอาคารสถานที่อำนวยความสะดวกแก่ชุมชนและสังคม ในการมา ใช้บริการ เช่น สนามมวย สนามตระกร้อ

2.2.4 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านอนุรักษ์และทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย คือ การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีการวางแผนการดำเนินงานระยะ 5 ปีเพื่อความต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ทำให้เกิดการสร้างคุณค่า มีความตระหนักเพิ่มขึ้นของศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อย่างชัดเจน ดำเนินการกำกับ ติดตามผลประเมินผลการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงานและ การคัดเลือกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่ดีเด่น นำมาประกวดหรือเผยแพร่

2.2.5 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ คือ การตั้งเป้าหมาย การส่งเสริมสนับสนุน บุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาไทยเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทาง ด้านกีฬาไทย เช่น ส่งเสริมสนับสนุนกีฬามวยไทย ตะกร้อ และกีฬาไทยชนิดอื่นๆ เช่น ดาบไทย เรือพาย ปันจักสีลัด โดยจัดตั้งศูนย์หรือโครงการเพื่อพัฒนากีฬาไทยสู่ความเป็นเลิศ จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ ให้ความรู้ เฉพาะทางเกี่ยวกับกีฬาไทย จากสมาคมกีฬาไทย มาดำเนินงานเพื่อพัฒนากีฬาไทยสู่ความเป็นเลิศ

2.2.6 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านสร้างความร่วมมือและ จัดการศึกษา ในประชาคมอาเซียน โดยดำเนินการสร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือทั้งภายใน และภายนอกของสถาบันการพลศึกษา รวมทั้งดำเนินการสร้างเครือข่ายกับประเทศในกลุ่มประเทศ อาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย การจัดกิจกรรมการเล่น

พื้บ้านและกีฬาไทยร่วมกัน ถือเป็นารประสานความสัมพันธ์ที่ดีงาม ระหว่างภายในและภายนอก
ของสถาบันการศึกษา รวมทั้งประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการจัดการแข่งขันประกวด
กิจกรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเล่นพื้บ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการศึกษา
เครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกของสถาบันการศึกษา รวมทั้งประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

มหาวิทยาลัยการจัดการกีฬาแห่งชาติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา” ครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยคุณภาพโดยดำเนินการดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการตามทฤษฎี 4 Ms โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรคือผู้ที่กำหนดดูแลนโยบาย และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา จำนวน 53 คน ได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม .98 มีค่าความเชื่อมั่น .93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการพลศึกษา จำนวน 9 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

สภาพปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ตามทฤษฎี 4 Ms พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อยู่ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 3.55$ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก $\bar{x} = 3.73$ รองลงมา ค่าเฉลี่ยด้านการจัดการการบริหาร อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.66$ ค่าเฉลี่ย ด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่อยู่ในระดับ มาก $\bar{x} = 3.51$ และค่าเฉลี่ยด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.30$

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบัน การพลศึกษาตามรูปแบบการบริหารจัดการ 4ms พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ปัญหาการดำเนินการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านงบประมาณ โดยรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความต้องการของงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทย รองลงมา ระยะเวลาในการดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน และกีฬา และการใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรมมีความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้ตลอดเวลา

1.2 ปัญหาการดำเนินการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านการจัดการ การบริหารโดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ในแต่ละข้อจากมากไปหา น้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การทบทวน ปรับปรุง การจัดกิจกรรม ให้สอดคล้อง กับนโยบายและวัตถุประสงค์ รองลงมา มีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ในการฝึกฝน ทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ของหน่วยงาน

1.3 ปัญหาการดำเนินการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไป น้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีวัสดุอุปกรณ์จำนวนเพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการละเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย รองลงมา ความปลอดภัยการในใช้วัสดุอุปกรณ์สถานที่ที่ระหว่ง ดำเนินการจัด กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทย และการใช้วัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่/ตรงตามวัตถุประสงค์

1.4 ปัญหาการดำเนินการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านบุคลากร โดยรวมมี ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ต้องการให้หน่วยงานจัดการอบรมเรื่องการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างมี ประสิทธิภาพแก่ เจ้าหน้าที่ทุกคน รองลงมา ความรู้ ความสามารถทักษะและเข้าใจในวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ใช้ขณะปฏิบัติงาน ในการดำเนินกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย และเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถและทักษะเพียงพอในตำแหน่งงานที่ทำอยู่

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ได้แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา 2 แนวทาง คือ

1. แนวทางการพัฒนาการการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินงานการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 แนวทางดังนี้

จากการวิจัยเชิงปริมาณการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก มาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา ค่าเฉลี่ยด้านการจัดการบริหาร อยู่ในระดับ มาก ด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่อยู่ในระดับ มาก ตามลำดับ

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมาเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อหาแนวทางแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย 9 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักมีคุณลักษณะคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่1 เป็นเพศชาย อายุ 58 ปี โดยมีลักษณะเป็นผู้นำ สามารถออกนโยบายได้ และอดีตเคยเป็นผู้ร่วมกำหนดการดำเนินงานด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาเกินกว่า5ปี

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่2 เป็นเพศหญิง อายุ 57 ปี โดยมีลักษณะผู้นำเอานโยบายเกี่ยวกับด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ไปดำเนินการภายในวิทยาเขต และเป็นผู้สั่งการ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเกี่ยวกับด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่3 เป็นเพศชาย อายุ 50 ปี โดยมีลักษณะ เป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยซึ่งมีความเชี่ยวชาญชำนาญการเกินกว่า 10 ปี เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับเกี่ยวกับดำเนินการด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยในระดับประเทศและปฏิบัติงานประจำของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่4 เป็นเพศชาย อายุ 56 ปี โดยมีลักษณะ เป็นผู้นำและขับเคลื่อนการดำเนินการเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยไปยัง 17 วิทยาเขต ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาเป็นเวลาเกินกว่า 5 ปี

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่5 เป็นเพศชาย อายุ 56 ปี โดยมีลักษณะผู้นำเอานโยบายเกี่ยวกับด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ไปดำเนินการภายในวิทยาเขต และเป็นผู้สั่งการ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเกี่ยวกับด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 6 เป็นเพศชาย อายุ 65 ปี โดยมีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญ และ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยซึ่งมีความเชี่ยวชาญชำนาญการเกินกว่า 20 ปี เป็นผู้ที่มิชื่อเสียงและได้รับการยอมรับเกี่ยวกับดำเนินการด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยในระดับประเทศ มีผลงานต่างๆ เกี่ยวกับด้านการส่งเสริม สนับสนุน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีชื่อเสียงระดับต้นๆของประเทศ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 7 เป็นเพศชาย อายุ 57 ปี โดยมีลักษณะผู้นำเอานโยบายเกี่ยวกับด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ไปดำเนินการภายในวิทยาเขต และเป็นผู้สั่งการ กำกับ ติดตาม การดำเนินการเกี่ยวกับด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 8 เป็นเพศชาย อายุ 56 ปี โดยมีลักษณะ ผู้นำการออกนโยบายต่างๆ มีความเชี่ยวชาญและปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการดำเนินการด้านประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันการพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คนที่ 9 เป็นเพศชาย อายุ 45 ปี โดยมีลักษณะเป็นผู้นำ ซึ่งอดีตเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงานเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยไปยัง 17 วิทยาเขต ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 9 คน ได้แนวทางดังนี้

ด้านงบประมาณ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 ควรมีการทำรายละเอียดการของงบประมาณ รายละเอียดปัญหา วัตถุประสงค์ สาเหตุ วิธีการของการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 เห็นว่าควรเปรียบเทียบงบประมาณ จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ การละเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 เห็นว่า ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบตามระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 เห็นควรว่าการดำเนินงานนั้น สามารถเปิดเผยได้ การมีระบบ ตรวจสอบ ภายในองค์กร และควรการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและข้าราชการที่ดีของแผ่นดิน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นตรงกับทุกท่านและเพิ่มเติมว่าควรมีการรายงานผลการ ดำเนินการ เป็นไตรมาสและการจัดการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เห็นควรว่าควรมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในเขตพื้นที่ที่จะเข้าไปดำเนินงาน และสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่หรือในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7,8 และ9 เห็นตรงกันกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน

ด้านการจัดการ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 เห็นควรว่า สำหรับกีฬาไทยบางชนิด ต้องมีการอบรมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในชนิดกีฬานั้นอย่างแท้จริง และการส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมกับสมาคมกีฬาไทย เพื่อให้ทราบถึงเกณฑ์การตัดสิน กฎกติกาที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 ควรสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ของหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานนั้นราบรื่นขึ้น และเป็นที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรม

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 ควรสร้างความน่าเชื่อถือแก่หน่วยงานภายนอก ให้เห็นถึงศักยภาพของการดำเนินงานของหน่วยงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 ควรสร้างความแข็งแกร่งในองค์กร และสร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจของผู้ร่วมดำเนินการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นควรว่า ควรมีจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประจำวิทยาเขต หรือศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมของหน่วยงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เห็นควรตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่5 และเพิ่มเติมว่าควรนำเอาข้อมูลกีฬาสถาบันการพลศึกษาที่ได้จัดการแข่งขันไปแล้วมารวบรวมในพิพิธภัณฑ์ของสถาบันการพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7 เห็นควรว่า การผสมผสานระหว่างดั้งเดิมกับในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความท้าทายมากยิ่งขึ้น และวางแผนจัดรูปแบบการนำเสนอกิจกรรมให้เกิดความตื่นตัวหรือความประทับใจ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 8 เห็นควรว่า การดำเนินการเผยแพร่ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษาและจัดทำแผนการดำเนินงานโดยยึดนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 9 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลทุกท่านและเพิ่มเติมว่า ควรมีการประชุมเพื่อปรับปรุงตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดกิจกรรมโดยนำข้อมูลจากการสรุปผลของกิจกรรม

ด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 เห็นควรว่า สนับสนุนการเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างที่เต็มที่ วางแผนการดำเนินงานประสานหน่วยงานที่ให้ความปลอดภัยของพื้นที่

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 เห็นควรมีการลงพื้นที่สำรวจตรวจสอบสถานที่ที่จะดำเนินการ กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 เจ้าหน้าที่ทุกคนมีมาตรฐานในการให้ความรู้ที่จะดำเนินงานเชิญ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ตัดสินจากสมาคมมาร่วมให้ความรู้และฝึกทักษะ

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 และ ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เพิ่มเติมควรมีการลงพื้นที่สำรวจตรวจสอบสถานที่ที่จะดำเนินการ และประเมินว่าควรดำเนินการเพื่อการวางแผนการดำเนินงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7 เห็นควรว่าดำเนินการจัดสวัสดิการเมื่อเกิดอุบัติเหตุจากการ ปฏิบัติงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 8 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 และเพิ่มเติมว่า ควรจัดให้ เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย การเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทยจากหน่วยงานอื่นๆบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 9 เห็นตรงกับทุกท่านที่กล่าวมาและขอเพิ่มเติมคือการรายงานสรุปผล ประเมินผลการดำเนินงาน

ด้านบุคลากร

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 เห็นควรว่าควรจัดโครงการอบรมเรื่องการเล่นพื้นบ้านและกีฬา ไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่เจ้าหน้าที่ทุกคน - มีการส่งผู้นำกิจกรรม ผู้ฝึกสอนกิจกรรมเข้าไปพัฒนา ความรู้ไปเรียนรู้จากสมาคมกีฬาไทยและจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 2 เห็นควรว่าจัดประชุมพร้อมทั้งร่วมกันทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการ ดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และการประชุมมอบนโยบายขององค์กรเพื่อให้เข้าใจ ถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานของกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยให้ ดำเนินการตามนโยบายของสถาบันการพลศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 3 เห็นตรงกันกับผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 1 และ 2

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 เห็นควรว่าในบางชนิดกีฬาไทยต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปเรียนรู้กฎกติกา จากสมาคม หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้คำแนะนำต่างๆ ในการแข่งขันหรือการตัดสิน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 5 เห็นควรว่าควรดำเนินการตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานและผลงาน ตามยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษาและมีความเสมอภาคยุติธรรม หรือ Equity ในหมู่เจ้าหน้าที่ ซึ่งความยุติธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญต่อขวัญกำลังใจ และความกระตือรือร้นในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 6 เห็นควรว่าการจัดนักศึกษามาช่วยในการ ดำเนินงาน อีกทั้งนักศึกษาจะได้ประสบการณ์และยังเป็นการเรียนรู้ไปในตัว

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 7 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน และเสนอว่าควรสร้างความท้าทายในการดำเนินงานให้มีความสำคัญในผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่และเพิ่มสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 8 เห็นควรว่าควรดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี

ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 9 เห็นตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7 และเพิ่มเติมว่าควรพิจารณาเพิ่มเติมในการดำเนินการจัดสรรสวัสดิการเพิ่มเติมให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีผลงานดีเด่น

1. แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องกับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา

1.1 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาตามยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย มีวัตถุประสงค์ คือเป็นแหล่งเรียนรู้ พื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างต่อเนื่อง นั้น แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทยตามยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาจำเป็นต้อง

2.1.1. ต้องดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีการวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการที่อยู่ในขอบเขตของการส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

2.1.2 ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อย่างเร่งด่วน เพื่อให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการมีการวางแผนการ ดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการที่มีขอบเขต การสร้างคุณค่า ตระหนักเพิ่มขึ้นของศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

2.1.3 เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยประชาสัมพันธ์ผ่านการสื่อสารต่างๆ เช่นทางเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ และผลการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เผยแพร่ทางสื่อวารสารเพื่อประชาสัมพันธ์จากการดำเนินงานด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา และการจัดแถลงข่าวด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ดีเด่นให้เป็นที่ประจักษ์

2.1.4 ควรกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ เพื่อวัดค่าความสำเร็จ จะคำนึงถึง ปัจจัยหรือทรัพยากรนำเข้า (input) ในเชิงเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้ (output)

กล่าวคือ หากสถาบันการพลศึกษา สามารถดำเนินงานใดๆให้อัตราส่วนระหว่างทรัพยากรนำเข้ากับ ผลผลิตมีค่าน้อยได้เท่าใด ก็หมายถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการพลศึกษา มีมากเท่านั้น

2.1.5 ควรตั้งเป้าหมาย 5 ปี เพื่อให้การดำเนินงานได้ ประสิทธิภาพ และ เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์ต่างๆ และต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความร่วมมือภายในและ ภายนอกของสถาบันการพลศึกษาตามที่กำหนดไว้ เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว ควรมีการทบทวน สรุปผล ประเมินผลตลอดการดำเนินงานสถาบันการพลศึกษาบรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งเป้าหมาย และนำเอาข้อเสนอแนะ หรือข้อบกพร่องนำมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงาน การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในครั้งต่อไป

2 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษาสถาบันการพลศึกษาเป็น สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษามีภารกิจที่สำคัญ คือ จัดการเรียนการสอนให้ไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนา องค์ความรู้ นวัตกรรมด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและ สาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม โดยเน้นการให้บริการด้านกีฬาและ อาคารสถานที่ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยเน้นการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย จึงมีแนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ที่สามารถบูรณาการตามพันธกิจของสถาบัน การพลศึกษา ได้ดังนี้

2.2.1. แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากร ด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์ สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยปรับปรุงหลักสูตรในการเรียนการสอน ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้ความรู้และจัดกิจกรรม เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย แก่นักศึกษาและบุคลากรของ สถาบันพลศึกษาได้ตระหนักถึงคุณค่าเกิดจิตสำนึกที่ดีและถูกต้อง ในการนำการละเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทยไปใช้บูรณาการในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเห็นถึงประโยชน์การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย เพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปเผยแพร่ โดยบูรณาการกับวิชาต่างๆ เช่น การละเล่นพื้นบ้านกีฬาไทย วิ่งเปรี๊ยะ ลักษณะการเล่นคือ ประเดียนั่ง ประเดียนลุก และวิ่งให้เร็ว นั้น เป็นพื้นฐานของกีฬาชนิด กรีฑา การวิ่งในระยะสั้น ฯลฯ สามารถนำมาปรับใช้ในทักษะการออกสตาร์ทและวิ่งเข้าเส้นชัย เป็นต้น

2.2.2 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และส่งเสริมให้มี

การนำเสนอผลงานวิจัยด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และนำเสนอผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2.2.3 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการให้บริการทางวิชาการ และอาคารสถานที่แก่ชุมชนและสังคมทางด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย โดยมีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย มีการวางแผนการ ดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการบริการทางด้านการละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย ให้แก่ชุมชนและสังคม ทำให้ชุมชนและสังคมเกิดการคุณค่า เกิดความตระหนักเพิ่มขึ้น ในด้านศิลปวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ควรจัดให้บุคลากร คณะอาจารย์ นักศึกษา ของสถาบันการพลศึกษาไปดำเนินงานจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยให้แก่ชุมชนและสังคม หรือจัดให้บริการอาคารสถานที่อำนวยความสะดวกแก่ชุมชนและสังคม ในการมาใช้บริการ เช่น สนามมวย สนามตระกร้อ

2.2.4 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านอนุรักษ์และทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย คือการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการวางแผนการดำเนินงานระยะ 5 ปีเพื่อความต่อเนื่อง จัดกิจกรรม หรือโครงการที่ทำให้เกิดการสร้างคุณค่า มีความตระหนักเพิ่มขึ้นของศิลปวัฒนธรรมการละเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างชัดเจน ดำเนินการกำกับ ติดตามผลประเมินผลการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงานและการคัดเลือก กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่ดีเด่น นำมาประกวดหรือเผยแพร่

2.2.5 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ คือ การตั้งเป้าหมาย การส่งเสริมสนับสนุน บุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาไทยเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้าน กีฬาไทย เช่น ส่งเสริมสนับสนุนกีฬามวยไทย ตะกร้อ และกีฬาไทยชนิดอื่นๆ เช่น ดาบไทย เรือพาย ปันจักสีลัด โดยจัดตั้งศูนย์หรือโครงการเพื่อพัฒนากีฬาไทยสู่ความเป็นเลิศ จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ ให้ความรู้ เฉพาะ ทางเกี่ยวกับกีฬาไทย จากสมาคมกีฬาไทย มาดำเนินงานเพื่อการพัฒนากีฬาไทย สู่ความเป็นเลิศ

2.2.6 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านสร้างความร่วมมือและจัดการศึกษาในประชาคมอาเซียน โดยดำเนินการสร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกของสถาบันการพลศึกษา รวมทั้งดำเนินการสร้างเครือข่ายกับประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยร่วมกัน ถือเป็น การประสานความสัมพันธ์ที่ดีงาม ระหว่างภายในและภายนอกของสถาบันการพลศึกษา รวมทั้งประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการจัดการแข่งขันประกวดกิจกรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษา กับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกของสถาบันการพลศึกษา รวมทั้งประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบัน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

1.1 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการ

ดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านงบประมาณ เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความต้องการของงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย รองลงมา ระยะเวลาในการดำเนินการ จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬา และการใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรม มีความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้ตลอดเวลา ซึ่งงบประมาณขององค์กรมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดการงบประมาณถือได้ว่าเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการบริหารงานขององค์กร ทั้งนี้ เนื่องจากงบประมาณเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น การวางแผนที่ดี การกำหนดแนวทางวิธีการปฏิบัติงานล่วงหน้า การวิเคราะห์ ประเมินผลอย่างรอบคอบ และเป็นระบบ การจัดลำดับความสำคัญของงาน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการงบประมาณ รายจ่ายประจำปี อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและองค์กรอย่างสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ มารศรี บัวชุม. (2553) ความโปร่งใสในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาตามการรับรู้ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารรู้จักนำเอาการวางแผนมาเป็นเครื่องมือกำหนดงานแต่ละชนิดเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยงบประมาณ จะกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนและเป็นไปได้ มีการประสานงานกันในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพ ซึ่งงบประมาณเป็นเครื่องมือช่วยชี้ ว่ากิจกรรมนั้นๆ มีความสามารถ

ในระดับใดเมื่อเทียบกับการทำงานปีที่ผ่านมาและงบประมาณช่วยให้พนักงานผู้ได้บังคับบัญชาทราบแนวทางของตนที่จะปฏิบัติงาน เกิดความรู้สึกว่าเขามีส่วนร่วม รวมทั้ง การใช้จ่ายของคนส่วนใหญ่ อาจขาดความรู้สึก ทั้งนี้เพราะอาจนึกว่าเราพยายาม ทำงานให้ดีที่สุดอยู่แล้ว หากเรามีงบประมาณมาเป็นเครื่องมือในการบังคับการจ่ายเงินดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติหาเหตุผลเพื่อปฏิเสธบางกรณีได้ และการทำงานบรรลุตามงบประมาณที่ให้ไว้ เกิดความรู้สึกได้มีส่วนร่วมเป็นผลดีสรุปได้ว่า ข้อดีของงบประมาณ คือ ช่วยให้การดำเนินขององค์กรหรือหน่วยงานดำเนินการสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เนื่องจากสถาบันการพลศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งงบประมาณที่ได้มาบริหารจัดการนั้นโดยหลักมาจากรัฐบาลและสถาบันการพลศึกษายังมีหน่วยงานในการบริหารจัดการระดับอุดมศึกษา ที่รับผิดชอบถึง 17 แห่ง ส่งผลให้ดำเนินงานด้านงบประมาณต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ สุจริต สุรพล วงษ์สถิต, ภาณี อนันต์นารี และสมศักดิ์ ลีลา. (2557) รูปแบบการบริหารสถาบันการพลศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้า จากการศึกษาพบว่า เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงบประมาณจะต้องมีการจัดทำแผนงบประมาณที่ชัดเจนเป็นระบบสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง มีการจัดระบบการบริหารทรัพยากรและการหารายได้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถควบคุมการดำเนินงานทางการเงินเพื่อให้มีประสิทธิภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง จัดทำผังดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่เป็นการให้บริการกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้รับทราบขั้นตอนและระยะเวลาของการดำเนินการในแต่ละเรื่อง อีกทั้งการจัดหาและพัฒนาบุคลากรการเงินให้มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ เพื่อให้การดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านงบประมาณ มีประสิทธิภาพ

1.2 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านการจัดการบริหาร ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหา น้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การทบทวน ปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ นโยบายและวัตถุประสงค์ รองลงมา มีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของหน่วยงาน พสุ เดชะรินทร์. (2551) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาองค์การไทย พบว่า การจัดทำแผนจะต้องมีการวิเคราะห์ปัจจัย ทั้งภายในและภายนอก กำหนด กรอบเวลา และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน ต้องสร้าง ความเข้าใจ ประเด็นยุทธศาสตร์ มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผน ความไม่แน่นอนอาจเกิดปัญหา ควรมีแผนการบริการที่จะรับความเสี่ยง ซึ่งจะมีขึ้นได้ตลอดเวลาและในเรื่องของการพัฒนาทักษะต่างๆ ของเจ้าหน้าที่บุคลากรนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อองค์กรมาก โดยจะนำพาให้องค์กรเกิดการพัฒนาลดเวลา เกิดประสิทธิภาพที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล วงษ์สถิต, ภาณี อนันต์นารี และสมศักดิ์ ลีลา. (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง

รูปแบบการบริหารสถาบันการศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้า พบว่า การบริหารงานโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม การพัฒนาบุคลากรโดยการศึกษาดูงาน อบรม และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อริสา เหล่าวิชา,ศุภนิช จันทร์สอง (2556) การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทีวีดิจิทัล ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ พร้อมทั้งสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับองค์กรได้ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 การทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรมมาตรฐาน ข้อ 6. เผยแพร่ กิจกรรมหรือการบริการด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมต่อสาธารณชน (คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557) พร้อมทั้งการประชุมทบทวน ปรับปรุง ร่วมกัน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และยังสามารถบรรลุตามการประเมินประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา ในเรื่องของการพัฒนาระบบ และกลไกการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และ อีกทั้ง ควรมีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับ เจ้าหน้าที่ในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน สำหรับกีฬาไทยบางชนิด ต้องมีการอบรมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในชนิดกีฬาไทยนั้นอย่างแท้จริง เมื่อถึงเวลาการไปดำเนินงาน จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทักษะได้ถูกต้องและการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม ควรให้ความสำคัญที่สุด เพื่อเป็นการให้เห็นถึงผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมเป็นที่ประจักษ์ ต่อสังคม สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการศึกษา

1.3 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่สอดคล้องกับปัญหาการดำเนินการ การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ด้านวัสดุอุปกรณ์/สถานที่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีวัสดุ อุปกรณ์จำนวนเพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย รองลงมา ความปลอดภัยการในใช้วัสดุอุปกรณ์สถานที่ระหว่าง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและ กีฬาไทย และการใช้วัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่/ตรงตามวัตถุประสงค์ ควรดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ประจำปีของเจ้าหน้าที่ชี้แจงถึงการใช้งาน ตลอดจนการใช้ ว่าตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อให้มีความชัดเจน มีผลทำให้การขอสนับสนุนการเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างที่เต็มที่ และความปลอดภัยการในใช้วัสดุอุปกรณ์/สถานที่ระหว่าง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ควรลงพื้นที่สำรวจตรวจสอบสถานที่ที่จะ ดำเนินการประสานหน่วยงานที่ให้ความปลอดภัยของพื้นที่ สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการกีฬา แห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญกับส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนานักกีฬาทุกกลุ่ม โดยพัฒนาระบบและกลไกให้บุคลากร ทางการกีฬาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ เพียงพอต่อ

ความต้องการในการพัฒนากีฬาทุกระดับ รวมถึงการสร้างและพัฒนาสถานกีฬา อุปกรณ์กีฬา และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการฝึกซ้อม และการแข่งขันกีฬาทุกระดับ

1.4 ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยด้านบุคลากร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ต้องการให้หน่วยงานจัดการอบรมเรื่องการเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่ เจ้าหน้าที่ทุกคน รองลงมา ความรู้ ความสามารถทักษะและเข้าใจในวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ใช้ขณะปฏิบัติงาน ในการดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถและทักษะเพียงพอในตำแหน่งงานที่ทำอยู่ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) วัตถุประสงค์ 1 พัฒนาคอนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา และกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ได้มีเป้าหมายในการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ปัทมทิญา สิงห์คราม. (2550) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมของข้าราชการครู สังกัดสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง พบว่าข้าราชการครู สังกัดสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง มีความต้องการพัฒนาตนเอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการทำผลงานวิชาการ และด้านการพัฒนาตนเอง ซึ่งในการพัฒนาบุคลากรนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาทำให้เกิดผลดีต่อตัวบุคลากรเอง ช่วยลดระยะเวลาในการเรียนรู้งานและเวลาการทำงานให้สั้นลง ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานให้น้อยลง และสามารถใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานที่ทันสมัยได้

2. แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องกับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา

2.1 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษายุทธศาสตร์ จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจและเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันสำหรับบุคลากรและหน่วยงานในสังกัด เพื่อพัฒนาสถาบันการพลศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ขอให้บุคลากรทุกหน่วยงานในสังกัดสถาบันการพลศึกษาได้ร่วมกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้สถาบันการพลศึกษา ประสบความสำเร็จในการพัฒนา เจริญก้าวหน้า ดังที่มุ่งหวังต่อไป อธิการบดีสถาบันการพลศึกษา. (2556) ตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทย มีวัตถุประสงค์ คือเป็นแหล่งเรียนรู้ พื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างต่อเนื่อง นั้น แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและ

กีฬาไทยตามยุทธศาสตร์สถาบันการศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาในทุกด้าน ทุกฝ่าย ภายในสถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ต้องดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีการวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการที่อยู่ในขอบเขตของการส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ซึ่งระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ชัยยศ อิ่มสุวรรณ. (2542) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า แนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนา ก่อให้เกิดความมั่งคั่ง และการที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาระบบและกลไก นั้น ระบบ หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ได้ผลออกมาตามที่ต้องการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานจะต้องปรากฏให้ทราบโดยทั่วกันไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือโดยวิธีการอื่น ๆ องค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กลไก หมายถึง สิ่งที่ทำให้ระบบมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการจัดสรรทรัพยากร มีการจัดองค์การหน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินงาน (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557:26) ทำเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งและบรรลุเป้าหมายโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีการกำหนดอย่างชัดเจน เพื่อให้ได้ผลออกมาตามที่ต้องมีการขับเคลื่อนหรือดำเนินอยู่ได้ โดยมีการมีการจัดองค์การหน่วยงาน หรือกลุ่มบุคคลเป็นผู้ดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปะ (คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557) การทะนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษา ต้องมีนโยบาย แผนงาน โครงสร้าง และการบริหารจัดการงานทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมทั้งการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน เผยแพร่ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามจุดเน้นของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1.2 ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อย่างเร่งด่วน เพื่อให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอื้ออำนวยช่วยเหลือในสิ่งต่างๆ ของการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินงานทางด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการมีการวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการที่มีขอบเขตการสร้างคุณค่า ตระหนักเพิ่มขึ้นของศิลปวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย สอดคล้องกับ

การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 การทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปะ (คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา

2.1.3 เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมการเล่น พื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยประชาสัมพันธ์ผ่านการสื่อสารต่างๆ เช่นทาง เว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ และผลการดำเนินงาน การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เผยแพร่ทางสื่อวารสารเพื่อประชาสัมพันธ์ จากการดำเนินงานด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา และการจัดแถลง ข่าวด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ดีเด่น ให้เป็นที่ประจักษ์ ประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารความคิดเห็น ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไปสู่กลุ่ม ประชาชน เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงาน องค์กร สถาบัน กับกลุ่ม ประชาชนเป้าหมายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือ สนับสนุนจาก ประชาชน รวมทั้งมีส่วนช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ ที่ดีให้แก่หน่วยงาน องค์กร สถาบันด้วย ทำให้ประชาชน เกิดความนิยม เลื่อมใส ศรัทธาต่อหน่วยงาน ตลอดจนค้นหาและกำจัดแหล่งเข้าใจ ผิด ช่วยลบล้างปัญหา เพื่อสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น (นางสุปรีย์ สุวรรณ บุรณ์. การสื่อสาร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter1-1.html>. (วันที่ค้นข้อมูล: 20 เมษายน 2559) ซึ่งสอดคล้องกับ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการ ทะนุบำรุงศิลปะ เกณฑ์มาตรฐาน ข้อ 6. เผยแพร่ กิจกรรมหรือการบริการด้านทำนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรมต่อสาธารณชน (คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปี การศึกษา 2557)

2.1.4 ควรกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ เพื่อวัดค่าความสำเร็จและ ต้องวัดค่าสำเร็จ เพราะตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือที่บ่งบอกที่สำเร็จ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. (2550) ไดนิยามของคำว่า ตัวชี้วัด (Indicators) หมายถึง เครื่องมือหรือสิ่งที่บ่งบอกถึง ความก้าวหน้า ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของกิจกรรมหรือกระบวนการดำเนินงาน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ ที่กำหนดในมิติต่างๆ ทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผล บางครั้งเรียกว่า “เครื่องชี้” หรือ “เครื่องชี้วัด” มีความสำคัญ ในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กร ภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนก็ตาม ผู้ที่รับผิดชอบในฐานะผู้บริหารขององค์กรจะต้องมีการติดตาม และประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อให้กิจกรรมเหล่านั้นบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนและเป้าหมายที่ กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปะ เกณฑ์มาตรฐาน

ข้อ 2. จัดทำ แผนด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และกำหนดตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของแผน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน(คู่มือการประกัน คุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557)

2.1.5 การตั้งเป้าหมาย 5 ปี เพื่อให้การดำเนินงานได้ ประสิทธิภาพ และเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับประโยชน์ต่างๆ และต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความร่วมมือภายในและ ภายนอกของสถาบันการพลศึกษาตามที่กำหนดไว้ ซึ่งคล้องกับ นฤมล สุ่นสวัสดิ์. (2549) จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน พบว่า การกำหนดเป้าหมาย (Goal) เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตและการทำงาน เป็นเครื่องชี้ทิศทาง เป็นเสาหลักบอกถึง ความสำเร็จและความก้าวหน้าของชีวิตและการทำงาน มีผู้ให้คำนิยามของคำว่า เป้าหมาย ไว้หลาย คน ดังนี้ Aldag & Kazuhara (2001, p.253) นิยามคำว่า เป้าหมาย หมายถึง ผลตอนสุดท้ายหลังที่ ต้องการ จากการทุ่มเทพลังบางอย่างไป ในขณะที่ Rouillard (1993, p.31) กล่าวว่า เป้าหมาย คือ ความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ส่วน (Wallace & Masters (2002 p.19) อธิบายว่า เป้าหมาย เป็นความฝันที่มี เส้นตาย คือฝันว่าต้องการได้ต้องการเป็นอะไร หรือทำอะไรแล้ว จึงกำหนดวันสำเร็จไว้ด้วย เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว ควรมีการทบทวน สรุปผล ประเมินผลตลอดการดำเนินงานสถาบัน การพลศึกษาบรรลุตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมาย และนำเอาข้อเสนอแนะ หรือข้อบกพร่องนำมา ปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาในครั้งต่อไป

2.2 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษากับการบูรณา การตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา

พันธกิจ (Mission) คือการกำหนดขอบเขตของงานหรือบทบาทหน้าที่ขององค์การ ในลักษณะอาณัติ (Mandate) เพื่อให้องค์การบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้หรือเป็นพันธกิจตาม ยุทธศาสตร์ แผนชาติ นโยบายของรัฐบาล นโยบายของรัฐมนตรี ซึ่งความสำคัญในการกำหนด พันธกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม. (2554) ได้ศึกษาเรื่องการทำงานเป็นทีมของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต2 พบว่า เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ขององค์การ ทิศทางขององค์การ หลักเกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรรทรัพยากรขององค์การ เพื่อความสะดวกในการแปลความหมายของวัตถุประสงค์ในโครงสร้างการทำงานการออกแบบงาน กำหนดความรับผิดชอบภายในองค์การด้วยวิธีการซึ่งคำนึงถึงต้นทุนและตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถ ประเมินผลงานได้ สถาบันการพลศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง ที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษามีภารกิจที่สำคัญ คือ จัดการเรียนการสอนให้ไปตามเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนด ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนางานองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องให้บริการ

ทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม โดยเน้นการให้บริการด้านกีฬาและอาคารสถานที่ และการทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมโดยเน้นการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย จึงมีแนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย ที่สามารถบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ได้ดังนี้

2.2.1 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากร ด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์ สุขภาพและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการเรียนการสอนควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และปรับปรุงหลักสูตร ในการเรียนการสอน ให้ความรู้แก่นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันพลศึกษาได้ตระหนักถึงคุณค่าเกิด จิตสำนึกที่ดีและถูกต้องในการใช้การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ทิศนา ขัมมณี. (2554:90)

ได้ทำการศึกษาเรื่อง ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง(Constructivism) พบว่าการให้ความรู้แก่นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันพลศึกษาได้ตระหนักถึงคุณค่า เกิดจิตสำนึกในการใช้การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยและเห็นถึงประโยชน์เพิ่มมากขึ้นสามารถสร้างองค์ความรู้ที่ยั่งยืน สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เกิดการปลูกฝังในทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ประเด็นสำคัญประการแรกของทฤษฎีการเรียนรู้ตาม Constructivism คือ ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญาของตน (cognitive apparatus) และทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) สามารถนำไปเผยแพร่ โดยบูรณาการกับวิชาต่างๆ สอดคล้องกับ (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557) เกณฑ์มาตรฐาน ข้อ 6. เผยแพร่ กิจกรรมหรือการบริการด้านทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมต่อสาธารณชน และตรงกันกับ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ข้อ 4.8 อนุรักษ์ พื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย คำแถลงนโยบาย. (2557)

2.2.2 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การ พลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และส่งเสริมให้มีการนำเสนอผลงานวิจัยด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย และนำเสนอผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา โดยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับ พจน ละเอียดชัย (2551) ได้ กล่าวว่า "การวิจัย" คือ วิธีแก้ปัญหาที่มีระบบแบบแผนเชื่อถือได้ เพื่อให้เกิดความรู้ที่เชื่อถือได้ สอดคล้องกับ อนันต์ ศรีโสภณ (2555) กล่าวว่า "การวิจัย" เป็นกระบวนการเสาะแสวงหาความรู้จากปัญหาที่ชัดเจน

อย่างมีระบบ โดยมีการทดสอบสมมติฐานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในเรื่องนั้นๆ เพื่อนำไปพยากรณ์หรือสังเกตการเปลี่ยนแปลง เพื่อควบคุมสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้คงที่ (Best) ให้ความหมายไว้ว่า "การวิจัย" เป็นแบบแผนหรือกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นปรนัย มีโครงสร้างที่เป็นระเบียบ มีการจัดบันทึกรายงาน และสรุปผลเป็นเกณฑ์หรือทฤษฎีขึ้นเพื่อนำไปอธิบาย ทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ต่างๆ และสอดคล้องกับ Kerlinger. (1986) ให้ความหมายว่า "การวิจัย" เป็นการใช้ข้อมูลในการตรวจสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ธรรมชาติ โดยมีการควบคุมอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ ซึ่งสถาบันการพลศึกษาายังส่งเสริมให้มีนาเสนอผลงานวิจัยด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ทั้งในต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา องค์กรประกอบที่ 4 การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทะนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรมมาตรฐาน ข้อ 6. เผยแพร่ กิจกรรมหรือการบริการด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมต่อสาธารณชน (คู่มือการประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557)

2.2.3 แนวทางการพัฒนาการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการให้บริการทางวิชาการและอาคารสถานที่แก่ชุมชนและสังคมทางด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม การบริการวิชาการเป็นภารกิจหลักอีกอย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557) (James S. McCullough 2000) ได้มีความเห็นว่า การให้บริการสาธารณะจะต้องประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ หน่วยงานที่ให้บริการ (Service Delivery Agency) บริการ (The Service) ซึ่งเป็นประโยชน์ที่หน่วยงานที่ให้บริการส่งมอบให้แก่บริการ (The Service Recipient) โดยประโยชน์หรือคุณค่าของบริการที่ได้รับนั้นผู้รับบริการจะตระหนักไว้ในจิตใจซึ่งอาจสามารถวัดออกมาในรูปของทัศนคติก็ได้ สถาบันควรคำนึงถึงกระบวนการในการให้บริการวิชาการแก่สังคม โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย มีการวางแผนการ ดำเนินงานจัดกิจกรรมหรือโครงการบริการทางด้านการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้แก่ชุมชนและสังคม ทำให้เกิดการคุณค่า เกิดความตระหนักเพิ่มขึ้นในด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ควรจัดให้บุคลากร คณะอาจารย์ นักศึกษาของสถาบันการพลศึกษาไปดำเนินงานจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยให้แก่ชุมชนและสังคม หรือให้บริการมาใช้สถานที่ เช่น สนามมวย สนามตระกร้อ นับว่าเป็นการให้บริการ ที่มีประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับชุมชนและสังคม และตรงกันกับ (คำแถลงนโยบาย) ของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี ข้อ 4.8 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย

2.2.4 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านอนุรักษ์และทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย คือการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งศูนย์กลางขององค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรม งานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญ ทั้งนี้ก็เพราะว่า การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นภารกิจหลักที่สำคัญ ประการหนึ่งของสถาบัน ในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา หล่อหลอมนักศึกษา ให้เห็นคุณค่าวัฒนธรรม และทำหน้าที่สืบสานและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไปสู่สังคมด้วยสำนึก และความรับผิดชอบ การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของทุกหน่วยงานในสถาบันจึงจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การวิจัย จัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมกิจกรรมสืบสาน และสร้างสรรค์งานศิลปะ และวัฒนธรรม สร้างสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศในการปลูกฝังความรัก ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ และเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงโดยไม่สูญเสีย อัตลักษณ์ที่ดั้งเดิม (แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559) จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ทำให้เกิดการสร้างคุณค่า มีความตระหนักเพิ่มขึ้นของศิลปวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย รวมทั้งกำหนด ผู้รับผิดชอบด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย อย่างชัดเจน ดำเนินการกำกับ ติดตามผล ประเมินผล การดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงานและการคัดเลือกกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ที่ดีเด่น นำมาประกวดหรือเผยแพร่ ซึ่งสอดคล้องกับ การประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษาตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เกณฑ์สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของแผน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน เกณฑ์มาตรฐานที่ 1. กำหนดผู้รับผิดชอบในการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม 2. จัดทำแผนด้าน ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และกำหนดตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผน รวมทั้ง จัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน 3. กำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน ด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม 4. ประเมินความสำเร็จของตามตัวบ่งชี้ที่วัดความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของแผนด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557) สอดคล้องกับ และตรงกันกับ คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี ข้อ 4.8 อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความ

ภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดี ในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ คำแถลงนโยบาย. (2557)

2.2.5 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ คือ การตั้งเป้าหมาย การส่งเสริมสนับสนุน บุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาไทยเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ทางด้านกีฬาไทย เช่น ส่งเสริมสนับสนุนกีฬามวยไทย ทรูกรีฑ และกีฬาไทยชนิดอื่นๆ เช่น ดาบไทย เรือพาย ปั่นจักสีลัด โดยจัดตั้งศูนย์หรือโครงการเพื่อพัฒนากีฬาไทยสู่ความเป็นเลิศ จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ ให้ความรู้ เฉพาะทางเกี่ยวกับกีฬาไทย จากสมาคมกีฬาไทย มาดำเนินงานเพื่อพัฒนากีฬาไทย สู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ก่อให้เกิดประคุณค่า มิติกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความภูมิใจ ในความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาทั้งของตนเอง และของคนทั้งชาติ ในทุกระดับ ความสำเร็จของนักกีฬา จะนำไปสู่ความมีชื่อเสียงความเจริญในด้านต่างๆ ของประเทศ (แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555-2559) และซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ระบบและกลไกการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เกณฑ์มาตรฐาน ข้อ 2 . จัดทำแผนด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และกำหนดตัวบ่งชี้วัด ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของแผน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตาม แผน (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557)

2.2.6 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบัน

การพลศึกษากับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษา ด้านสร้างความร่วมมือและจัดการศึกษาในประชาคมอาเซียน โดยดำเนินการสร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือภายในและภายนอกของสถาบันการพลศึกษา รวมทั้งประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียนที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยที่การจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน กล่าวคือ ประชาคม ความมั่นคงอาเซียน ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งถือเป็น 3 เสาหลัก ข้อที่ 3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN SOCIO-CULTURAL COMMUNITY หรือ ASCC) ซึ่งอาเซียนได้ตั้งเป้าเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี 2558 โดยมุ่งหวังเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity)

เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน โดยได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ 1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม 3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม 4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม 5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน 6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความมั่นคง (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555-2559) การจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยร่วมกัน ถือเป็น การประสานความสัมพันธ์ ระหว่างภายในและภายนอกของสถาบันการพลศึกษา รวมทั้งประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ติงาม และการจัดการแข่งขันประกวดกิจกรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย ของสถาบันการพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐาน ข้อ 6. เผยแพร่กิจกรรมหรือการบริการด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมต่อสาธารณชน (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557) และตรงกันกับ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ข้อ 4.8 อนุรักษ์ พื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดี ในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ คำแถลงนโยบาย. (2557)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริม การเล่นพื้นบ้าน
2. เมื่อพิจารณาตามรูปแบบการบริหารจัดการตามทฤษฎี 4 Ms แล้ว จะเห็นได้ว่ามีความครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่จะเป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนแผนงาน โครงการให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสถาบันการพลศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาโดยมีประเด็นที่ยังมีข้อบกพร่องที่สมควรแก้ไขปรับปรุงเร่งด่วน ได้แก่ ปัญหาด้านงบประมาณ ด้านการจัดการการบริหาร ด้านวัสดุอุปกรณ์/สถานที่ และด้านบุคลากร เป็นต้น นำไปกำหนดแนวทางนโยบายมาประยุกต์ใช้ประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ กำหนดแนวปฏิบัติ การกำหนดแนวทางหรือกระบวนการให้การสนับสนุน การติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษามีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการวัดผลเปรียบเทียบหลังจากการใช้แนวทางการพัฒนาการเล่น
พื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬา
ไทยของสถาบันการพลศึกษา

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการิกาโลกवादวฒนธรรมและการพัฒนา. (ม.ป.ป.). **วัฒนธรรมอันหลากหลายของมนุษยชาติ**. ม.ป.ท: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ความหมายของการละเล่นไทย. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2558. จาก <http://student.swu.ac.th/sc511010362/workhome/0mean.htm>.
- จักรี อย่ำเสี่ยสตัย. (2557). **ผลของการจัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพโดยใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านไทยเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม. (2554). **การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต2**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยศ อิมสุวรรณ. (2543) **การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตยา สุวรรณขลุ. (2527). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐพล ชันฉไชย. (2527). **แนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบท, ในการบริหารงานพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทศพล กฤตยพิสิฐ. (2549, 18 กรกฎาคม). กรุงเทพฯธุรกิจ.
- ทัศนียา บริพิศ. (2557) **การเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายระหว่างปี พ.ศ. 2551-2555: กรณีศึกษากระทรวงคมนาคม** ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ทศนา แคมมณี. (2554:90) **ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง(Constructivism)**
- ธณัฐพล ชอุม. (2558) **การบริหารจัดการที่มีผลต่อประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในเขตภาคกลางของประเทศไทย**
- นฤมล สุ่นสวัสดิ์ (2549) **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์; และ พูนศิริ วัจนะภูมิ. (2534). **ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท**. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-47. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บรรยงค์ โตจินดา. (2556) **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการจัดฝึกอบรมขั้นปฏิบัติการในธุรกิจอุตสาหกรรมภาคเอกชน** ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- บุญชม ศรีสะอาด. (2542). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2548). **เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- ปกรณ ปรียากร. (2538). **ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา.**
กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- ปนิษฐา เรื่องปัญญาวุฒิ. (2557). **ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาโดยใช้เกมการละเล่น
พื้นบ้านไทยที่มีต่อสุขสมรรถนะของนักเรียนประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ปัทมทิญา สิงห์คราม. (2550) **ความต้องการในการฝึกอบรมของข้าราชการครู สังกัดสถาบันการ
พลศึกษา วิทยาเขตภาคกลาง** ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปรีชา เปยมพงศสานต์. (2538, กันยายน-ธันวาคม). **การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียง.** มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 14(22): 131-140.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2538). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญ
ทัศน์.
- พีรวัฒน์ ชลเจริญ. (2558). **ผลของการจัดกิจกรรมพลศึกษาโดยใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านอาเซียน
ที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พสุ เดชะรินทร์. (2551) **การพัฒนาองค์การไทย** กรุงเทพฯ : วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย ,
ละมุล ชัชวาล. (2543) **ผลของการจัดกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านของไทยประกอบคำถาม
ปลายเปิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.
- มารศรี บัวชุม. (2553) **ความโปร่งใสในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาตามการรับรู้
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1**
- วีระพงศ์ บุญประจักษ์. (2545). **การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีผลต่อพฤติกรรม
ทางสังคมของเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สนธยา พลศรี. (2547). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.** พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: โอเดียน
สโตร์.
- สุรพล วงษ์สถิต, ภารดี อนันต์นาวิ และสมศักดิ์ ลิลา. (2557) **รูปแบบการบริหารสถาบัน
การศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้า**
- สุปรیتی สุวรรณบุรณ. การสื่อสาร. ออนไลน์. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter1-1.html>.
(วันที่ค้นข้อมูล: 20 เมษายน 2559)
- อธิการบดีสถาบันการศึกษา. (2556). **นโยบายและแนวทางการบริหารราชการ สถาบัน
การศึกษา สถาบันการศึกษา.** ชลบุรี: สถาบันการศึกษา.

อภิชัย พันธเสน. (2539). **แนวคิด ทฤษฎี และภาพรวมของการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร:
อมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

อริยา เสวตามร์. (2542). นักพัฒนากับบทบาทในการสร้างความหมายใหม่ของชุมชน.

ในเศรษฐศาสตร์การเมือง เอ็นจีโอ 2000. บรรณาธิการโดย ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ.

กรุงเทพฯ: ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังคณา กสิรัตน์. (2539). **ผลการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านภาคกลางเพื่อพัฒนา**

คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Dr.Shafioddin Sharfoddin Shaikh; Dr.Baba Saheb Ambedkar; & Dr.Mord. Abdul Bari.

(2014). Important Traditional Games Of India. In Journal of Scientific

Training and Sports Coaching. Bac Ninh: Bac Ninh Sport University.

Vangie Boto-Montillano. (2014). Revisiting Traditional Games in the Heart of Filipino

in the Province of Cavite "A Community Based Program Intervention" PP.

567-569

Ogura, Kazuo. 1992. **A new look at traditional sports**. In **Enriching traditional**

sports, Tokyo: Japan Folklore Association, 3-4.

Guttman Allen. **A Whole New Ball Game: An Interpretation of American Sports**.

Chapel Hill: University of North Carolina Press; 1988.

Kendall Blanchard. 1995. **The Anthropology of Sport: An Introduction, 2nd**

Edition, ABC-CLIO.

Committee of the 9th Game (2011). **The 9th Game Guidebook**. China, Guizhou.

Tao Zhang (2007). **The Sports of China's Ethnic Minority Groups**. China

Intercontinental Press.

Kerlinger, F.N., & Rinehart, N.(1986) **Foundations of Behaviour Research**. Winston

Inc.

James S. McCullough 2000 **INTRODUCTION TO LOCAL GOVERNMENT FINANCE**.

BULGARIA: COMPREHENSIVE MUNICIPAL FINANCE AND FISCAL REFORM

PROPOSAL. Local Government Initiative Project, Sofia, Bulgaria

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการให้บริการ
3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีความลับต่อท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ในการกระบวนกรทำงานของบุคลากรของสถาบันการพลศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพเป็นจริงของท่าน

1. เพศ	☐ หญิง	☐ ชาย
2. อายุ	☐ น้อยกว่า 20 ปี	☐ 20 – 30 ปี
	☐ 31 – 40 ปี	☐ มากกว่า 40 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
4. ระดับตำแหน่ง	☐ อธิการบดี	☐ รองอธิการบดี
	☐ ผู้ช่วยอธิการบดี	☐ เจ้าหน้าที่
5. ระยะเวลาการทำงาน	☐ น้อยกว่า 1 ปี	☐ 1 – 5 ปี
	☐ 6 – 10 ปี	☐ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
6. วิทยาเขตที่สังกัด		

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
บุคลากร					
1. จำนวนคนของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานในการดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
2. ความรู้ ความสามารถทักษะและเข้าใจในวัตถุประสงค์ตามนโยบายของกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ใช้ขณะปฏิบัติงานในการดำเนินกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
3. เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานของหน่วยงาน					
4. เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถและทักษะเพียงพอในตำแหน่งงานที่ทำอยู่					
5. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานจะปรึกษาหารือกันอย่างเปิดใจและหาแนวทางแก้ปัญหา มากกว่าจะโทษกันและกัน					
6. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่					
7. สวัสดิการที่หน่วยงานจัดให้มีความเหมาะสมเพียงพอแล้ว					
8. แรงจูงใจเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน					
9. เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นและความใส่ใจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน					
10. ต้องการให้หน่วยงานจัดการอบรมเรื่องการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยอย่างมีประสิทธิภาพแก่เจ้าหน้าที่ทุกคน					
11. รู้สึกภูมิใจที่จะบอกเพื่อนๆ ทุกคนว่าเป็นเจ้าหน้าที่และทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					

ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
งบประมาณ					
1. มีจำนวนเพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
2. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
3. มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม					
4. การใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรมมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา					
5. ระยะเวลาในการดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
6. มีการสรุปและชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณในกิจกรรม เพื่อใช้ในการวางแผนในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป					
7. มีการคำนวณงบประมาณของการดำเนินงานกับผลผลิตหรือผลลัพธ์ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่					
8. มีความต้องการของงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
วัสดุอุปกรณ์สถานที่					
1. มีวัสดุอุปกรณ์จำนวนเพียงพอต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
2. อุปกรณ์มีความปลอดภัยต่อการใช้งานระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
3. การเก็บรักษาวัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่					
4. การสรรหาวัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่มาดำเนินการยากลำบาก					
5. ความปลอดภัยการในใช้วัสดุอุปกรณ์สถานที่ระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย					
6. การใช้วัสดุ/อุปกรณ์/สถานที่/ตรงตามวัตถุประสงค์					
การจัดการการบริหาร					
1. การเผยแพร่ ให้ความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานกับเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง					

ปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2. ความปลอดภัยการดำเนินการ					
3. ความสามัคคีในผู้ร่วมดำเนินการ					
4. ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการ					
5. การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก					
6. การประสานงานข้ามสายงาน (Cross-Functional Working)					
7. มีแผนการฝึกอบรมที่เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ในการฝึกฝนทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน					
8. การมีตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดกิจกรรม					
9. การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของหน่วยงาน					
10. การทบทวน ปรับปรุง การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - 1) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
  - 2) การแก้ไขปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
  - 3) แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องกับการบูรณาการตามพันธกิจของสถาบันการพลศึกษาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการให้บริการ
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีการทบทวนต่อท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ในการกระบวนการทำงานของคุณบุคลากรของสถาบันการพลศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ น้อยกว่า 20 ปี 20 – 30 ปี
 31 – 40 ปี มากกว่า 40 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
4. ระดับตำแหน่ง อธิการบดี รองอธิการบดี
 ผู้ช่วยอธิการบดี เจ้าหน้าที่
5. ระยะเวลาการทำงาน น้อยกว่า 1 ปี 1 – 5 ปี
 6 – 10 ปี มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
6. วิทยาเขตที่สังกัด .....

ส่วนที่ 2 การแก้ไขปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

2.1 การแก้ไขปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ด้านงบประมาณ

.....

.....

.....

2.2 การแก้ไขปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ด้านการจัดการการบริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 การแก้ไขปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ด้านวัสดุอุปกรณ์/สถานที่

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 การแก้ไขปัญหาการดำเนินการการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา

ด้านบุคลากร

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบันการพลศึกษา
 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษาและสอดคล้องกับการบูรณาการตามพันธกิจของ
 สถาบันการพลศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทยของสถาบัน
 การพลศึกษา

.....

.....

.....

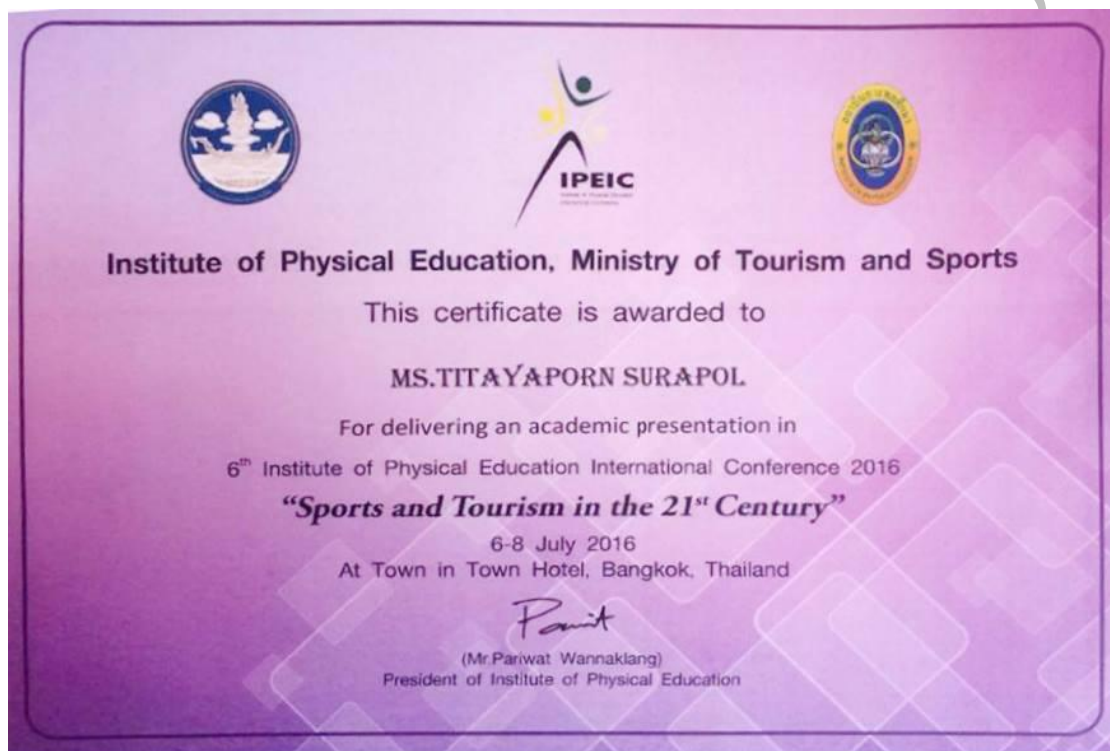
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวฐิตยาพร สุระพล
ที่อยู่	เลขที่ 333 สถาบันการพลศึกษา ถ.สุขุมวิทต. ต.หนองไม้แดง อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000 E-mail babara_wow@hotmail.com
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 29 มีนาคม 2530
การศึกษา	ระดับมัธยมปลาย โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จ.ศรีสะเกษ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการชุมชน
สถานที่ทำงาน	สถาบันการพลศึกษา สำนักงานอธิการบดี ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่กลุ่มโครงการพิเศษ กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ